BONDIA® ARUBA

Libertad di prensa o...

Delincuencia den prensa...?

Pagina 5

Diasabra 21 di December 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Di tres Agenda y Rapport di Ehecucion:

Un vision pa un aparato gubernamental mas moderno, agil y orienta riba resultado

Pagina 3

- **Relato di informador spera pa despues di Pasco**
  Pagina 4
- **CBS:Merca ta keda e destinacion mas popular entre residentenan Arubiano**
  Pagina 2
- **Alerta di biahe orano y cora emiti pa Venezuela**
  Pagina 4

Alemania: Al menos dos morto, incluyendo un baby, den atake na mercado di Pasco

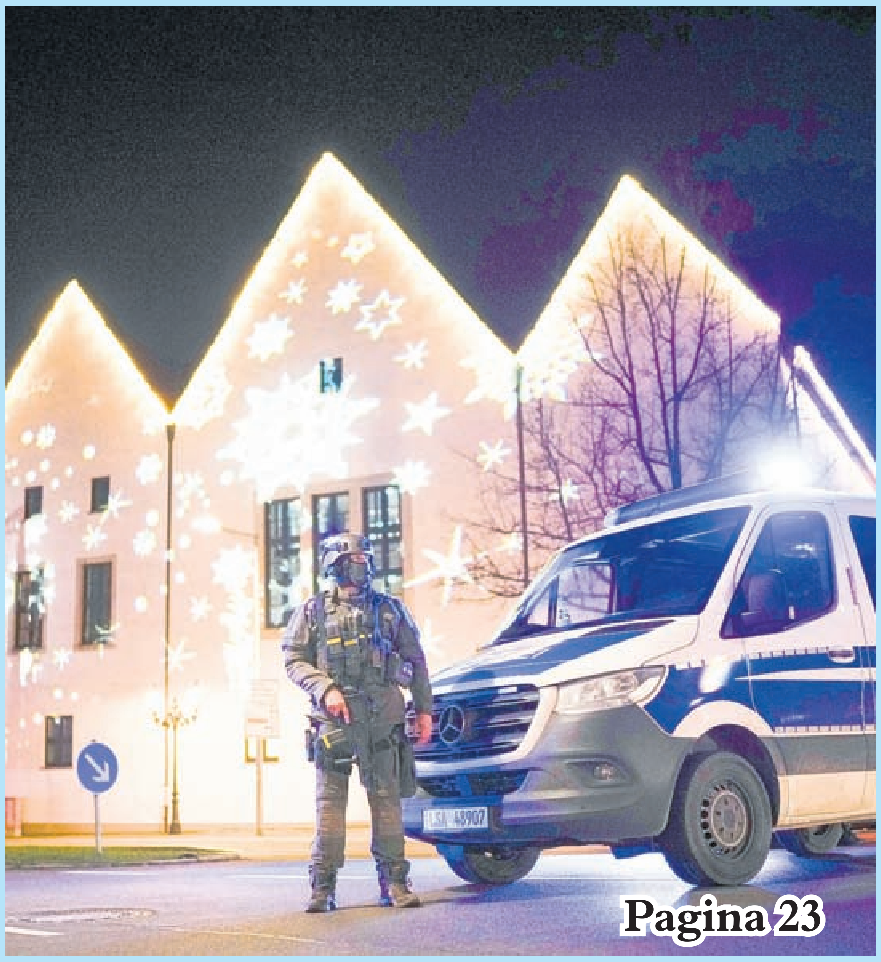

Pagina 23

Peru: Presidente di Congreso ta nenga existencia di Bunker den Congreso

Pagina 10

Otro record pa LeBron James den e victoria di Lakers contra Kings

Pagina 15

Encuesta di Turismo Saliente di CBS ta indica cu Merca ta keda e destinacion mas popular entre residentenan Arubiano

Recientemente CBS Aruba a publica e resultadonan di e encuesta di turismo saliente pa Aruba (Outbound Tourism). Turismo saliente ta referi na actividadnan di residentenan Arubiano pafo di nan pais. CBS cu asistencia di UNTWO a desaroya e encuesta na 2018 y e ta midi e cantidad di placa cu un residente ta gasta cu proposito di haci un bishita na otro pais y durante un bishita na otro pais.

Aunke e efectonan directo di bishitanan saliente no tin un impacto relevante riba e economia di Aruba, e ta un componente di estadisticanan di turismo inclui den recomendacionnan di UNWTO (Organisacion Mundial di Turismo) y indicadornan di e cuenta satelital di turismo (TSA) cu ta compila pa CBS.

E prome periodo di encuesta a tuma luga den october di 2018, pero e encuesta a ser interumpi pa motibo di e pandemia di COVID-19 den maart 2020 y a reinicia den april di 2022.

CBS ta indica cu e atraso den e resultadonan di e Encuesta di Turismo Saliente por keda atribui parcialmente na e pandemia di COVID-19. Sinembargo, nan ta resalta cu e motibo principal pa e tardansa aki ta e proceso di desaroyo y ehecucion di limpiesa y procesamento di dato cu un encuesta nobo ta impone.

Mientras cu e meta final di e Encuesta di Turismo Saliente ta midi e cantidad di placa gasta pa residente afo di su pais, CBS ta subraya cu tin varios factor importante cu mester ser considera pa sigura cu e midimento ta representativo y confiabel pa e populacion total di Aruba.

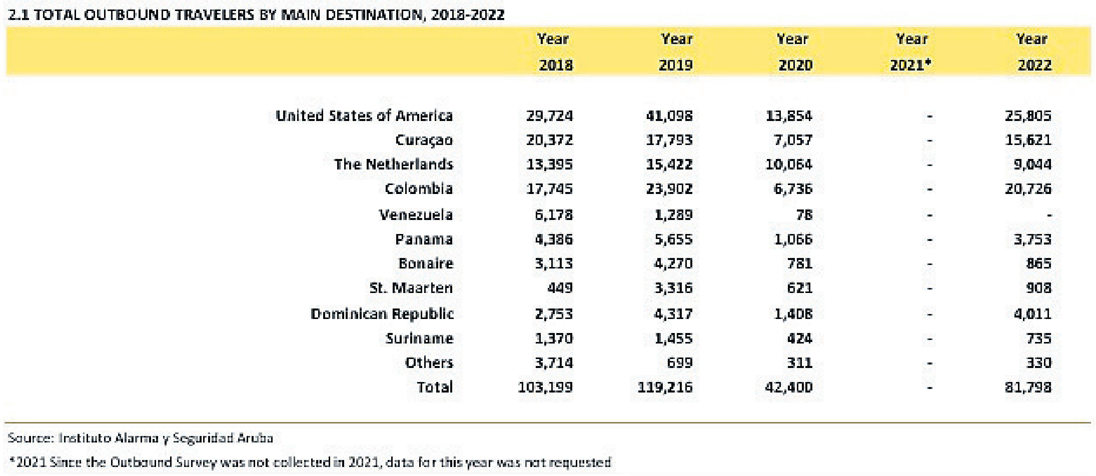

2.1 TOTAL OUTBOUND TRAVELERS BY MAIN DESTINATION, 2018-2022

	Year 2018	Year 2019	Year 2020	Year 2021*	Year 2022
United States of America	29,724	41,098	13,854	-	25,805
Curaçao	20,372	17,793	7,057	-	15,621
The Netherlands	13,395	15,422	10,064	-	9,044
Colombia	17,745	23,902	6,736	-	20,726
Venezuela	6,178	1,289	78	-	-
Panama	4,386	5,655	1,066	-	3,753
Bonaire	3,113	4,270	781	-	865
St. Maarten	449	3,316	621	-	908
Dominican Republic	2,753	4,317	1,408	-	4,011
Suriname	1,370	1,455	424	-	735
Others	3,714	699	311	-	330
Total	103,199	119,216	42,400	-	81,798

Source: Instituto Alarma y Seguridad Aruba

*2021 Since the Outbound Survey was not collected in 2021, data for this year was not requested

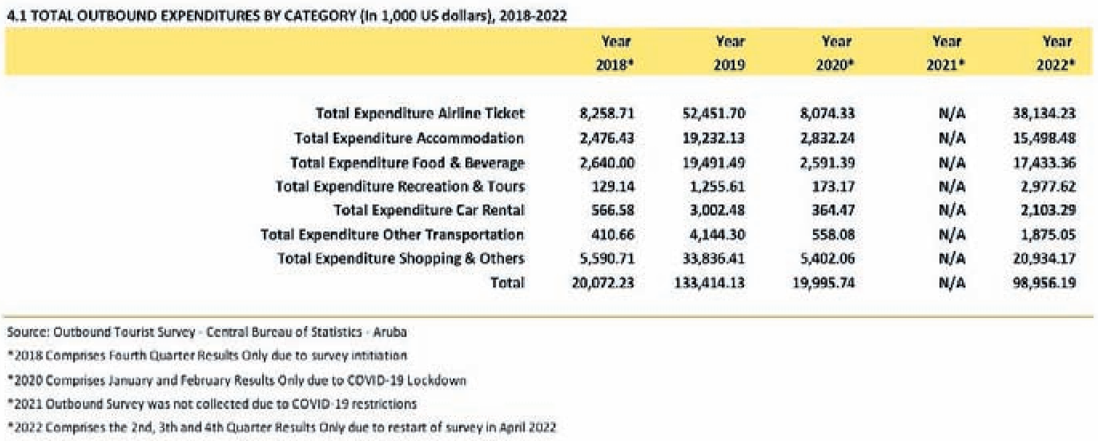

4.1 TOTAL OUTBOUND EXPENDITURES BY CATEGORY (In 1,000 US dollars), 2018-2022

	Year 2018*	Year 2019	Year 2020*	Year 2021*	Year 2022*
Total Expenditure Airline Ticket	8,258.71	52,451.70	8,074.33	N/A	38,134.23
Total Expenditure Accommodation	2,476.43	19,232.13	2,832.24	N/A	15,498.48
Total Expenditure Food & Beverage	2,640.00	19,491.49	2,591.39	N/A	17,433.36
Total Expenditure Recreation & Tours	129.14	1,255.61	173.17	N/A	2,977.62
Total Expenditure Car Rental	566.58	3,002.48	364.47	N/A	2,103.29
Total Expenditure Other Transportation	410.66	4,144.30	558.08	N/A	1,875.05
Total Expenditure Shopping & Others	5,590.71	33,836.41	5,402.06	N/A	20,934.17
Total	20,072.23	133,414.13	19,995.74	N/A	98,956.19

Source: Outbound Tourist Survey - Central Bureau of Statistics - Aruba

*2018 Comprises Fourth Quarter Results Only due to survey intitiation

*2020 Comprises January and February Results Only due to COVID-19 Lockdown

*2021 Outbound Survey was not collected due to COVID-19 restrictions

*2022 Comprises the 2nd, 3th and 4th Quarter Results Only due to restart of survey in April 2022

E encuesta a tuma luga entre residentenan den e area caminda ta busca maleta na aeropuerto. Pasaheronan cu a yega cu nan pais di residencia ta diferente for di Aruba no mester a ser entrevista. Ademas, CBS ta agrega, personanan cu a keda mas cu 1 aña afo di e isla no ta ser considera como residente cu ta biaha pa turismo. Pa e mesun motibo aki, Arubianonan cu ta biba afo di e pais, tambe ta xclui for di e encuesta.

E encuesta tin un tamaño di muestra di 4,200 entrevista pa aña. E entrevistanan aki ta distribui igual pa luna, cu 350 entrevista pa luna segun e pais di unda nan ta bin. E distribucion mensual pa pais ta basa riba e cifranan di yegada di residente for di Departamento di Inmigracion di Aruba (IASA) di e aña anterior. E dato aki a duna CBS e informacion necesario pa distribui e cuota pa aeropuerto di yegada y asina por a logra un representacion corecto di e universo di residente cu ta biaha afo di pais y nan destinacionnan.

E Encuesta di Turismo Saliente a ser realisa di manera digital cu uso di un tablet, y asina cada entrevistador a ricibi un tablet di parti di CBS pa conduci e entrevistanan. Coleccion di dato a ser haci cada luna pa 3 encuestador. Cada encuestador digitalmente ta ricibi 117 entrevista cu mester ta completa pa luna, esaki ta conoci manera e cuota mensual.

Pa garantisa cu coleccion di dato ta completa cada luna, a nombra un encuestador adicional como reserva den caso di emergencia/problema di salud pa sigura cu e cuota mensual ta ser completa.

Den total, e encuesta tabatin 62 pregunta, sinembargo, no tur pregunta ta aplicabel pa tur residente. E cuestionario tabata dividi den tres parti: caracteristicanan di e bishitante, informacion di bishita y informacion di gasto.

CBS a indica cu algun pregunta a ser agrega durante añanan pa garantisa e calidad di e respuesta for di personanan cu ta contesta e preguntanan. Esakinan, nan a resalta, ta ahustacionnan considera necesario durante e etapa inicial di e encuesta.

Pa loke ta trata e destinacionnan mas popular CBS ta splica cu cada aña mas cu 100 mil residente (prome cu pandemia) ta biaha for di pais caminda Merca ta e destinacion principal. E di dos destinacion mas popular pa residente di Aruba ta varia entre Colombia y Corsou. Den 2022, e cantidad di residente cu a biaha for di pais ainda no tabata a logra e nivel di prome cu pandemia.

CBS ta remarca cu aunke Merca ta e destinacion mas popular, Hulanda ta e pais unda residente di Aruba ta keda e tempo mas largo. E bishitante na Hulanda tin un duracion medio di estadia significantemente mas largo compara cu otro destinacionnan principal unda residentenan di Aruba ta custuma di biaha.

Pa loke ta trata gastonan di e residentenan aki den exterior, CBS ta señala cu den 2019, un aña cu e encuesta a ser realisa pa henter e aña, residentenan di Aruba a gasta un total di 133.4 miyon dollar relaciona cu turismo saliente. No tin otro aña den e analisis aki cu e encuesta a ser realisa pa un aña completo.

CBS ta resalta cu ta dificil tambe pa compara gastonan mensual, pa motibo cu a compila dato durante diferente durante e periodo di 2018-2022. E interupcion den coleccion di dato a cuminsa cu e cierre pa motibo di e pandemia COVID-19 y a sigui un tiki mas largo pa motibo di restriccionnan relaciona cu e pandemia na e aeropuerto.

Sinembargo, CBS por compara e gastonan segun categoria. E mayoria di gasto durante e periodo ta relaciona cu ticketnan di avion, e di dos categoria mas halto di gasto ta compras sigui pa cuminda y bebida, y por ultimo estadia (hotel, AirBnB etc.)

CBS a indica cu e grupo cu mas ta gasta ta e grupo cu a biaha pa Merca. Esaki, nan ta subraya, no ta un sorpresa. Aunke tabatin un cambio continuo entre Corsou y Colombia manera e di dos destinacion principal di biahe, esaki no ta refleha den gastonan. E gastonan pa e grupo cu a bishita Colombia ta significantemente mas halto compara cu esnan cu a bishita Corsou.

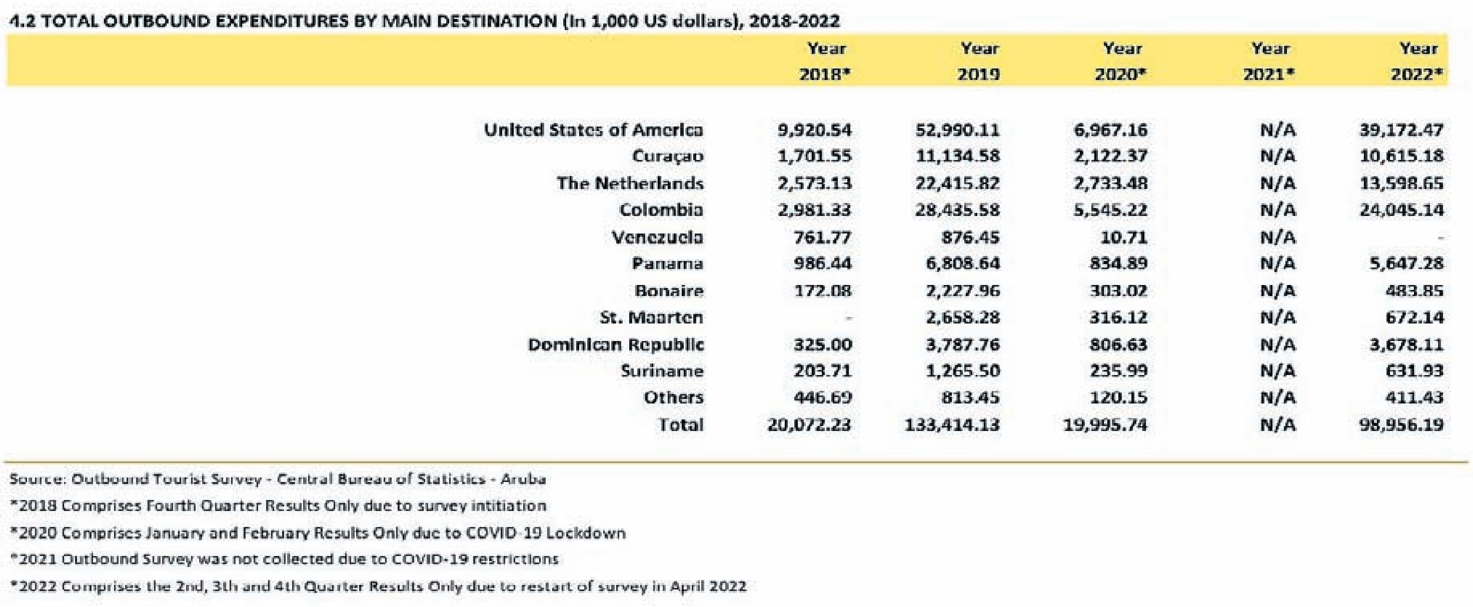

4.2 TOTAL OUTBOUND EXPENDITURES BY MAIN DESTINATION (In 1,000 US dollars), 2018-2022

	Year 2018*	Year 2019	Year 2020*	Year 2021*	Year 2022*
United States of America	9,920.54	52,990.11	6,967.16	N/A	39,172.47
Curaçao	1,701.55	11,134.58	2,122.37	N/A	10,615.18
The Netherlands	2,573.13	22,415.82	2,733.48	N/A	13,598.65
Colombia	2,981.33	28,435.58	5,545.22	N/A	24,045.14
Venezuela	761.77	876.45	10.71	N/A	-
Panama	986.44	6,808.64	834.89	N/A	5,647.28
Bonaire	172.08	2,227.96	303.02	N/A	483.85
St. Maarten	-	2,658.28	316.12	N/A	672.14
Dominican Republic	325.00	3,787.76	806.63	N/A	3,678.11
Suriname	203.71	1,265.50	235.99	N/A	631.93
Others	446.69	813.45	120.15	N/A	411.43
Total	20,072.23	133,414.13	19,995.74	N/A	98,956.19

Source: Outbound Tourist Survey - Central Bureau of Statistics - Aruba

*2018 Comprises Fourth Quarter Results Only due to survey intitiation

*2020 Comprises January and February Results Only due to COVID-19 Lockdown

*2021 Outbound Survey was not collected due to COVID-19 restrictions

*2022 Comprises the 2nd, 3th and 4th Quarter Results Only due to restart of survey in April 2022

Di tres Agenda y Rapport di Ehecucion:

Un vision pa un aparato gubernamental mas moderno, agil y orienta riba resultado

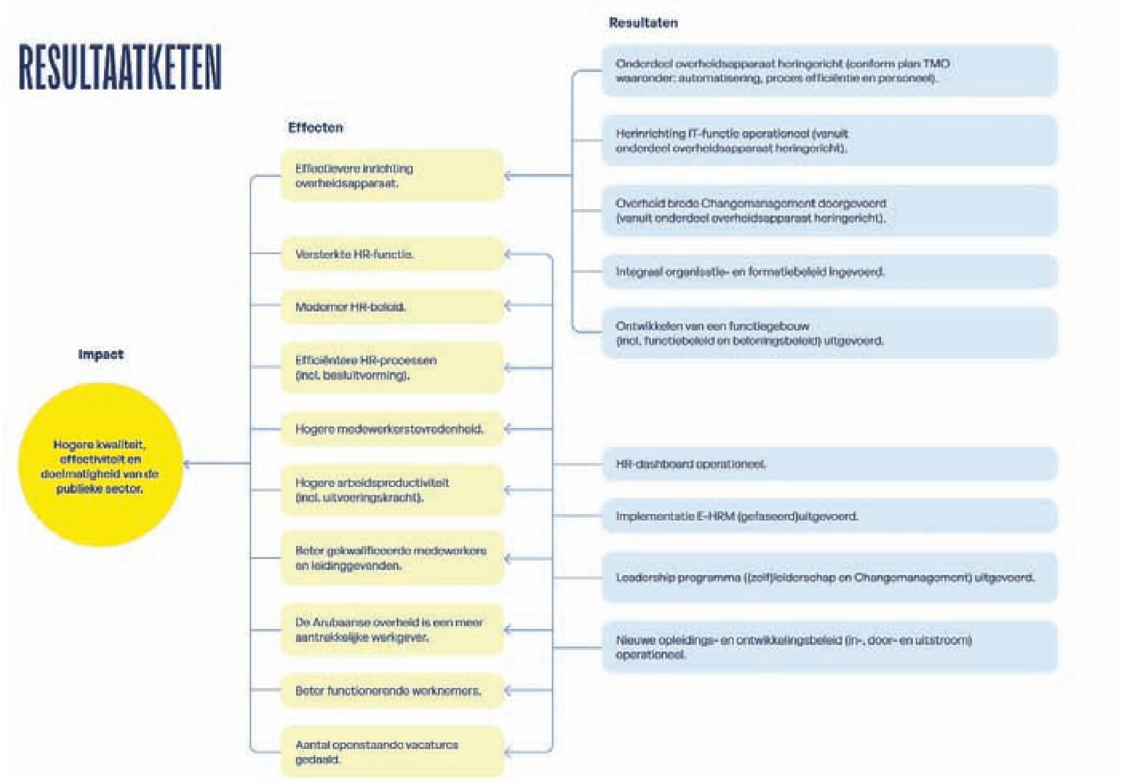
RESULTAATKETEN
Impact
Hogere kwaliteit, effectiviteit en doelmatigheid van de publieke sector.
Effecten
Effectievere inrichting overheidsapparaat.
Versterkte HR-functie.
Moderner HR-beleid.
Efficiëntere HR-processen (incl. besluitvorming).
Hogere medewerkerstevredenheid.
Hogere arbeidsproductiviteit (incl. uitvoeringskracht).
Beter gekwalificeerde medewerkers en leidinggevenden.
De Arubaanse overheid is een meer aantrekkelijke werkgever.
Beter functionerende werknemers.
Aantal openstaande vacatures gedaald.
Resultaten
Onderdeel overheidsapparaat heringericht (conform plan TMO waaronder: automatisering, proces efficiëntie en personeel).
Herinrichting IT-functie operationeel (vanuit onderdeel overheidsapparaat heringericht).
Overheid brede Changemanagement doorgevoerd (vanuit onderdeel overheidsapparaat heringericht).
Integraal organisatie- en formatiebeleid ingevoerd.
Ontwikkelen van een functiegebouw (incl. functiebeleid en beloningsbeleid) uitgevoerd.
HR-dashboard operationeel.
Implementatie E-HRM (gefaseerd)uitgevoerd.
Leadership programma ((zelf)leiderschap en Changemanagement) uitgevoerd.
Nieuwe opleidings- en ontwikkelingsbeleid (in-, door- en uitstroom) operationeel.

E siman aki, Secretario di Estado Hulandes pa Digitalisacion y Relacionnan di Reino, Zsolt Szabo a publica e Agenda y Rapport di Ehecucion di e landspakket cu Aruba a firma cu Hulanda, cu ta stipula un cantidad di reforma cu meta pa mehora diferente aspecto di gobernacion di nos isla. Den e capitulo tocante Gasto y Efectividad di Sector Publico, e documento ta resalta algun logro y avance den e implementacion di reforma, notando tambe algun retraso den administracion.

Segun e rapport, pa e tema aki, Ministerio di Asunto General, Innovacion, Organisacion Gubernamental, Infrastructura y Maneho Teritorial ta responsable.

E compromiso di Aruba pa mehora calidad, eficiencia y efectividad di su sector publico ta un punto di enfoke den su agenda di reforma. E iniciativa aki, un pilar di e colaboracion entre Aruba y Hulanda, ta busca pa alinea e sector publico cu e necesidadnan cambiante di ciudadano, negoshi y e marco social mas amplio. Central den e esfuerso aki ta un vision pa un aparato gubernamental mas moderno, agil y orienta riba resultado, cu ta cumpli cu e standardnan mas halto di entrega di servicio publico.

E agenda di reforma pa sector publico tin raiz profundo den Mision Nacional 1, cu tin un vision pa un servicio publico lean, confia y di balor agrega. Adicionalmente, e tin interseccion cu otro misionnan nacional, incluyendo fomenta turismo sostenible y reforsa adaptabilidad di e forsa laboral. E meta en general ta pa crea un sector publico cu no solamente ta cumpli cu e demandanan actual, pero ta suficientemente flexible pa adapta na retonan den futuro.

E reforma di sector publico di Aruba ta alinea cu Metanan clave di Desaroyo Sostenible (SDGs), manera promove educacion di calidad (SDG 4), igualdad di genero (SDG 5), trabao decente y crecemento economico (SDG 8), y reduccion di desigualdad (SDG 10). E alineacionnan aki ta subraya e rol integral di sector publico den logra obhetivonan social y economico mas ampliamente.

E documento ta resalta cu e iniciativa ta diseña pa sigura cu sector publico ta bira “un dunador di trabao mas atractivo” y ta logra “procesonan mas eficiente di HR, incluyendo toma di decision.” Tambe ta nota e importancia di “politicanan organisacional y di formacion integra” pa simplifica operacionnan di gobierno.

E reformanan clave den esaki ta varios.
Restructuracion organisacional:
Un aspecto significante di e reforma ta involucra e restructuracion di e aparato gubernamental, Segun e documento, esaki ta inclui e “desaroyo di un politica organisacional y di formacion comprensivo” cu meta pa simplifica funcion, reforsa procesonan di toma di decision y promove eficiencia operacional. Un Organisacion di Maneho di Transicion (TMO) ta bay lidera e transformacion aki, sigurando cu ta implementa y monitoria cambio sistematicamente.

Refuerso di Recursonan Humano (HR):
Pa construi un forsa laboral robusto, Aruba a introduci un sistema di maneho di prestacion na henter gobierno. E rapport ta resalta cu “politicanan di HR atendiendo falta di integridad, reclutamento y promocion” ya ta na lugar, sosteni pa hermentnan manera HR Portal y Land Aruba Academy. E medidanan aki ta enfatisa responsabilidad y mehoracion continua entre ambtenaarnan.

Liderazgo y Maneho di Cambio:
Reconoce e rol clave di liderazgo den impulsa cambio organisacional, Aruba a desaroya un programa di liderazgo enfoca riba liderazgo propio y maneho di cambio. E documento ta elabora cu e programa aki ta inclui “strategia pa liderazgo na tur nivel organisacional, promoviendo adaptabilidad y innovacion.”

Implementacion di e-HRM:
Adopcion di maneho di recurso humano electronico (e-HRM) ta un base di e esfuerso di modernisacion. Door di digitalisa procesonan di HR, gobierno tin meta pa mehora eficiencia, transparencia y accesibilidad den maneho di personal. Manera declara, “e-HRM ta bay keda implementa den fase, cu modulonan fundamental operacional pa fin di 2025.”

Pa e tema aki, e resultadonan cu ta envisiona pa e reformanan ta inclui:
Miho satisfaccion di empleado: Door di crea un ambiente di trabao cu sosten y motivacion, e reformanan tin meta pa reforsa moral y productividad entre empleadonan di sector publico.
Mehora entrega di servicio: Un sector publico bon ekipa y agil ta miho posiciona pa cumpli cu e demandanan di su constituyentenan na un manera eficiente y efectivo.
Practicanan moderno di HR: Implementacion di strategianan comprensivo y hermentnan di HR ta sigura un forsa laboral prepara pa futuro cu ta alinea cu e exigencianan di e era moderno.

Segun e rapport, e progreso den e agenda di reforma ta significante. Por ehempel, ta nota cu e “sistema di maneho di prestacion a keda lansa exitosamente,” y cu e “HR dashboard ta operacional,” dunando un bista critico riba e metricanan di forsa laboral. Sinembargo, a reporta atraso den toma di decision y alocacion di recurso, cual ta atribui na transicionnan administrativo y limitacionnan externo.

Conclusion
E reforma di sector publico di Aruba ta representa un biahe transformativo na caminda pa mehoracion di eficiencia, responsabilidad y calidad di servicio. E documento ta enfatisa cu “e reformanan aki ta clave pa logra obhetivonan nacional a largo plaso,” sirbiendo como un catalisador pa desaroyo sostenible.

Door di fomenta un cultura di innovacion, colaboracion y mehoracion continuo, Aruba ta habriendo caminda pa un sector publico cu no solamente ta atende cu e necesidadnan di presente, sino tambe ta anticipa y adapta na e retonan di futuro. Mientras e reformanan aki ta cuminsa tuma forma, nan ta priminti di duna beneficio duradero pa pueblo di Aruba, reforsando e fundeshi pa desaroyo sostenible y crecemento inclusivo.

Uitvoeringsagenda en Uitvoeringsrapportage Landspakket
ARUBA
1 september 2024 — 31 maart 2025

Conseho di biahe negativo:

Alerta di biahe oraño y cora emiti pa Venezuela

Manera ta conoci ciere di frontera aereo entre Aruba y Venezuela a keda extendi cu cuater luna mas. Mediante un comunicado di prensa, Gobierno demisionario di Aruba a confirma e informacion aki. Na mesun momento, Directie Buitenlandse Betrekkingen Aruba a anuncia cu a emiti un conseho di biahe negativo pa Venezuela.

Desde 2019 frontera entre Aruba y Venezuela ta cera, despues cu Gobierno di Venezuela a tuma decision pa cera esaki. Na mei 2023 a haci palabracionnan entre autoridadnan di Aruba y Venezuela pa apertura di frontera maritimo entre e dos pais.

Na mas di un ocasion Gobierno di Aruba a indica cu nan ta tumando tur e pasonan necesario pa prepara Aruba pa apertura di e frontera aereo cu Venezuela na un manera sigur y responsabel.

VENEZUELA
ARUBA

Despues di eleccion presidencial na Venezuela den luna di juli ultimo e situacion na e pais a empeora y a bira hopi preocupante. Gobierno di Aruba conhuntamente cu ministerio di Asuntonan Exterior di Hulanda a bin ta sigui e desaroyonan na e pais bisiña. Mirando e desaroyonan aki, cu ta particularmente alarmante, Directie Buitenlandse Betrekkingen Aruba a emiti codigo di alerta cora y oraño pa Venezuela.

A emiti codigo di alerta cora pa e partinan noordwest, noordoost y zuid di Venezuela, y codigo di alerta oraño pa Caracas, Isla Margarita, Los Roques, y den e centro y parti zuidoost di e pais.

Mediante un comunicado di prensa ministerio di Asuntonan Exterior di Reino Hulandes a alerta tur persona di nacionalidad Hulandes y tur persona residencia legalmente na Aruba pa no biaha pa Venezuela. Recientemente e ministerio a ricibi informacion tocante varios suceso cu ta envolve turista na Venezuela y entre esnan mas afecta ta turistanan cu ta bay bishita familiarnan.

Manera ta conoci tin un cantidad halto di Venezolano cu ta residencia na Aruba y manera ta custumber pa temporada di Pasco y fin di aña e personanan aki ta biaha pa pasa dianan di fiesta cu nan famia.
Directie Buitenlandse Betrekkingen ta conseha pa biaha pa Venezuela solamente si ta berdaderamente necesario y no ta recomenda à realisa biahe di vakantie pa e pais pa motibo di seguridad.

E ministerio ta haci peticion na personanan di nacionalidad Hulandes y/of cu ta residencia legalmente na Aruba cu tin pensa di biaha pa Venezuela of ta encontra nan mes na Venezuela caba, pa registra nan mes via e servicio di informacion.

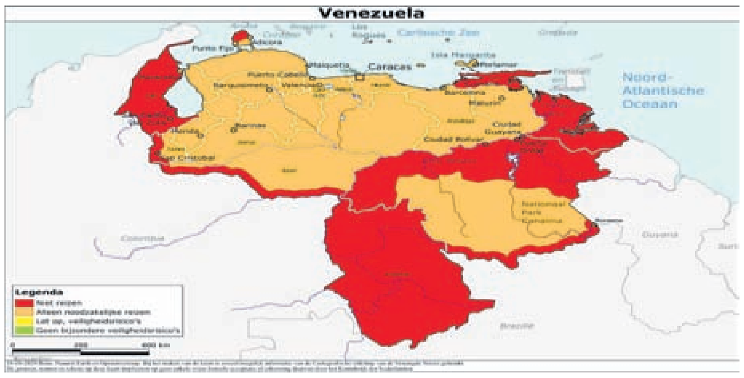
Venezuela
Caracas
Noord-Atlantische Oceaan
Legenda
Niet reizen
Alleen noodzakelijke reizen
Let op, veiligheidsrisico's
Geen bijzondere veiligheidsrisico's

Di e forma aki Reino Hulandes por tin un bista di e cantidad di persona cu ta na Venezuela pa asina por ta na altura di cualkier evolucion y por brinda asesoria. Den caso cu dicidi di biaha toch pa Venezuela, embahada di Reino Hulandes ta enfatisa cu den caso di un incidente no por garantisa asistencia y cu ayudo consular ta hopi limita.

Varios pais tambe emiti alerta di biaha pa Venezuela. Den caso di Merca, den luna di september e pais a reemiti un alerta di biahe nivel 4 enfatisando e peliger di biahe pa ciudadanonan Mericano cu ta biba of ta biaha pa Venezuela.

E alerta ta indica pa no biaha pa Venezuela debi na e riesgo halto di detencionnan inhusto, terorismo, secuestro, enforsamento arbitrario di leynan local, criminalidad, intrankilidad civil y infrastructura di salud malo.

Na maart 2019, e Departamento di Estado di Merca a retira tur personal diplomatico for di Embahada di Merca na Caracas y a suspende su operacionnan. Tur servicio consular, di rutina y di emergencia, a keda suspendi te proximo aviso. Gobierno di Merca no tin habilidad pa duna servicio di emergencia na ciudadanonan di Merca na Venezuela.
Ciudadanonan Mericano na Venezuela cu tabatin mester di asistencia consular mester a bandona e pais y mester a tuma contacto cu un embahada of consulado Mericano na un otro pais.

Departamento di Estado Mericano a determina cu tin riesgo halto di detencion inhusto di ciudadanonan Mericano na Venezuela. Forsanan di seguridad a detene ciudadanonan Mericano pa te cu cinco aña y e gobierno di Merca generalmente no ta ser notifica di e detencion di ciudadanonan di Merca na Venezuela of no ta haya acceso na presonan Mericano na e pais.

E pais ta pasando den un crisis na unda crimen violento, manera homicidio, atraco arma, secuestro y atraco di auto, ta comun. Accion- y manifestacionnan politico ta sucede, hopi biaha cu poco aviso. Polis y forsanan di seguridad a institui un represion brutal contra manifestacionnan anti-Maduro, incluyendo e uso di gas lagrimogeno, spuit di peper, y bala di rubber contra participantenan di e accion- y manifestacionnan aki.

Ademas gruponan terorista Colombiano ta opera den e areanan di frontera di Venezuela cu Colombia, Brazil y Guyana. Gran parti di pais ta enfrenta tambe scarsedad di gasolin, coriente, awa, remedi y suministro medico.

Otro paisnan manera Canada, Reino Uni, Irlanda, Belgica ta entre e paisnan cu ta conseha nan residentenan pa no biaha pa Venezuela.

CARIBBEAN SPEED PRINTERS N.V.

BONDIA ARUBA | ARUBA TODAY

TA ANUNCIA

Relaciona cu celebracion di
Pasco di Nacemento

Ta participa cu NO lo tin edicion regular di
Bon Dia y **Aruba Today** riba: diaranson 25 y
diahuebs 26 di December, 2024.

Pa e motibo aki ta haci un suplica na tur
esunnan cu ta desea di publica aviso den
Bon Dia y Aruba Today pa diabierna 27 di
December pa por fabor email:
aviso@bondia.com

Gerencia

Bon Pasco. Paz, Amor y Harmonia
reina den cada hogar

Posponemento di entrega di relato final di informador

Gobernador di Aruba, Su Excelencia Alfonso Boekhoudt, riba 20 di december 2024 a ricibi e informador, señora Tisa LaSorte, pa un reunion intermedio den proceso di formacion di gobierno despues di eleccion.

Durante e reunion aki, e informador a informa riba su resultadonan preliminar y tambe a indica cu e mester di mas tempo pa completa su tarea di informacion.

A base di esaki Gobernador a pidi e informador pa sigui cu su trabou y pa despues di dianan di Pasco entrega e siguiente relato.

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Libertad di prensa o...

Delincuencia den prensa...?

No ta nos custumber pa reacciona riba publicacion di otro medio, pero ora ta haci mencion di nos den sentido negativo, ta necesario pa mustra cu nos no ta acepta esaki, si ademas e no ta basa riba berdad. Den tur medio, den Bon Dia Aruba tambe, a sali e noticia cu cuatro persona activo den prensa a keda sentencia den e caso di soborno di un agente policial pa pasa informacion, cual tabata considera secreto di e cuerpo. E forma con a hacie ta indica tambe cu e tabata algo intencional, ya cu e conexion digital cu a traha pa e traspaso di informacion ta algo cu no cualkier persona por haci. E actonan cu a tuma lugar durante un cierto periodo ta claramente delictivo, tanto di banda di e agente policial como di e periodistanan involucra.

E defensa incorecto y mal pensa cu a keda publica den e medio 24ora.com ta cu no ta e personanan condena so ta pertenece na e prensa cu a haci malo, sino cu e prensa cu a cumpra material di e medionan envolvi den e delitonan, tambe ta carga responsabilidad den e asunto. Den esey, banda di varios otro, ta menciona tambe Bon Dia Aruba, como medio cu tabata o ta cumpra material di suceso di medionan involucra. E articulo concerni ta bisa textualmente: “ Pues, prome cu tilda solamente tres media, tin cu acepta cu tur prensa na Aruba ta envolvi.”

Nos reaccion: Tilda ken? Envolvi den kico? Den cumpra material periodistico? Pa cuminza, ningun hende a tilda ningun persona o medio di algo. Loke si a sucede ta cu e instancianan hudicial di e pais aki a haci nan trabao y a considera necesario actua cu ley den man contra tanto e agente policial como contra esnan na otro banda di e delitonan constata. Nos medio no a haci nada mas cu reporta obhetivamente tocante e proceso aki, sin ningun intencion di lastima o ridiculiza posicion di esnan envolvi, cu e mesun cautela cu nos ta practica den tur caso na corte cu nos ta reporta. Involucra den e delito? Lo tabata asina si nos tabata na altura di antemano cu nan tabata comete crimen pa yega na e informacion ey. Y si esey tabata asina, nos lo tabatin como prensa honorable, e deber civico di denuncia e delitonan aki na momento di haya sa di nan. Obviamente esey no tabata e caso y mescos cu henter Aruba nos a haya sa di e asunto despues cu husticia a haci su trabao y e casonan penal contra e sospechosonan envolvi a cuminza cana nan caminda. Pues compra di material no ta pone nos operacion di ningun manera ‘en tela de juicio’.

Pa pone e asunto mas cla ainda: e medio aki nunca tabata den e competencia pa logra haya informacion di suceso mas pronto posible, loke si ta te awe e fuerte di e medionan involucra, cu cual nos ta desea nan tur exito, basta nan ta cana na banda corecto di ley. Pues nunca nos a declara nada negativo tocante e esfuerzo cu nan ta haci pa por conta cu primicia riba tereno di suceso local. Nos tereno semper tabata pa tuma tempo pa informa nos mes debidamente riba diferente tereno, cu sigur no ta esun di suceso policial.

E interogante grandi aki ta: pakico no ta simplemente admiti cu soborna un agente policial no ta e caminda corecto pa yega na informacion? Por a constata cu e huez a haya cu e castigonan exigi tabata excesivo y a sentencia segun e pensamento ey, pero no tabatin ningun duda tampoco cu a comete delito, punto. Como medio di comunicacion en general no ta nos tarea pa promove metodo delincuente pa obtene informacion y nos tin regla estricto no solamente pa esey, sino en general pa informacion y material cu por ofende o lastima persona innecesariamente. Nos tin como regla cu no ta publica material fotografico, por ehemplo di accidente den trafico, cu ta expone persona di un manera innecesariamente vulnerable o penoso, pasobra nos operacion no ta basa riba sensacionalismo. Claro cu nos ta na altura cu pa hopi aña caba e busqueda di primicia sa hiba na acto absolutamente inaceptable pa por logra esey. Un caso cu nos conoce di e famia envolvi mes, ta relata di e fayecimento repentino di un persona cerca di su cas, y pa ora autoridadnan por a yega ya tabatin un reportero cu tabata exigi acceso na e fayecido, loke casi a termina den un pelea cu e famia cu no tabata desea esey. Tambe nos tin testimonio di empleado di hospital di caso unda reportero cu camara den man ta trata di penetra te den e parti di tratamento di pacient na unidad di emergencia, unda ta absolutamente prohibi pa drenta. Anto ademas e reporteronan den e casonan menciona aki a bira fresco y agresivo cu hende cu no ta comparti nan pensamento cu aparentemente nan tin ‘derecho’ pasobra lo ta trata di libertad di prensa. Ningun codigo di conducta di ningun organizacion internacional di periodismo ta hustifica uso di metodo delincuente pa obtene informacion. Ora husticia ta actua contra delincuencia den prensa anto, esey ta hustifica basta nan haci nan trabao corectamente. Dia cu husticia comete e eror di viola derecho genuino di prensa cu persecucion no hustifica, nos lo ta na vanguardia di defensa di e derechonan ey. Den e caso aki nos opinion ta cu corectamente a trece tur actor den e delito, esun cu a soborna y esun cu a acepta soborno, dilanti huez, nada mas...

Organisa pa embahada di Australia y Ministerio di Exterior Hulandes

Aruba a participa den combersacion di mesa rondo riba retonan di SIDS pa cu cambio climatico

Na residencia di embahador di Australia na Hulanda, a tuma lugar recientemente un combersacion di mesa rondo riba e retonan relaciona cu cambio di clima, cu e islanan SIDS Small Island Development Staten ta confronta cune.

E seccion aki tabata organisa pa embahada di Australia y Ministerio di Asuntonan Exterior di Hulanda. Meta di e combersacionnan tabata cu representantenan di sector publico, sector priva y otro institutonan a bin acerca pa intercambia di idea riba e materia aki.

Shandra John, hefe di departamento Huridico y Union Europeo di Gabinete di Aruba a hiba palabra den nomber di Minister Plenipotenciario riba e retonan, experencianan y "best practice" di Aruba riba e tereno di cambio di clima.

E tabata un seccion hopi interesante unda na final tur presente por a conclui cu nos tur lo haya nos confronta cu e consecuencianan di cambio di clima, pero cu conhunto nos mester sincronisa cu otro pa asina duna otro e sosten necesario.

E potretnan ta cortesia di Arubahuis.

CENTRALE BANK VAN ARUBA

BEKENDMAKING

Ingevolge artikel 18 lid 2 van de Landsverordening toezicht kredietwezen (AB 1998 no.16) (Ltk) maakt de Centrale Bank van Aruba (CBA) hierbij bekend dat zij - op grond van artikel 17 lid 2 van de Ltk - bij beschikking d.d. 28 oktober 2024 toestemming heeft verleend aan AIB Bank NY om een gekwalificeerde deelneming van honderd procent te verwerven in Banco di Caribe (Aruba) NV. In het kader van deze aandelentransactie heeft de CBA tevens bij een beschikking d.d. 28 oktober 2024 een voorwaardelijke toestemming verleend aan United Group Holding BV voor het tijdelijk houden van een gekwalificeerde deelneming in Banco di Caribe (Aruba) NV direct voorafgaand aan de overdracht aan AIB Bank NV.

Oranjestad, 20 december 2024.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Tocante 'incapacidad' y 'discapacidad', e diferencia

Den e edicion aki nos ta bay na un tema cu nos ta topa cu frecuencia, aunke no semper nos ta consciente di su importancia. E tin un relacion cu e hecho cu den e proceso di 'crioyisacion', e proceso di, manera nos ta yam'e, di 'adopta y adapta' palabra di e idiomanan di cual nos ta 'fia' nos vocabulario, nos no ta adopta di biaha e otro palabranan di mesun origen. Esaki ta tipicamente 'fia' estilo Arubano, esta di 'fia sin trece back', nos ta keda cu nan pa semper... Den e proceso aki tabatin un promer momento unda un persona a dicidi cu e mester un cierto palabra pa expresa algo specifico y el a usa tal palabra, pa ausencia di otro o pasobra e no conoce otro cu por ta existi caba. Manera semper, uso di esaki por plama rapidamente y den poco tempo nos por ta reconoce e palabra nobo como 'di nos'.

E pregunta ta kico ta pasa cu e otro palabranan cu ta pertenece na e mesun concepto ey? Nos ta bay na e origen y ta tuma over esakinan tambe? Den cierto caso si y otro no, esey ta e experiencia. Pero a base di kico nos ta haci esey? Nos no tin otro contesta, por lo pronto, cu bisa cu casualidad di uso pa algun persona ta keda un factor importante. Pero e motibo pakico un persona ta usa un cierto palabra relaciona sin cu e ta pertenece ainda na nos vocabulario, ta pasobra el a sinti cu e mester di e palabra ey, pasobra e ta expresa loke e kier bisa.

Awor, loke nos por observa ta cu e necesidad pa busca mas leu cu nos Vocabulario Oficial, segun cu Papiamento ta sigui desaroya, ta cu e vocabulario necesario pa duna contenido na tema cu nos no tabata cubri anteriormente, ta bira algo urgente. Algun persona ta bay busca, mas tanto den Spaño, y ta trece aden loke ta considera apto. Y e resto ta sigui di mes. E consecuencia ta si, cu despues di tanto aña di no adapta y completa e Vocabulario Oficial, hopi palabra a bira di uso comun caba pero no ta inclui. No saca anto e conclusion cu e palabra ey no ta bon Papiamento, djis pasobra e no ta eyden.

Manera semper, un ehemplo. Nos conoce den nos Vocabulario 'incapaz', 'incapacita' y 'incapacidad', pero no 'discapacita'y'discapacidad'. Y nos mester tur dos? Si, desde un cierto momento a cuminza busca un alternativa pa distingui entre e situacion di no ta capaz di haci algo, manera trabao por ehemplo, cu por ta relaciona cu un asunto medico pero e tin tambe un aspecto legal cune. Ehemplo: ora nos ta 'AO'('arbeidsongeschikt') esey ta implica cu nos no ta capaz pa eherce nos trabao; mas tanto pa motibo medico, pero loke ta importante aki ta e aspecto legal y e consecuencianan legal di no por traha. 'AO' anto ta 'incapacidad laboral'.

Awor e parti di 'discapacita': aki ta trata di un deficiencia fisico, mental o psiquico, cu ta limita e capacidad cu un persona normalmente tin pa funciona. Pa esey nos tabata usa palabra manera 'handicap'pasobra esey tabata di uso comun den Hulandes, tambe e terminonan 'invalide' y 'minder valide' cu no a resulta satisfactorio, mas tanto pasobra tabata existi un busqueda di termino 'mas suave', no denigrante, loke a habri caminda pa 'personen met een beperking' (persona cu limitacion, fisico of otro, cu a proposito ta comun den Spaño tambe).Despues a bin mas reciente e uso di e terminonan corespondiente di Spaño: 'discapacidad' y 'discapacita'. E motibo cu nan no ta aparece den e Vocabulario oficial ta anto pasobra nan a drenta nos idioma despues di e formalizacion di e Vocabulario. Pakico e palabranan nobo aki? Probablemente pasobra e entrada di un grupo grandi di migrante di America Latino a stimula uso di e terminologia Spaño, sigur tambe den traduccion profesional y gradualmente tambe den conversacion diario. Imagina bo un manual pa personal na Papiamento, unda un bon parti di esnan cu mester por lesa y comprende e manual ta di habla hispana. Mantene terminologia adopta di Hulandes ta limita comprension y, manera semper, idioma ta comunicacion.

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 160.000,-
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
HUNGA AWO

Homber na Congo ta muri cu keintura hemoragico, indicando cu brote misterioso por ta mas cu solamente malaria

(AP)—Un homber den e parti occidental di Congo a fayece diahuebs cu sintomanan di keintura hemorogico, causando oficialnan pa sospecha cu un virus cu ainda no a ser identifica por ta envolvi conhuntamente cu malaria den un brote misterioso cu a resulta den decenas di hende morto, segun autoridadnan di salud a bisa.

Autoridadnan Congoles a bisa siman pasa cu nan ta sospecha malaria den e brote di un malesa cu parecido keintura, cual a resulta den e morto di al menos 37 persona den cual mas cu cuatro di cinco pashent a test positivo pa malaria.

Pero e morto di e homber cu keintura hemoragico—cual no ta normalmente asocia cu malaria—por indica un virus envolvi. E homber a fayece diahuebs den e area Panzi di provincia Kwangi unda a registra e brote, segun oficial di e centro Africano di control y prevencion di malesa (CDC Africa), Ngashi Ngongo.

Esey a resulta den un hipotesis cu e brote ta sea "malaria severo riba base di desnutricion" of "un infeccion viral cu ta pasando riba base di malaria," Ngongo a splica. Malaria ta endemico den e area di Panzi, unda tambe tin nivelnan halto di desnutricion,cual ta complica e diagnosis di e ultimo brote aki.

Te ainda tabatin 592 caso reporta y 37 morto confirma den facilidadnan di salud, Ngongo a bisa. Esey ta un aumento di 65 caso y cinco morto compara cu siman pasa. Tabatin 44 morto adicional cu a ser documenta den comunidadnan, cual actualmente ta bao investigacion.

REPUBLIQUE DEMOCRATIQUE DU CONGO
ZONE DE SANTE RURALE
HOPITAL GENERAL DE REFERENCE DE PANZI
SERVICES ORGANISES
HORAIRE DE SERVICE
Consultation
Pediatrie
Medecine Interne
Gyneco obstetrique
Laboratoire
Echographie
Chirurgie
Nutrition
Planing Familial
CDV
CDT
HEURES DES VISITES
24H/24
SOYEZ LES BIENVENUS !

Di e muestranan tuma for di 51% di caso, 86% a test positivo pa malaria. Ta conduciendo testnan pa otro malesa na laboratorionan nacional y ta anticipa di drenta otro siman, Ngongo a bisa. E hefe di e Organisacion Mundial di Salud, Tedros Adhanom Ghebreyesus a bisa siman pasa cu mayoria di e muestra di sanger colecta den e area Panzi tabata positivo pa malaria pero cu ta posible cu mas cu un malesa ta envolvi. El a bisa cu tabata colectando mas muestra y conduciendo mas test.

Mayoria di caso y mortonan reporta na Panzi tabata entre muchanan bao 14 aña segun OMS. E sintomanan ta inclui keintura, dolor di cabes, tosamento y anemia. Expertonan di OMS y e National Rapid Response Team do Congo tabata den e area siman pasa pa investiga y tuma muestra.

E zona di salud Panzi, 700 kilometer leu for di e capital Kinshasa, ta dificil pa drenta. Expertonan a tuma dos dia pa yega, segun e minister di salud Congoles. Pa via di e falta si capacidad local pa conduci test, mester a tuma muestranan na Kikwit, mas cu 500 kilometer leu di Panzi.

Panzi a experencia un epidemia di keintura tyfus dos aña pasa, y actualmente tin un reaparencia di keintura temporal den e pais. E cobertura di vacuna den e area tambe ta abao, lagando muchanan vulnerable na un variedad di malesa incluyendo malaria, e hefe di OMS a bisa diamars.

4,632 test diagnostico a tuma luga na Departamento di radiologia

HOH ta presenta cifra mensual pa luna di november 2024

Confiansa y transparencia ta importante y pues un bes mas Horacio Oduber Hospital(HOH) ta comparti cu comunidad di Aruba e cifranan pa loke ta luna di November 2024. E cifranan aki di HOH Aruba ta un indicacion di cuanto pashent Hospital ta atende mensualmente, e promedio di estadia di pashent na HOH, cuanto operacion ta tuma luga, cuanto test diagnostico departamento di radiologia ta haci y mas.

Na november a hospitalisa 842 pashent compara cu october cu tabata 878 pashent. Y di e 842 pashent admiti solamente 28.3% tabata admision planea. E promedio di duracion admiti na HOH na luna di november tabata 4.2 dia y e ocupacion di cama tabata 80.4%.Un total di 596 operacion a tuma luga den nos salanan di operacion cu ta similar na luna di october (599 operacion).

Departamento di Emergencia a atende na luna di november2781 pashent cual 39.9% di pashent no tabata rekeri cuido di emergencia. A nace na luna di november 31 baby mucha muhe y 40 baby mucha homber (total 71 baby). Y na november Bloedbank Aruba a ricibi un total di 153 donacion di sanger cu ta 35 donacion menos cu na luna di october.

Specialistanan den servicio di Hospital a haci un total di 7,567 consulta cu pashent y na Departamento di radiologia a haci un total di 4,632 test manera CT scan, MRI, echo etc. cu ta 299 test mas cu na luna di october. Un total di 14,066 persona a bishita Lab-HOH na luna di november pa haci nan testnan diagnostico. Y na luna di november un total di 838 pashent a sali for di Hospital y regresa nan cas.

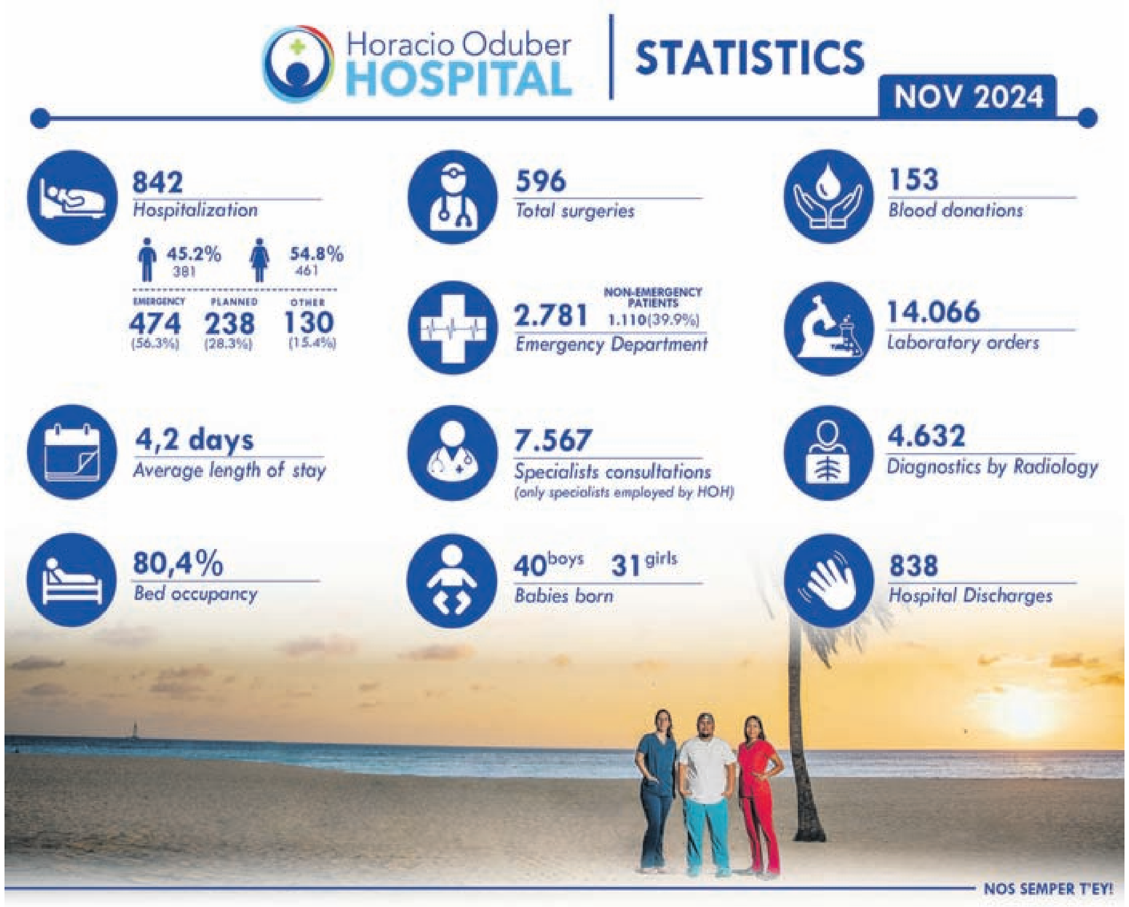

Fondo di emergencia pa energia ta caba a causa di falta di financiamento priva

(NLTimes) - E gobierno Hulandes lo descontinua su fondo di emergencia proximo aña, citando insuficiente contribucion financiero for di companianan priva, incluyendo proveedornan di energia y banconan.

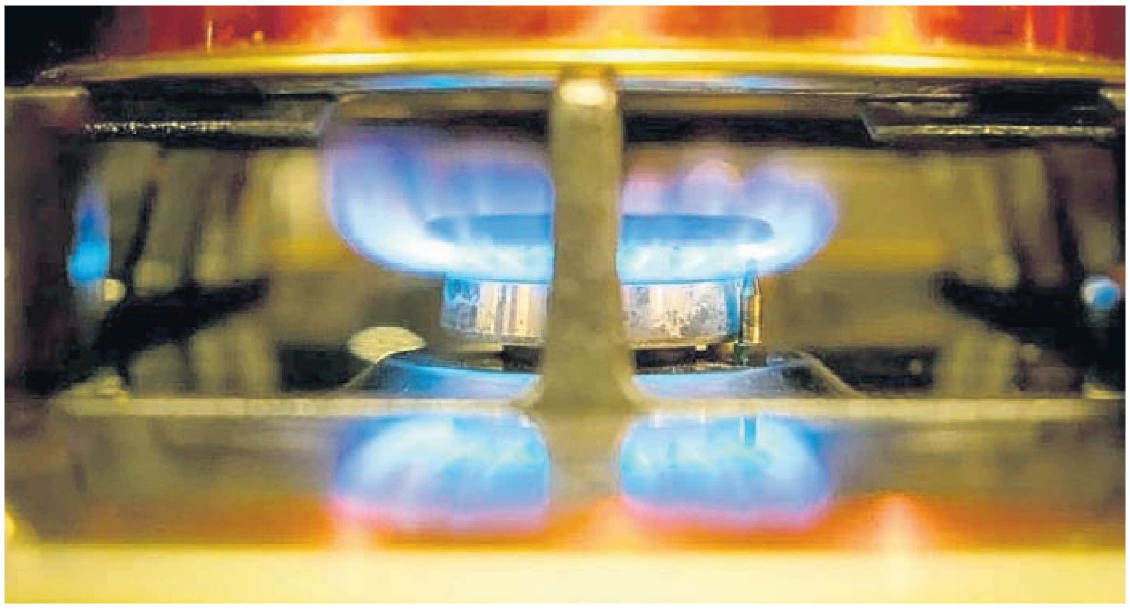

Secretario di Estado pa Asuntonan Social Jurgen Nobel a informa e Cas di Representante riba diahuebs cu e fondo, cual ta sostene hogarnan di ingreso abao cu recibo di coriente, no lo ser extendi pa 2025 apesar di 60 miyon euro cu a keda reserva y aloca pa e programa.

Nobel a bisa cu e Ministerio di Asuntonan Social a tene "dialogo constructivo" cu e companianan priva pa garantisa financiamento continuo pa e fondo. "Tur partido ta admiti e importancia di yuda viviendanan cu nan recibo di energia y logra alivio structural via medidanan di sostenibilidad," Nobel a declara. Sinembargo, e dialogo no a trece "suficiente financiamento hunto," cual a sostene e programa den 2023 y 2024.12.20

E gobierno a conclui cu tin "insuficiente condicion legal y financiero" pa mantene e fondo. Nobel a indica cu usonan alternativo pa e reserva di 60 miyon euro ta explora pa provee algun tipo di sosten pa e viviendanan afecta den 2025.

Noodfonds Energie, cual a maneha e programa, a expresa cu ta desapunta cu e decision. "E ta sumamente lamentabel cu e 60 miyon euro reserva pa viviendanan vulnerabel no por ser usa di manera cu esaki a ser usa durante e ultimo 2 aña," e organisacion a bisa. "Nos ta cla pa sigui provee asistencia aki y nada no ta para den nos caminda pa hacie atrobe."

E fondo a adverti cu e buskeda pa financiamento alternativo por atrasa e sosten, lagando e viviendanan den situacion dificil sin un sosten inmediato. "E viviendanan tin mester di ayudo awo," un vocero a enfatisa.

E proveedornan di energia tambe a expresa lamento tocante e falta di habilidad di pro continua cu e programa. Eneco a bisa, "apesar di aña pasa su acuerdo cu reduccion di pobresa ta un responsabilidad publico, no uno priva, nos a priminti contribucionnan financiero. Desafortunadamente, areglonan nobo no por a ser finalisa."

Eneco a haci yamado pa esfuersonan renoba den futuro pa establece medidanan di sosten pa viviendanan di ingreso abao y a urgi e gobierno keda cu e experticio desaroya durante e fondo su operacion.

Vatenfall a comparti preocupacionnan similar, describiendo e situacion como "sumamente desafortuna." Vocero di e compania a nota cu e companianan di energia a contribui mas di 50 miyon euro na e fondo di emergencia den 2023 y 2024 pero tambe a enfatisa cu cooperacion continuo a fracasa a causa di falta di suficiente acuerdonan publico-priva.

Ministerio di Husticia ta haci uso di caha fuerte crea pa Ruso cu lasonan na e Kremlin

(NLtimes) - Ministerio di Husticia y Seguridad no tabata altanto cu nan ta usando caha fuerte traha den un fabrica cu ta pertenece na un Ruso cu tin lasonan cercano na e Kremlin.

Nan a nenga di tin conocemento tocante esaki ora cu Omroep Gelderland a bisa cu awo nan lo investiga si cualkier regla di sancion a ser kibra a causa di esaki. Otro ministerionan tambe ta cliente di e compania aki.

E cahanan fuerte crea pa Promet, un compania cu tin fabrica na Rusia y Bulgaria. El a ricibi e pedido for di firma di seguridad Nauta Security for di Barneveld.

Nauta a responde na e noticia pa medio di bisa cu nan a cumpra e cahanan fuerte cu a ser traha na fabricanan di Bulgaria. Sinembargo Omroep Gelderland a obtene cartanan di exportacion cu ta demostra cu e cahanan fuerte tambe a ser munistra pa Rusia te cu e invasion di Ucrania den 2022.

Ora cu Omroep Gelderland a mustra Nauta e resultadonan, nan a responde pa medio di bisa cu esaki no ta un problema actualmente. "Nos no a presta atencion na esaki, parcialmente pa motibo cu no tabatin sancion implementa na

e momento y Promet Russia tabata un miembro di ECB-S. E cahanan fuerte certifica, pa e motibo aki, tin un certificado Europeo."

E doño di e fabricanan en cuestion ta Evgeniy PEtrov, ken tin alsonan cercano cu confidentenan di e President di Rusia Vladimir Putin. Esaki a ser informa pa un reportero investigativo Sergey Ezhov cu recientemente a publica un articulo den The Insider.

GroenLinks-PvdA su parlamentario Esmah Lahlah tabata critico contra e gobierno ora di tende e noticia. "E noticia cu gobierno a cumpra caha fuerte di un compania cu lasonan na e Kremlin ta inaceptabel. Mientras cu porta no a viola sancion, esaki ta demostra un falta serio di cautela y direccion moral. Den un momento unda cu Rusia ta den guera, no mester tin laso economico na companianan cu por potencialmente contribui na Putin su regimen."

Directie
Financiën

Servicio na publico di Directie Financiën durante dianan di Fiesta.

Riba dia 23, 27 y 30 di december Directie Financiën lo duna servicio na publico via medionan di comunicacion electronico uzando e siguiente emailnan:

General:	info@finance.gov.aw
Pagonan na proveedornan :	crediteuren@finance.gov.aw
Peticion pa inkooporder:	verplichtingen@finance.gov.aw
Administracion di salario:	salaris@finance.gov.aw
Administracion di presupuesto:	begroting@finance.gov.aw

Directie Financien ta desea henter comunidad feliz dianan di fiesta.

Ministro di Turismo y Salubridad ta anuncia cu entrante **23 DECEMBER 2024** durante 14 dia lo tin oportunidad pa un y tur tuma conocemento na Departamento di Legislacion y Asunto Huridico, **Schotlandstraat 53**, di un peticion cu a ser haci pa obtene un restaurantvergunning A pa e parcela **Santa Cruz 328**. E permisonan aki ta concerni e.o. benta di bebida sin alcohol por detal y cuminda pa wordo consumi den e parcela. Durante dicho periodo aki tur hende por expresa por escrito nan desacuerdo contra dunamento di e permisonan menciona, dirigi na e Minister encarga cu Turismo y Salubridad, via intermediacion di Director di Legislacion y Asunto Huridico, **Schotlandstraat 53**.

Minister di Asunto Economico Hulandes ta anuncia reglanan mas severo pa inversion di exterior den companianan di tecnologia

(NLTimes) – Minister di Asuntonan Economico, Dirk Beljaarts, ta pone reglanan mas estricto ora ta trata di tumamento, union, y inversionnan den companianan di tecnologia Hulandes di balor halto debi na informacion cu el a ricibi di servicionan secreto.

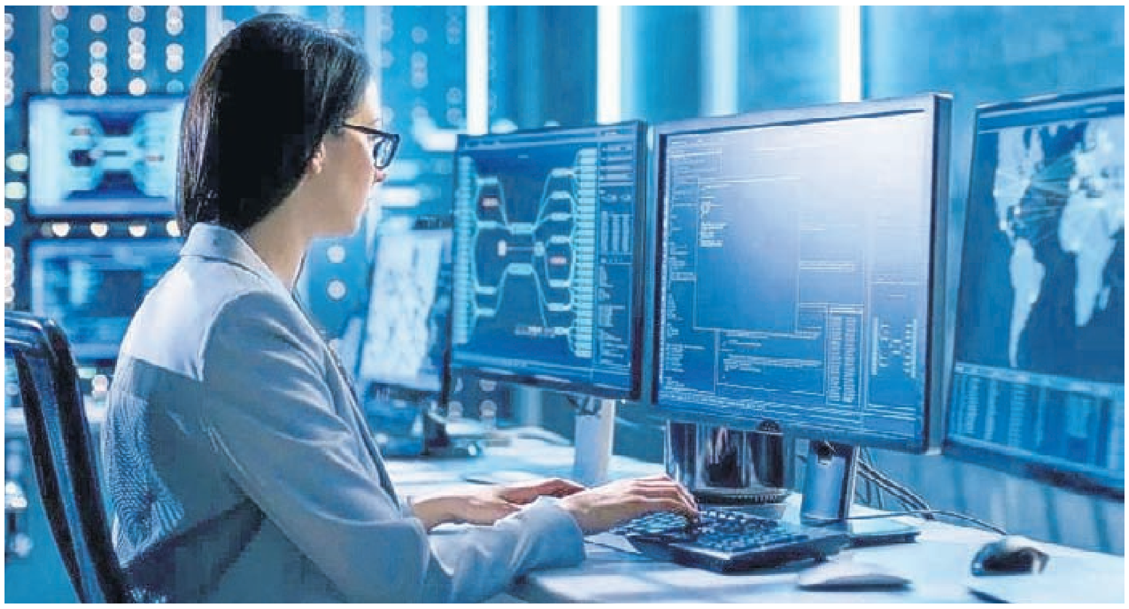

Mas sector awor lo mester completa un test di siguridad pa cualkier acuerdo cu gobierno ta sinti cu por ta un menasa pa seguridad nacional, De Telegraaf a informa. Esaki lo haci'e mas dificil pa alrededor di 1,700 compania Hulandes por cay den man di stranhero.

Companianan cu purba di evita di haci e test aki por haya un boet di te cu 10% di e omzet di e compania. Fuentenan publico y priva ta bay supervisa e testnan pa garantisa cu tur e companianan cu e ta aplica na dje ta completa esaki.

Beljaarts a bisa De Telegraaf cu ta pasando mas y mas frecuente cu otro paisnan ta purba tuma e conocemento tecnologico mas halto di Hulanda pa expande nan poder geopolitico y militar. E ta kere cu otro paisnan ta buscando e tecnologianan mas nobo y ta purba di recauda conocemento y informacion di companianan Hulandes pa por haci esaki.

"Nos no por permiti nos mes pa ta ingenuo ora ta trata intencion di otro paisnan cu nos companianan," asina e minister di PVV a bisa. El a anuncia un pakete di medida pa loke ta trata esaki diahuebs.

Beljaarts a agrega cu e motibo ta cu loke pasando awor ta un aumento di desaroyonan geopolitico y menasanan. "Tur luna, mi ta mira e documentonan secreto di estado riba mi lessenaar. Mi no por elabora riba esey awor, pero e ta un motibo pa tuma e paso aki. Nos no por sinta keto. Hulanda tin conocemento y tecnicanan tecnico di calidad hopi halto, y nos tin motibo pa asumi cu esaki por termina den man robes, p'esey nos ta purba di preveni esey."

Tampoco e minister no a descarta cu por agrega mas sector na e lista di sectornan cu tin cu completa e test di seguridad den futuro cercano. El a bisa cu esey ta depende di e nivel di menasa.

Corte ta prohibi trahadonan di botica pa tene accion di protesta otro siman, preveniendo probablemente ceramento di 9 dia

(NLTimes) - Corte a dicta cu trahadonan di botica na Hulanda no por sigui cu nan welga planea durante e periodo di Pasco, un decision cu lo evita cu mayoria botica ta cera pa nuebe dia consecutivo. E welga tabata programa pa 23, 24 y 27 di december, cu, combina cu e vakantie di Pasco riba 25 y 26 di december, lo a conduci na ciere generalisa den henter e pais.

E instruccion di corte ta cubri solamente e periodo di 23-30 di december, potencialmente lagando e porta habri pa sindicatonan convoca un welga nacional rond di dia di aña nobo, cu ta cay riba un diaranson.

E decision di corte a keda emiti despues di un audiencia legal rapido cu a tuma luga dia 19 di december. E dunadonan di trabou, representa pa e Asociacion di Boticanan Publico Independiente (WZOA) y e Asociacion di Boticanan di Cadena (ASKA), a busca un orden temporal pa stop e welga, citando daño potencial na salud publico.

E doñonan di trabou a adverti cu e welga, particularmente durante e periodo di vakantie druk, lo conduci na ciere di alrededor di 1,950 botica di 20 pa 30 di december, incluyendo e ciere regular pa fin di siman y e vakantie di Pasco. "Esaki ta nifica cu boticanan por ta cera pa nuebe dia tras di otro, un situacion cu ta insostenibel," representantenan di WZOA yASKA a bisa durante e audiencia. Nan a argumenta cu acceso retrasa na remedi por resulta den riesgonan serio pa salud di pashentnan, incluyendo aumento di dolor y complicacionnan pa esnan cu ta depende di recetanan regular.

E sindicatonan sinembargo a argumenta cu e welga tabata necesario pa forsa e doñonan di trabou pa cumpli cu nan exigencianan. "E companianan di seguro y dunadonan di trabou a pusha nos te na e punto aki," un representante di sindicato a bisa. "Esaki ta absolutamente necesario, a pesar di e inconvenientenan cu e por causa pa pashentnan."

Den e decision di corte, hues a bay na banda di e dunadonan di trabou, dictando cu e riesgonan di e welga tabata mucho grandi pa permiti esaki sigui. Corte a enfatisa cu e welga durante e periodo di vakantie por conduci na retrasonan severo den entrega di remedinan critico, loke por resulta den daño irreparabel pa salud di e pashentnan.

E sindicatonan inicialmente a pidi e welga pa exigi un aumento di salario retroactivo di 6% for di 1 di juli 2024, y tambe un aumento di e salario minimo pa ora na 16 euro. Nan a busca tambe mas medida pa atende cu e presion creciente di trabou y pa garantisa cu empleadonan ta ser compensa pa tempo di trabou preparatorio. Dunadonan di trabou, sinembargo, a propone un aumento mas modesto di 2% retroactivamente pa juli, cu un aumento adicional di 5% cuminsando otro aña, citando limitacionnan financiero debi na polisanan di gobierno y seguro.

E welga planea ta sigui un serie di protesta di trahadonan di botica na comienso di e aña aki. E sindicatonan a tene welga regional den henter e pais, y e prome welga nacional di botica den historia a tuma luga dia 12 di november, ora cu alrededor di 10 mil trahado a reuni na Den Haag pa exigi miho pago y condicionnan di trabou.

Mexico: Siete morto despues di riot den prison

(AP) — Siete prisonero a muri den un riot den prison den sur di Mexico, ora e prisoneronan resistiendo transferencia na otro prison a bringa cu polis cu arma y cuchiu, autoridadnan a bisa.

Cuatro agente di polis y seis otro detenido a resulta herida den e riot na ciudad di Villahermosa, capital di estado Tabasco.

Hefe di polis estatal, Victor Hugo Chavez a bisa diahuebs laat cu agentenan a ricibi tiro di candela trempan den e dia na momento cu nan a drenta e prison pa transferi dos detenido peligroso na un penitenciario federal.

Un di e detenidonan cu arma a resisti pa alrededor di tres ora, protegi pa 20 otro prisonero.

Chavez no a specifica si polis a tira riba e grupo, pro a bisa: "Autoridadnan mester actua pa defende nan propio bida, tambe."

Tambe a cende candela den e prison durante e riot, y multitudnan di familiarnan rabia y desespera a reuni pafo di e prison, exigiendo informacion tocante familiarnan cera paden.

Despues di retoma control di e facilidad varios ora despues, autoridadnan a haya un rifle, cinco pistol, un granat di man, 23 machete, 14 cuchiu y 23 shiv improvisa.

Nan no a splica con e armanan di candela a drenta e prison. Prison na Mexico ta conoci pa control suave y corupcion notorio, na e grado cu gang na algun penitenciario ta controla nan propio bloki di cel y ta exorsiona otro prisoneronan pa placa pa proteccion.

Presidente Claudia Sheinbaum a bisa diabierna cu lo investiga e riot pa mira "si tabatin colusion" y "pa mira si e operacion (di polis) tabata corecto y pakico nan a haya arma dentro di e prison."

Peru: Presidente di Congreso ta nenga existencia di Bunker den Congreso

Memey di investigacion pa supuesto red di prostitucion

(infobae) – Presidente di Congreso Peruano, Eduardo Salhuana a descarta e existencia di un "bunker" den despacho di presidencia di Parlamento. E aclaracion a bin dilanti memey di e denuncianan periodistico tocante un supuesto red di prostitucion vincula na Congreso, despues cu a recorda e declaracionnan di ex-premier Mirtha Vasquez den e documental 'Peruanas del Bicentenario.'

Eduardo Salhuana a rechasa tajantemente e version cu den Congreso ta existi un bunker of espacionan similar den su despacho of otro dependencianan di Parlamento. Segun el a splica, e area aludi ta corresponde na un comedo y un kitchenette chikito cu ta sirbi pa atende invitadonan cu privacidad.

El a afirma cu a construi e ambientenan aki durante gestion di Carlos Ferrero Costa, entre 2002 y 2004. El a califica e afirmacionnan como un "leyenda urbano."

Salhuana a anuncia medida inmediato, entre nan, destitucion di ex-hefe di Oficina Legal y Constitucional Jorge Torres Saravia y e reorganisacion di Direccion Legal y Constitucional di Congreso. Salhuana a sigura cu ta evaluando e personal cu ta traha den e oficina ey y otro areanan, advertiendo cu o realisa cambio drastico si esaki bira necesario. Tambe el a solicita pa e investigacion interno relaciona cu e personal y e oficinanan no tarda mas cu 30 dia.

E versionnan tocante un bunker den Congreso tabata exponi pa ex-presidente di Parlamento, Mirtha Vasquez, kende tabatin e cargo entre 2020 y 2021. Segun el a splica, el a descubri un espacio priva den su despacho cu tabatin acceso mediante un porta scondi y un trapi di cocoloshi. El a mustra e espacio secreto den e documental "Peruanas del Bicentenario."

Venezuela: Politico di oposicion a reuni cu fiscal despues di bandona edificio diplomatico Argentino

(AP) — Fiscal General Venezolano a bisa ayera cu un politico di oposicion a reuni cu fiscal despues di bandona e edificio diplomatico Argentino na e capital Caracas, unda e tabata refugia pa nuebe luna pa evadi aresto.

Procurador General, Tarek William Saab a bisa den un declaracion cu Fernando Martinez "a presenta su mes boluntariamente" dilanti autoridadnan y a duna un declaracion prome cu bandona e facilidad diplomatico diahuebs. Saab a agrega cu Martinez "a dicidi di colabora activamente" cu fiscalia.

Martinez tabata un di e seis miembro di oposicion Venezolano kende gobierno di presidente Argentino, Javier Milei a permiti drenta residencia di e embahador na maart, ora autoridadnan leal na e partido gobernante a emiti orden pa nan aresto, acusando nan di promove actonan di violencia pa desestabilisa e pais.

Dos persona familiar cu e situacion na e facilidad a confirma pa AP cu Martinez tabata na cas diahuebs anochi despues di sali di residencia di e embahador. E dos persona a papia den condicion anonimo pasobra nan tin miedo pa represalia.

E condicionnan bao cual Martinez a laga e edificio no ta cla. Esnan cu ta keda na cas di embahador Argentino ta inclui e manager di campaña y director di comunicacion di Maria Corina Machado.

Desde fin di november, e grupo a denuncia e presencia constante di agentenan di servicio di inteligencia y polis pafo di e residencia. Tambe a acusa gobierno di presidente Nicolas Maduro di corta servicio di awa y coriente. Gobierno a rechasa e acusacionnan.

Martinez tabata involucra den un gobierno paralelo cu oposicion a crea despues di reeleccion di Maduro na 2018, cu tabata considera como un fraude. Un minister di comunicacion y transporte den añanan 1990, el a participa den negociacion entre gobierno y oposicion.

Jamaica: Senador kier enfoca riba salud mental y demencia den adultonan mayor

(JamaicaObsever) - Senador di gobierno y psikiatra Dr. Sapphire Longmore, den un apelacion pa miembronan di e Asociacion Psikiatrico di Jamaica ser inclui den e deliberacionnan di e comision selecta special di Senado cu ta pensa riba proteccion legislativo pa ciudadanonan di edad avansa di Jamaica, ta bisa cu e asuntonan di bienestar mental y demencia bou di e poblacion ey no por ser evita.

“Nos tin e tendencia di parce di pasa rond di e impacto hopi significante di no solamente demencia pero retonan di bienestar mental cu nos poblacion di edad avansa ta enfrenta; na e momento ey tin depresion significante, y efectonan di trauma a largo plaso, etcetera. Bo tin personanan cu tin interes den investigacion di Alzheimer, investigacion di demencia cu ta alinea cu e asociacion,” Longmore a bisa diaranson durante e reunion inaugural di e comision special selecta.

Den bataya pa nan envolvimento, e psikiatra consultor a sigui bisa, “Nos ta hayando den e espacio medico cu demencia na Jamaica ta casi birando loke nos ta yama diabetes tipo 3. Esey ta loke e ultimo investigacion ta mustrando. Mi ta bisa esaki pa bisa cu demencia no ta cuminsa despues di 65 aña; e procesonan ta sucede prome cu esey y pues nos mester tin e medidanan na luga prome cu e edad cu nos ta reconoce como e punto directo di efecto. Pues mi lo kier pa nos tin e personanan ey cu por contribui na e conscientisacion di e medidanan preventivo ey pa nos por busca pa atende esaki preventivamente,” el a declara.

Diabetes tipo 3 ta un termino usa pa algun investigador pa describi e teoria cu resistencia na insulina y disfuncion di factor di crecemento manera insulina den e cerebro por causa malesa di Alzheimer. Algun estudio di investigacion a sugeri cu e malesa di Alzheimer tambe mester ser clasifica como un tipo di diabetes, yam’e diabetes tipo 3. Sinembargo, diabetes tipo 3 no ta un termino medico oficial actualmente y no ta wordo reconoci pa organisacionnan nacional di salud of e Asociacion Mericano di Diabetes.

Di acuerdo cu e Instituto Nacional di Salud, e conexion exacto entre malesa di Alzheimer (AD) y diabetes tipo 2 ta den debate ainda. Sinembargo, sucu den sanger mal controla por aumento e riesgo di desaroya Alzheimer. E relacion aki ta asina fuerte cu algun a yama Alzheimer “diabetes di e cerebro” of “diabetes tipo 3 (T3D)”.

Den e sesion di diaranson di e comision, e senador di oposicion Dr. Floyd Morris, ken a presenta e Mocion di Miembro Priva cu a resulta den formacion di e comision, a comparti cu un familiar di dje cu tabata sufri di demencia ta perdi for di dialuna ultimo. “Esey ta un di e motibonan cu mi ta bay ta hopi implacabel den pusha pa e legislacion aki,” el a bisa.

Trinidad y Tobago: Extension di un aña di comisario di polis tabata legal

(TrinidadExpress) - No tabatin nada ilegal of inconstitucional tocante e decision tuma pa presidente Christine Kangaloo, riba conseho di Gabinete na 2023, pa prolonga e servicio di Comisario di Polis Erla Christopher cu un aña, e Conseho Priva a dicta.

Un panel di cinco hues na e corte supremo ayera a rechasa unanimamente un apelacion treci pa e activista politico y social Ravi Balgobin Maharaj, ken tabata buscando pa corte haya cu e extension tabata inconstitucional, den e sentido cu el a podera di e podernan di e Comision di Servicio di Polis (PolSC).

Esaki tabata e di tres perdida pa Maharaj den e asunto, despues di a ser rechasa anteriormente na tanto Corte Supremo como Corte di Apelacion.

Den e sentencia di ayera skirbi pa Lady Ingrid Simler, e señornan di ley Britanico a bay di acuerdo cu bou di Seccion 75(a) di e Ley di Servicio di Polis, e Presidente tabatin e autoridad pa otorga e extensionnan ey den interes nacional.

Tambe sinta den e panel tabata Lordnan Hodge, Lloyd-Jones, Hamblen y Stephens.

Bou di Seccion 75(a), e presidente ta ser permiti pa prolonga e servicio di un comisario pa te cu tres aña, pero solamente pa medio di incrementonan di un aña.

Den e caso aki, Gabinete a conseha e presidente dia 4 di mei 2023, pa prolonga e periodo di Christopher cu un aña, djis algun dia prome cu e mester a alcansa su edad di pensioen di 60 aña dia 15 di mei 2023.

Dia 13 di mei 2024, e servicio di e comisario a bolbe prolonga pa un aña adicional te cu 15 di mei 2025.

Despues di e prome extension, Maharaj a ser permiti pa Corte Supremo pa presenta un demanda pa revision hudicial contra e decision.

Maharaj, a traves di su abogadonan dirigi pa Anand Ramlogan, SC, a argumenta cu e poder pa extende e servicio di e Comisario tabata esencia un nombramento, y esaki tabata un funcion reserva solamente pa e PolSC.

Ademas, el a sostene cu presidente Kangaloo mester a eherce su propio huicio independiente bou di Seccion 80(1) di e Constitucion en bes di actua riba e conseho di e Gabinete.

E demanda a ser rechasa eventualmente pa Hues Ricky Rahim na januari, despues di cual Maharaj a presenta un apelacion.

Hues Rahim a dicta cu e exencion di e servicio di e Comisario no a ser considera un renombramento.

Na mei, Corte di Apelacion tambe a rechasa e reto di Maharaj contra e decision di Hues Rahim y a rechasa su argumento cu e presidente tabata obliga pa actua independientemente di e Gabinete.

Nan a señala cu bou di Seccion 80 di e Constitucion, e presidente tabatin e mandato pa sigui e conseho di e Gabinete ora ta trata di asuntonan asina.

MrBeast su show nobo ya caba a genera controversia y su partner nobo por causa mas

(AP) - MrBeast su programa ambicioso, cual e mega-celebridad di YouTube ta spera lo expande su acogida gigante online y pasa pagina riba e controversianan recien, ya caba ta causando pregunta for di esnan cu ta boga pa consumidor a causa di un partnership cu compania di 'fintech'.

Prime Video su premiere diahuebs di "Beast Games" a cera un ana tumultuoso pa Jimmy Donaldson y su compania di produccion. Poco despues di a yega total di suscriptor riba YouTube cu nunca antes a ser mira, MrBeast a cuminsa enfrenta critica fuerte a causa di "contenido inapropia den pasado," e canal di YouTube su esfuersonan filantropico, su cultura laboral y acusacionnan di condicionnan peligroso riba set di grabacion cu Donaldson a nenga.

Mientras MrBeast su fanaticonan leal ta sintonisa pa mira 1,000 participante competi pa 5 miyon dollar riba "Beast Games," nan ta invita pa scan un QR Code pa in chens di gana placa. E ta un sorteo di 4.2 miyon dollar cu ta podera pa un compania di fintech yama MoneyLion, un aplicacion cu ta manda placa - hopi biaha pa un tarifa na personanan cu ta biba salario pa salario.

E colaboracion aki ta promovi como un manera pa MrBeast, ken a busca manera di recupera e confiansa den su marca den entrevistanan recien cu personalidadnan di media alternativo, pa duna back na su base di fanaticonan mientras ta presenta nan cu MoneyLion su hermentnan di financiamento personal. Sinembargo e defensornan di consumidor ta adverti cu MoneyLion su pagonan trempan - cual tambe ta promovi na esnan cu participa den e sorteo - ta opera como prestamo pa dia cu bo cobra y por trapa e usuarionan den necesidad den un ciclo di prestamento cu tarifanan adicional.

E vigilantenan ta haya cu e servicionan aki no ta recomendabel pa e audiencianan mas hoben, cual ta haci esaki un partner poco usual pa MrBeast introduci na su fanaticonan cu ta facil di persuadi.

"E tipo di prestamonan aki den fintech di costo halto, presenta den aplicacionnan bunita, ta pone hende den un trampa di debe unda nan mester presta e siman aki pa paga siman pasa su prestamo y ta atrasa nan den nan metanan financiero," Lauren Saunders, director di National Consumer LAw Center cu ta specialisa den prestamo chikito, a declara.

"Beast Games" ta marca Donaldson su intento di pasa pa entretenimento riba television. E celebridad naci na North Carolina ya caba a capta atencion online cu su videonan di YouTube altamente produci cu hopi biaha tin cantidadnan di placa masivo y actividadnan absurdo; "Gana Ronaldo, haya 1,000,000 dollar" recientemente a pone atletanan profesional contra novatonan den nan deporte respectivo.

Awo e ta test e apelacion amplio di e spectaculonan viral aki como e anfitrion di un serie di competencia cu ta priminti desafionan social, fisico, y mental similar na Netflix su "Squid Game." E premio di 5 miyon dollar ta aparentemente e premio mas grandi den historia di television. Donaldson a publica recientemente cu el a gasta solamente 14 miyon dollar den "construi un ciudad den area" pa e participantenan por keda despues di un serie di test adicional. El a duna 2 miyon dollar den e prome episodio so di e serie di 10 parti, cual ta consisti grandemente di testnan mental mientras e ta soborna e hungadonan pa elimina nan mes of henter e ekipo cu premionan den cash di te hasta 100,000 dollar.

E sorteo a ser pasa di manera prominente durante un wega gigante di 'cup pong' den e di dos episodio. E link tambe por ser mira den e descripcion riba YouTube di diahuebs su video di e ronda na Las Vegas.

Questlove ta prepara documentario nobo ilustrando 'Saturday Night Live' su presentacionnan musical

(AP) - Ken ta traha mas duru cu Questlove E ganador di Academy Award a uni na e ganador di Emmy Oz Rodriguez y NBC pa un pelicula nobo, "Ladies & Gentlemen… 50 years of SNL Music," celebrando 50 aña di e programa y ilustrando su presentacionnan musical inolvidabel.

E special di 3 ora lo tin actuacionnan comedico, presentacionnan musical y mas di 50 entrevista, incluyendo Bad Bunny, Miley Cyrus, Billie Eilish, Mick Jagger, Dua Lipa, Darryl DMC McDaniels, Tom Morello, Kacey Musgraves, Olivia Rodrigo, Paul Simon, Chris Stapleton y Justin Timberlake.

"Tur hende conoce e presentacionnan mas famoso di 'SNL', sea ta Elvis Costello, Prince of Beastie Boys, pero esaki ta solamente e punta," Questlove a skirbi den un declaracion. "E proceso di bay back den e archivo di videonan tabata manera drenta un mashin di tempo, DeLorean of otro. Mi ta hopi contento cu mi a tuma e biahe aki y awo mi por comparti esaki cu tur hende."

Siman pasa a keda anuncia cu Ahmir "Questlove" Thompson su documentario mas recien, "SLY LIVES! (aka The Burden of Black Genius)", cual ta examina e legado di Sly & The Family Stone, lo ser pasa na proximo ana su Sundance Film Festival.

Su debut directorial, "Summer of Soul," un documentario cu ta ilustra e Harlem Cultural Festival di 1969 a logra un premio Oscar. Tambe e lider di The Roots cu ta participa den The Tonight Show Starring Jimmy Fallon a publica su buki den 2024 titula "Hip Hop Is History."

"Ladies & Gentlemen … 50 Years of SNL Music," lo ser televisa live rba NBC dia 27 di januari durante oranan di anochi. Tambe e lo bira disponibel pa mira via stream riba e plataforma Peacock durante e siguiente dia.

SLEEP COMFORT
Mattress & Foam Company. N.V.
We Create your Dreams
Since 1977
Nos lo ta cera dianan
24, 25 y 26 di december
Sleep Comfort Aruba | Sabana Blanco 34-A | T. +297 582 2709

SMFA cu un aña di logronan monumental:

Restauracion, Adkisicion y Preservacion di nos herencia cultural *(Parti 1)*

Un restauracion grandi, dos monumento adkiri, tres proyecto di mantencion y diestres monumento habri pa publico ta resumi solamente un parti di tur e logronan di SMFA den 2024.

Restauracion

Na maart, Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA) a anuncia hunto cu Gobierno di Aruba cu lo inicia cu e proyecto pa restaura e edificio di Cas Veneranda na Wilhelminastraat 7.

Durante e evento a firma e acta oficial di traspaso y e acta di hipoteca cu Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA)como cofinanciador di e proyecto hunto cu Nationaal Restauratiefonds. Asina a duna inicio na e prome fase di restauracion di e monumento di Cas Veneranda. Durante e prome fase e compania General Property a sloop e partinan no monumental,limpia y prepara pa e restauracion por cuminsa. Na september e bouwteam cu ta consisti di SMFA su lider di proyecto Daphne Every, HoevertszArchiDesign N.V., Pro-tec , Rotech/Hecom), Smart Systems & Dynaf, hunto cu e contratista Jash por a ranca sali cu e restauracion. Ta spera cu Cas Veneranda lo ta back den su gloria pa fin di 2025. Unabes restaura Cas Veneranda lo ta oficina di Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y industria (DEACI) y tambe lo tin un espacio pa horeca.

Coleccion SMFA

E coleccion di Monumentonan di Stichting Monumentenfonds Aruba a crece na un total di 18 monumento. Na november ultimo den presencia di famia Debrot a anuncia e traspaso di e edificio na Caya G.F. Betico Croes 98 pa SMFA. Segun plan lo inicia na final di 2025 cu e restauracion di Cas Debrot pa converti e piso ariba den oficina di Stichting Monumentenfonds Aruba. Pa e piso di abou SMFA ta en busca di un huurdo ainda. Banda di adkisicion di Cas Veneranda y Cas Debrot tambe a yega na un acuerdo di intencion cu Aruba Bank pa cumpra e edificio di John G. Eman den mainstreet. Alabes a firma tambe un acuerdo cu Ministerio di Economia pa huur di e propiedad como oficina pa Centraal Bureau Statistiek Aruba y Sociaal Economische Raad. Esaki lo ta combina cu un facilidad di horeca y un apartamento luhoso pa cual ta buscando potencial huurdonan. Awor SMFA tin como tarea pa finalisa e proceso di peticion di fondonan pa asina por sigui cu e compra, traspaso y restauracion di e di 19 monumento di e fundacion. E restauracion di edificio di John G. Eman ta otro proyecto cu lo contribui na e desaroyo y revitalisacion di Oranjestad.

Proyectonan di mantencion

Durante aña SMFA ta atende cu kehonan di mantencion chikito cu ta drenta a base diario.

Banda di esaki basa riba nan plan di mantencion ta haci trabounan di mantencion mas grandi na diferente di e monumentonan cu ta pertenece na e fundacion. Na 2024 a toca turno na;

Watertoren San Nicolas, a finalisa e trabounan cu a inicia na 2023. Huisje Wild na Schelpstraat 12 caminda a haci algun reparacion y verf e edificio. Na Nicolaas Store na San Nicolas a haci algun adaptacion pa por cera e entradanan cu porta di glas y instala airco pa Kulture Café na e piso di abou. Asina por a haci e espacio mas confortabel pa e bishitantenan y alabes yuda e cafe cu calor y stof. A opta pa instala portanan di glas pa por laga e visibilidad for di paden y no afecta e experiencia di e cliente ni e fachada di e monumento. Entre september cu december a haci mantencion di edificio di Eloy Arends (Stadhuis) y Hotel Colombia (Censo). A haci mantencion na e interior di e trouwzaal. Na e exterior di e edificionan a haci algun reparacion di scheur y zoutuitbraak. A repara porta y bentananan, drecha e cura y tur dos monumento a haya un capa nobo di verf. Pa otro aña ta preparando pa mantencion na entre otro California Lighthouse, Uncle Louis Store y Casita Geel.

Dutch Caribbean Heritage Platform

Dutch Caribbean Heritage Platform (DCHP) a keda lanta na aña 2014 pa diferente fundacion di e islanan den Reino cu e meta pa cooperacion den preservacion di herencia cultural.

Cada organisacion cu ta parti di e plataforma tin su mesun rol, tarea y responsabilidadnan. Ta logra e meta principal pa medio di intercambio di conocemento, experticio y informacion y pa medio di crea conscientisacion di e balor di herencia cultural bou di e habitante, bishitante y gobernantenan di cada isla. Banda di esaki, creando un red amplio di paisnan den region y internacional. Pa Aruba tin dos fundacion cu ta forma parti di e Plataforma cu ta Stichting Rancho y Stichting Monumentenfonds Aruba. Danki na fondonan ricibi pa e plataforma for di Hulanda a organisa e ultimo añanan diferente curso y webinars den cooperacion cu ErfgoedAcademie y Universidad di Curacao. E aña aki den cuadro di e di dies aniversario di e Plataforma a organisa un conferencia na Sint Maarten, Saba y Sint Eustatius cu e tema di conscientisacion.

E oficina di SMFA lo ta cera entrante 23 di december y dia 6 di januari nos team lo ta bek pa cuminsa traha hunto na un 2025 monumental!

Pa mas informacion tocante nos proyectonan: https://linktr.ee/monumentsfundaruba

BEFORE
AFTER

WELCOME
CARIBBEAN
HERITAGE

BONDIA ARUBA

Comite Olimpico Internacional ta publica manifiesto di 7 candidato pa ta presidente y lidera e Olimpiadanan

(AP)—E siete candidato coriendo pa presidente di e Comite Olimpico Internacional (COI) a mira nan manifiesto publica ayera, y un ta ofreciendo pa tuma solamente mita di e termino di ocho aña y pa para atrobe na 2029.

Sebastian Coe, presidente di World Athletics di 68 aña a priminti pa establece "cambio transformativo durante e proximo cuatro aña" despues busca re-eleccion trempan.

Coe tabata entre varios candidato ofreciendo pa duna back na miembronan di COI—ken ta eligi nan presidente nobo durante reunionnan fin di maart na e sitio di Olimpia Antiguo na Grecia—un opcion decisivo pa scoge ciudadnan afitrion den futuro.

Bao encarga di presidente Thomas Bach, ken ta yegando su limite di 12 aña den oficina otro aña, awor miembronan por simplemente vota pa un candidato cu a traha cu e administracion di e comite.

Dos miembro di e directiva ehecutivo di COI, Juan Antonio Samaranch Jr. y Prince Feisal al Hussein, a uni cu Coe den priminti pa podera miembronan pa tin rolnan mas grandi den e organismo Olimpico. Tambe nan a priminti pa aumenta e edad di pensioen pa miembo for di 70 pa 75 aña.

Miembronan mester ser invita pa drenta e club exclusivo di COI y 111 actual ta inclui realeza Europeo y di Medio Oriente, lidernan di cuerponan deportivo internacional, (ex)atletanan Olimpico, politiconan, diplomaatnan, industrialistanan y un actriz ganador di e Academy Awards.

Solamente miembronan di COI por ta candidatonan presidencial y e otro adversarionan ta miembro di directiva Kirsty Coventry y pres presidente di cuerponan deportivo: Johan Eliasch di skii, David Lappartiente di ciclismo y Morinari Watanabe di gymnasia.

E publicacion di e manifiestonan ta un di solamente dos evento importante den un campaña cu reglanan estricto pa limita auto-promocion y contacto cu votadornan. Candidatonan lo presenta nan mes na votadornan, aunke no tuma pregunta, dia 30 di januari na e oficina di COI na Lausanne, Suisa.

Retonan enfrentado e COI ta inclui scoge un organisdor pa e Olimpiada di 2036, cu India y Qatar considera, y pa move e Weganan Verano for di su periodo estableci den juli/augustus den e kalender deportivo moderno.

E proximo presidente di e comite tambe mester atende e impacto di cambio di clima riba e kalender di deporte global, asuntonan di genero den deporta y ki ora y con pa trece Rusia back den e Weganan Olimpico y firma un trato di locucion cu Merca atrobe.

FIFA ta firma cu Netflix pa transmiti Mundial femenino na 2027 y 2031

(AP)—FIFA a firma cu Netflix pa un trato di locucion na Merca pa e Copa Mundial Hende Muhe na 2027 y 2031 cu por tuma luga na Merca.

E acuerdo anuncia ayera ta esun mas significante cu FIFA a firma cu un servicio di streaming pa un torneo grandi. Duna a revela e balor di e trato aki, aunke competencianan internacional den futbol femenino no ta logra atrae ofertanan cu balor halto.

Tipicamente e torneo di Copa Mundial ta ser locuto riba red publico pa alcansa e audiencianan mas grandi. Presidente di FIFA Gianni Infantino a critica locutornan publico, specialmente den Europa, pa sub-balora ofertanan pa locuto e torneo di 2023 cu a tuma luga na Australia y Nueva Zelandia. E torneo ey a ser locuto pa Fox na Merca.

"E acuerdo aki ta manda un mensahe fuerte tocante e balor real di e FIFA Copa Mundial Hende Mundial y e deporte femenino global," Infantino a bisa den un declaracion diabierna. FIFA lo probablemente usa e acuerdo cu Netflix pa stimula discusionnan cu locutornan Europeo cu cual lo tuma mas esfuerso pa negocia.

E torneo di 34 equipo y 64 wega na 2027 lo tuma luga na Brasil 24 y 25 di juli. No a dicidi ainda riba e organisador pa 2031, aunke ta anticipa cu Merca lo entrega oferta pa un torneo cu FIFA lo purba extende pa 48 equipo. Esey lo igualisa e tamaño di e formato di 104 den Copa Mundial masculino cu ta debut na 2026 na Merca, Canada y Mexico.

Spaña a gana e Copa Mundial Hende Muhe 2023 despues cu Merca a gana e dos titulonan anterior—na Francia 2019 y Canada 2015. Den e cuenta financiero di FIFA pa 2023, ora a hunga e ultimo Copa Mundial Hende Muhe, FIFA a reporta 244 biyon dollar den entrada di locucion, den e aña di Copa Mundial Hende Homber na 2022 el a reporta casi 2.9 biyon dollar.

Netflix a extende nan servicio pa locuto deporte en bibo luna pasa cu mas di 60 miyon hogar mirando e torneo di boxeo entre leyenda heavyweight hubila Mike Tyson y personalidad riba red social Jake Paul.

Netflix tambe lo locuta dos wega di NFL riba dia di Pasco: e Kansas City Chiefs contra Pittsburgh Steelers y Baltimore Ravens contra Houston Texans. Esey ta parti di un acuerdo di tres aña cu a ser anuncia den mei.

FIFA a purba firma cu Apple+ pa locuta e Copa Mundial di 32 equipo cual lo tuma luga den 11 ciudad Mericano otro aña juni y juli. Rednan di locucion no a mustra hopi interes den e evento di FIFA cu awor lo pasa gratis riba DAZN, cual ta estableciendo relacionnan empresario cu Saudi Arabia.

Prome cu e proximo Copa Mundial Hende Muhe, Netflix lo "produci serienan documentario den anticipacion pa ambos torneo, enfocando riba e top hungadornan na mundo, nan trayectorio y e desaroyo global di futbol femenino," FIFA a bisa.

Preparando pa un Ciclo Olimpico grandi su dilanti

COA a reuni cu Britta Schwengle di Aruba Aquatics Federation

Diaranson atardi den sala di Comite Olimpico Arubano, a reuni cu atleta Britta Schwengle, cu sigur ta un atleta conoci localmente, pa su logronan durante e ultimo Ciclo Olimpico, como e atleta cu a participa na e mayor cantidad di eventonan manera e Caribbean Games, Weganan CAC San Salvador 2023 y Weganan Panamericano Santiago 2023. Ademas di esaki, a logra gana 3 medaya den e proceso di su participacion, den natacion y natacion "open water".

Durante e reunion aki, a evalua su rendimento durante e ultimo Ciclo Olimpico, ademas di a papia riba e plannan cu tin pa e siguiente aña, unda e proceso ta cuminsa di nobo cu e prome weganan cu lo ta Weganan Panamericano Junior ASU2025. Britta a gradici su federacion Aruba Aquatics Federation pa e apoyo continuo di su proceso, hunto cu su entrenadornan local Tyrine de Kort y Ismael Santiesteban. Banda di esaki tambe el a splica cu e ta contento cu e proceso deportivo cu e ta canando na "University of North Carolina at Pembroke". Finalmente e la gradici COA y su mayornan cu semper ta su tras y aportando na su desaroyo.

Team 99 lo clausura aña 2024 cu tremendo "Nos cu Nos"!

Tu Eres Un P
(You Are My F
CAMPEON 2023

Shonnan, amantenan di "cutting edge" domino, e diasabra awor ta bay tin e tan spera sambombaso di fin di aña aya n'e palacio di pega piedra, e mundialmente famoso Domino Square Garden! Si señores pegadores y pecadores, diasabra 21 di december, cuminsando pa 7'or di anochi, tur e amantenan di domino cu ta frecuenta otro henter aña lo haya nan chens un biaha mas pa demostra ken ta ken na mesa di domino.

Shonnan, den "wandelgangen" tin papia cu "blauwe vogel" a trece nada menos cu dr. Ronald "Hollandse Nieuwe", kende hunto cu dr. Tico Dirksz a sali sub-campeon 2023 categoria veterano, for di tera friu pa bin participa n'e evento anual aki y purba bay cu campeonato! Tambe caya ta papia cu e campeonnan den categoria veterano, esta Tico "The Grey Fox" Velasques y Ronny "Hanzue" Tromp, lo t'ey presente pa defende nan campeonato!

Y no esey so, señores, den categoria "Nos Futuro" tin papia cu e guy grandi di aña pasa a drenta gym prepara su mes pa atrobe bira campeon! Jeff Ruiz hunto cu Mark Yarzagaray, campeonnan di 2023, lo t'ey atrobe pa bay cu e trofeo! Aña pasa nan a "edge" Jeremy cu "Chicks", pero caya ta papia cu e biaha aki cos lo por bay den e trend di "boltermento"! Asina ta shonnan, bini un bini tur, entrada pa pueblo ta completamente gratis y durante halftime e pasapalonan lo core totalmente por nada diasabra awor 21 di december, cuminsando pa 7'or di anochi, aya n'e "steenplakkerij" n'e grens entre Kudawecha y Calabas, e famosisimo Domino Square Garden! Yegaaa!

HOLLISTER
SUBCAMPEON 2023

CAMPEON 2023
SUBCAMPEON 2023

Un otro record pa LeBron James den e victoria di Lakers contra Kings

(AP)—LeBron James a gara 19 punto, seis rebound y siete asistencia ora el a kibra e record di NBA pa cantidad di minuut den temporada regular, yudando Los Angeles derota Sacramento Kings 113-100 diahuebs anochi.

DeROZAN
10
LAKERS
CHRISTIE

James a pasa 34 minuut solamente riba pista cu Kings pa dun'e 57,471 punto den su carera, surpasando Hall of Famer Kareem Abdul-Jabbar (57,466) pa e record nobo. Anthony Davis a gara 21 punto y 20 rebound den e comienso di un set di dos wega na Golden 1 Center. Austin Reaves a hinca 35 punto y D'Angelo Russell a agrega 16 punto pa yuda e Lakers (15-12) yega na nan tercer victoria den cuatro wega.

Kings a keda atras durante mayoria di wega y despues a cera cu 93-90 riba e jumber di De'Aaron Fox cu ocho minuut restante. E bank short cortico di Reaves y dos tiro liber di Davis a causa un recorido di 10-2 pa yuda Lakers distancia nan mes for di nan competencia.

Fox tabatin 26 punto, cinco asistencia y tres horta pa Kings. Domantas Sabonis a agrega 18 punto, 12 rebound y nuebe asistencia. Malik Monk a hinca 17 punto.

Momentonan clave

LAKERS
23
13

Lakers: Davis a cay duro riba vloer den e ultimo kwartaal y a keda abao pa varios momento prome cu lanta para. Davis, ken ainda ta den recuperacion di fascitis plantar den su pia robes, a keda den wega y inmediatamente a logra un paro den defensa.

Kings: Pa e segundo wega consecutivo, un prome kwartaal zwak a marca a destino pa club di Mike Brown. Sacramento a keda atras pa 14 anteriormente, haciendo un recorido pa tuma e avance den e segundo kwartaal y despues a pasa henter e ultimo kwartaal hungando di patras.

Irlanda a brasa centronan di data necesario pa AI y awo nan ta consumi demasiado di su energia *Parti 1*

(AP) - Decenas di centro di data masivo pafo di Dublin awo ta consumiendo mas electricidad cu mita di e casnan urbano na Irlanda y ta perdiendo e bon bini caluroso cu a trece nan e pais na prome luga.

Awo, un pais cu a haci su mes un fabrica di 'computing' pa Amazon, Google, Meta, Microsoft y TikTok ta evaluando si e ta bal la pena mientras e gigantenan di tecnologia ta mira rond di mundo pa crea mas centro di data pa asina por podera e siguiente ola di inteligencia artificial.

Miedonan di blackout a causa cu operador di red di coriente di e pais a para centronan di data nobo cerca di Dublin te cu 2028. E edificionan grandi aki y nan computer poderoso ana pasa a consumi 21% di e nacion su electricidad, segun recordnan oficial. Ningun otro pais a reporta un peso mas pisa na International Energy Agency.

No solamente esaki, sino Irlanda te ainda ta depende fuertemente riba kima petroleo pa genera electricidad, apesar di un cantidad creciente di granja di biento cu ta surgiendo rond di e pais. Mas expansion di centro di data ta menasa Irlanda su metanan di corta emision di gas cu ta contribui na calentamento global.

Irlanda ta un "microcosmo di kico varios pais por ta enfrentando durante e siguiente decada, particularmente cu e crecemento di AI," investigador di energia Paul Deane di University College of Cork.

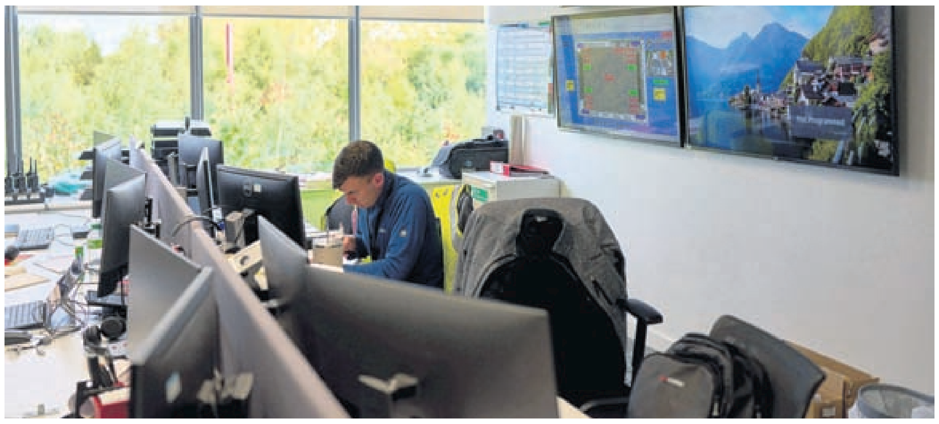

Activista di 26 ana Darragh Adelaide ta biba den un bario di clase medio net tegenover di un caretera druk cerca di Grange Castle Business Park, un di Irlanda su cluster di centro di data mas grandi. Esaki por bira te hasta mas grandi su Adelaide no tabata un estorbo den Google su plannan di expansion.

"E ta un cantidad demasiado grandi di centro di data," Adelaide a bisa. "Hendenan a cuminsa haci e conexion entre e cantidad di electricidad cu nan ta usando y e prijs di electricidad cu ta subiendo."

Irlanda a atrae companianan di tecnologia global desde e boom di "celtic Tiger" na comienso di siglo 21. Incentivo di impuesto, un forsa laboral cu habilidadnan halto y cu ta papia Ingles ademas di e pais su miembresia den e Union Europeo tur a contribui na haci e sector un parti central di e economia Irlandes. E isla tambe ta un punto pa kabelnan bao lama cu ta extende na Merca, Britania, Iceland y Europa principal.

Casi tur e centronan di data ta na rand di Dublin, unda nan cercania na e capital ta facilita transaccionnan online y otro actividadnan cu ta rekeri conexion lihe. Computernan den centronan di data ta keinta, sinembargo compara cu otro parti mundo, Irlanda su temperaturanan ta haci hopi mas facil evita cu nan lo sobrecalenta sin cu mester haci uso di mesun cantidad di awa cu lo normal.

Sinembargo, e edificionan cu a dura añanan sin uso y atencion a atrae atencion cu no tabata desea, mientras nan exigencia di energia a aumenta mientras cu algun hogar den e pais mester paga algun di Europa su recibonan mas halto di coriente. Irlanda su Environmental Protection Agency tambe a trece dilanti preocupacion tocante polucion di nitrogenoxide for di e centronan di data su generator - tipicamente turbina di gas of diesel - cu ta afectando areanan cerca di Dublin.

Accion den su contra a cuminsa den 2021, causa pa proyeccionnan cu e centronan di data ta na caminda pa tuma un tercer parti di Irlanda su electricidad den e decada aki. Reguladornan a declara cu Dublin a yega su limite y no por hinca mas centro di data den su red. Gobierno a urgi e companianan di tecnologia busca fuera di e capital y haya manera di supli nan propio energia.

"Loke ta pasando na Irlanda ta e politica di basicamente loke ta sucede ora cu bo construi demasiado di e cosnan aki," University College Dublin su investigador Patrick Brodie a comenta. "Aunke hende a reconoce pa un tempo caba cu e centronan di data ta guli energia, no tin realmente hopi di e momentonan aki unda efectivamente Irlanda a emiti un alerta cora.

E critica di autoridadnan di plan local na e area di Dublin - combina cu guia estricto y tin biaha contradictorio for di e gobierno nacional - a frustra e desaroyadornan di centro di data. "Ora cu nos mira inteligencia artificial, ora nos mira tecnologianan nobo cu ta bini, e rekisito basico pa tur esaki ta e infrastructura den energia," Dermot Lahey, ken ta dirigi Digital Realty su implementacion di centro di data na Irlanda a comenta. Irlanda tin tur e elementonan pa haci esaki "un gran cas pa expansion di AI," el a agrega.

Un centro di data completamente construi di Digital Realty ta sinta ta warda na Grange Castle pa permiso pa conecta na e red di electricidad. E compania ta bende espacio dentro di su centronan di data pa clientenan manera banco, proveedor di e-mail y plataformanan di rednan social. E ta bisa u e tin falta di conexion na e red apesar di a tin contract pa suficiente energia renovabel pa por podera tur su centronan di data na Irlanda.

"Loke ta preveni nos di haci esaki ta cu e limitenan den energia cu nos tin, of e moratorium di energia cu nos tin, ta impactando grandemente nos habilidad di provee espacio pa e clientenan," Lahey a declara.

Homber na New York ta descubri cachete di mastodon den cura

(AP)—Academiconan ta gabando e descubrimento di cachete fosilisa di un tribon gigante yama e masotodon cu un homber Mericano a haya mientras e tabata trahando den su cura na New York e aña aki.

A descubri e cachete y algun fragmento di weso di e mastodon na september den un cura cerca di Scotchtown na New York, segun oficialnan di e New York State Museum a bisa.

E doño di e cura no kier ta identifica, segun Robert Feranec, e director di investigacion y coleccion, y curator di animalnan di e Era di Ijs den e museo. E individuo a mira loke el a kere tabata balanan di baseball, Feranec a bisa diaranson. "E a coy nan y a realisa cu nan tabata un cachete cu djente," el a bisa.

Excavacion haci pa personal di e museo y e campo di Orange County di e State University of New York a resulta den un cachete completo y bon preserva di un mastodon adulto como tambe un pida di weso di tenchi y un fragmento di ribchi. "Mientras cu e djentenan ta strea di e show, e fragmentonan y weso tambe ta ofrece contexto valioso y e posibilidad pa mas investigacion," Segun Cory Harris, presidente di e SUNY Orange's behavioral sciences department. "Tambe nos ta spera pa sigui explora e area pa mira si tin mas weso cu a keda preserva."

Oficialnan cu e museo a bisa cu e cachete tabata e prome cachete completo di un mastodon descubri na New York den 11 aña. Nan a bisa cu tabatin mas di 50 fossiel for di e tribon cu a ser descubri den henter e estado te dia di awe, aproximadamente un tercer di nan den Orange County den e mesun area.

Feranec a bisa cu e cachete descubri ta provee "un oportunidad unico pa studia e ecologia di e especie magnifico aki, cual lo engrandece nos comprondemento di e ecosistemanan di e Era di Ijs den e region aki."

E fossielnan lo ser carbon-data y analisa pa determina e edad, dieta y habitat di e mastodon durante su bida y lo ser poni den exhibicion den 2025, oficialnan di museo a bisa.

Accidente di cadena entre 3 auto na Tanki Leendert

Diamars atardi a drenta informe di un accidente na Tanki Leendert, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente di cadena unda e chauffeur di un Honda Fit no a regula su velocidad ni a mantene distancia, a bay dal tras di un Nissan March y consecutivamente e March a bay dal tras di un Suzuki.

Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Accidente entre auto cu scooter riba L.G, Smith blvd.

Diaranson mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida riba L.G. Smith blvd., mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente entre un scooter y un Toyota Rush. Na yegada di e ambulance nan a atende e piloto di e scooter y a transport'e cu rudia fractura pa hospital.

Homber a bebe boter di colonia completo

Diamars atardi a drenta informe di cu un persona masculino a bebe full un boter di colonia, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance nan a atende y transporta e persona pa hospital.

Polis a yegada na e cas y a tuma declaracion for di esnan concerni.

Accidente pa falta di preferencia na Rooi Koochi

Diamars atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Rooi Koochi, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un auto no a duna preferencia na e pick-up y e pickup a pasa ranca su front. Na yegada di e ambulance, ningun hende tabatin mester di ambulance.

Polis a atende accidente hit & run na Jucuri

ForenSys
165

Diamars merdia a drenta informe di un accidente na Jucuri, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente Hit & run unda un auto lo a dal un otro y esun a bandona e sitio.

Accidente cu hende herida na e rotonde di aeropuerto

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na e rotonde banda di aeropuerto, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprонde cu aki ta trata di un accidente unda un bus a bay dal tras di un auto cu turista, unda un dama turista den e auto a resulta herida.

Na yegada di e ambulance nan a atende e dama na e sitio mes.

AmSan
AMBULANCE

Ambulance a bay Savaneta pa un persona cu a bira malo tras di stuur

Diaranson anochi a drenta informe di cu un persona a bira malo tras di stuur, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance a bin comprонde cu un persona tras di stuur a baha for di caminda y a bira malo tras di stuur. Mesora e paramediconan a pone e persona riba e cama y a transport'e pa hospital.

Chauffeur a baha caminda na man drechi kibra afdak

Diahuebs madruga a drenta informe di un accidente dilanti Mundo Nobo na Santa Cruz, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprонde cu aki ta trata di un accidente unda un chauffeur a baha caminda y a bay dal e afdak di Titichi Snack abao.

Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Chauffeur bebi y pa colmo cu seguro caduca a dal un otro auto

Diaranson anochi a drenta informe di un accidente den un parkinglot di hotel, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprонde cu aki ta trata di un chauffeur bebi a tuma un lorada malo y a bay dal otro auto. Polis a bay test e chauffeur pero el a supla net riba e strepi pa e haya un rijverbod y como cu e seguro a caduca, el a haya un otro boet riba dje.

Chauffeur no a mira e tubonan poni den Wilhelminstraat

Diahuebs madruga a drenta informe di un accidente pazuid di Zara den Wilhelminastraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprонde cu aki ta trata di un chauffeur di edad avansa, cu no a mira e tubo den caminda y a pasa dal riba esaki.

Esaki a keda pega na e tubo unda takelwagen mester a bin kita e auto y hiba e chauffeur y su auto pa cas.

Departamento di Impuesto su dianan di servicio den temporada di fin di aña

Fecha	Lugar	Orario
24, 25 y 26 di december 2024	Oficina principal na Camacuri Tur MFA y Postkantoor San Nicolas	Cera
27 y 30 di december 2024	Oficina principal na Camacuri Tur MFA y Postkantoor San Nicolas	7:45 am – 11:30 am | 1:15 pm – 3:30 pm 8:00 am – 12:00 pm | 1:00 pm – 3:00 pm
31 di december 2024	Oficina principal na Camacuri Tur MFA y Postkantoor San Nicolas	Cera
1 y 2 di januari 2025	Oficina principal na Camacuri Tur MFA y Postkantoor San Nicolas	Cera

En conexion cu e dianan di fiesta, Departamento di Impuesto ta participa cu ta adapta e servicio na publico den e proximo dianan. Departamento di Impuesto ta pidi su contribuyentenan pa tuma bon nota di e fechanan pa evita cualkier inconveniencia. Aki ta sigui un skema di e dianan cu ta sigui.

Entrante diaranson, dia 3 di januari 2025, Departamento di Impuesto lo ta habri bek brindando su servicionan manera custumber.

Departamento di Impuesto ta gradici tur contribuyente cu a cumpli cu nan debernan fiscal durante aña 2024 y ta desea henter pueblo di Aruba un aña 2025 yena cu bendicion y prosperidad.

Resultado Sorteo
20 december 2024

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
0520	0175	6768	9167
2949	3860	SUPER5	9522
0112	4005	-	9567

MERDIA

Sorteo # 4485	4362 8238 8992
	X3
Sorteo # 4485	6352
	X5
Sorteo # 2541	2129
Sorteo # 4485	8865 CAPRICORNIO Leo
Sorteo # 1359	158
	FP

ANOCHI

Sorteo # 8430	4825 8003 1476
	FP
Sorteo # 7474	8621
	X2
Sorteo # 2179	3429
Sorteo # 6233	9678 Geminis
Sorteo # 1163	742
	X2

Sorteo #	Joker	Letter
0 x Jackpot	Proximo Jackpot	
0 x Match 4+	160.000,-	
0 x Match 4		
0 x Afl. 12,00		

Sorteo # 6691	05-06-15-16-29
0 x Jackpot	Proximo Jackpot
9 x Match 4	51.000,-
121 x Afl 8,00	

Sorteo # 1725	02-05-15-22
	Mega Ball 15
0 x Jackpot	Proximo Jackpot
0 x match 4	420.000,-
1 x Afl. 500,00	
69 x Afl 50.00	
87 x Afl.15,00	

MEGA PLUS Afl. 560.000,-

Sorteo #

Sorteo # 178
210408

Departamento di Aduana su orario di oficina pa dianan di Fiesta

Temporada di Pasco a yega. Departamento di Aduana Aruba ta informa di nan orario di oficina en conexion cu dianan di Fiesta:

- Diamars 24, diaranson 25 y diahuebs 26 di december 2024 e oficinanan di Aduana lo ta cera en conexion cu Pasco di Nacemento y ATV dag. Tur servicio pa cliente y publico en general lo reanuda riba diabierna 27 di december 2024.
- Diamars 31 di december 2024, diaranson 1 di januari y diahuebs 2 di januari 2025 e oficinanan di Aduana lo ta cera en conexion cu Aña Nobo y ATV dag. Tur servicio pa cliente y publico en general lo reanuda riba diabierna 3 di januari 2025.

Departamento di Aduana ta haci un suplica na tur su clientenan pa tene cuenta cu e informacion comparti pa evita cualkier inconveniencia y ta desea comunidad di Aruba Feliz dianan di Fiesta.

Servicionan di SVb durante dianan di fiesta

SVb ta informa pueblo tocante e orarionan di servicio pa meld AO durante dianan di fiesta.

Pasco
- Diamars 24 di december 2024 por meld AO via e app MiSVb Trahado entre 7or di mainta te cu 11or di mainta. Esaki ta aplica pa melding via yamada telefonico tambe. Por yama na 527-2782.

- Diaranson 25 di december 2024 por meld AO solamente via MiSvb Trahado entre 7or di mainta te cu 11or di mainta so.

- Diahuebs 26 di december 2024 por meld AO solamente via MiSvb Trahado entre 7or di mainta te cu 11or di mainta so.

Aña nobo
- Dialuna 30 di december 2024 SVb ta cera 12or di merdia.

- Diamars 31 di december 2024 por meld AO via MiSVb Trahado entre 7or di mainta y 11or di mainta. Esaki ta aplica pa melding via yamada telefonico tambe. Por yama na 527-2782.

- Diaranson 1 di januari 2025 por meld AO solamente via MiSvb Trahado entre 7or di mainta te cu 11or di mainta so.

- Diahuebs 2 di januari 2025 por meld AO via MiSVb Trahado entre 7or di mainta y 11or di mainta. Esaki ta aplica pa melding via yamada telefonico tambe. Por yama na 527-2782.

Tur otro oficina ta cera pa publico durante dianan aki. SVb ta desea pueblo un Bon Pasco y Prospero aña 2025!

King Classic Sudoku

		1					7	
	6			2		9		1
			1			5	4	
7				3	8	1		
		6			7			
		2	6	4				
1			7		3	2		
						4		
	2		9			7	5	

Difficulty: ★★★★ 12/21

©2024 King Features Syndicate, Inc.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

FADA
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

FAVI
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

FEPO
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

YMCA
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	**San Nicolas:**
Dakota:	San Nicolas:
Tel. 588 7364	Tel. 584 5712

EMERGENCIA	911

POLIS	
Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA	
Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD	
Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA	
Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Generacionnan mas hoben ta cambiando tradicion pa expresion propio cu decoracionnan festivo

(AP) - Sea cu ta bisti na preto, imitando takinan of yen di strik pa un concierto di Taylor Swift, e kerstboomnan den algun cas di Merca e aña aki ta ilustra un moda cu no ta comun.

Nan ta haci cu e bishitantenan por mira e decorado su personalidad, e no ta representa mas un simbolo festivo.

E metodo nobo di decoracion no ta caba aki. Un demografia cu ta bay for di hobennan te adultonan net prome cu edad medio ta bandonando e pasconan cora y berde di antes pa usa colornan manera ros of blauw, mescla cu detayenan di pluma entre otro y invertiendo den decoracion comedico, segun expertonan di benta y diseño.

“Den cierto manera, decoracion di temponan festivo pa Gen Z y e generacion prome ta menos tocante tradicion y mas tocante expresion propio. E ta nan propio version di un temporada cu ta trata amor y felicidad, pero cu un cambio completamente moderno,” Eric Goranson, un diseñador interno y anfitrion di e show di radio nacional y podcast “Around the House.”

Bendedornan Mericano, incluyendo Michaels, National Tree Co. y Home Depot, e nacion su bendedor di articulonan di cas mas grandi, a encurasha e moda aki pa medio di trece coleccionnan di Pasco cu ta cla pa Instagram cu nan ta kere lo resona mas cu e clientenan mas hoben y briya specialmente riba rednan social. Algun di e kerstboomnan por ser programa cu un aplicacion di telefon pa toca musica y efectonan di luz costumisa.

Decoracion di temporada pa compania Balsam Brands, cual ta bende decoracion di pasco bao e nomber Balsam Hill, a aumenta e cantidad di mata yena cu luz, cristal, strik, incluyendo versionnan metalico y di glitter.

“Hende kier sobresali,” Jen Derry, hefe di Balsam Brands, a bisa di e cliente cu ta poniendo un version no tradicional na nan kerstboom. “Nan kier ta untiki diferente y pone nan propio punto di bista eyfo. Y despues nan kier comparti esaki cu mundo.”

Pronostico di Tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubia cu localmente un awasero breve

Temperatura maximo 31 grado Celsius
Temperatura minimo 25 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 32 pa 37 grado Celsius
Uv index: 8

Bahada di solo : 6:19 pm
Subida di solo : 6:56 am

Biento:
Modera for di direccion generalmente oost; forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo) durante di dia basta fuerte te
Posiblemente fuerte den rafaga; forsa 5 te 6 (31 te 50 km/ora, 17 te 27 nudo)

Situacion general di tempo:
Un coriente di aire humedo lo pone cu de bes en cuando por spera mas nubia riba e isla. Principalmente durante di marduga y mainta di diasabra por spera un awasero pasahero; sobra di dia weer generalmente seco lo domina.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan proteje di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil 1 pa 2 pia
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 4 pa 6 pia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Señor Dios mi a hasi lama mi kas,
Mi fundeshi
Mi amigo i confidente

Ku un dolor profundo na nos curazon nos ta anuncin tayecimento di non ser stima:

Franklin Catalino Kock

Mihor conosi como: “Meeuw"
⋆04 Feb 1970 - †18 Dec 2024

Na nomber di su:
Mama:
Filomena Loefstop

Su Tata:
† Manuel Kock

Su ruman nan:
Ludwina Y Anthony Pena-Kock
Violeta y Eugene van der Biezen-Kock
† Angeline y Rudolf Boekhoudt-Kock
Cristina y Luis Marugg-Kock
Esmeralda Kock

Su sobrino y sobrina nan:
Ryan Peña
Stephany Peña y jiu
Eugeen van der Biezen
Aaron van der Biezen
Randolf, Yvone Boekhoudt Narayan y yiu
Rudolfo, Anshela Boekhoudt-Rajaran y yiu
Luigi Marugg y Eliana Henriquez y yiunan
Luzienne Marugg
Luz-Marie Marugg y Javier Dirksz y yiunan
Zaier Kock
Marco Junior Kock

Su Madrina:
Maria Kock

Su Padrino nan:
†Betto Lacle, Coys Britten

Su omo, nan y tanta nan, primo y prima nan, tur Su amigo nan y conosirnan

Demas Famia nan:
Kock Loefstop, Peñia, van der Biezen, Boekhoudt, Marugg, Croes, Kelly, Werleman, Dirksz, Narayan, Rajaram, Proctor, Alvarez, Francois, Farro, Britten, Lacle

Su coleganan di Warda nos Costa, su amigo nan di Aruba Sound Car, su amigo nan di body board, su amigonan di cunuco, su amigo nan Chicago Bulls Fly Team, su amigo nan piscado, SV Caiquetio

Su ex colega nan.di KPA, su ex colega nan di WEB Aruba NV

Disculpa nos si den nos tristesa nos por a lubida algun famia
Ta invita pa acto di entiero cual lo tuma lugar na Auroral Funeral Home Diamars 24 di december 2024 di 2’or pa 4’or di atardi y despues lo Sali bai pa Santana Catolico na Paradera.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

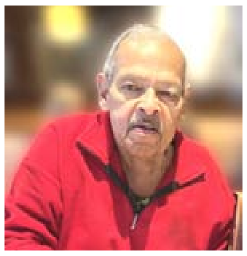

Mi kier Alaba Señor tur tempo, su alabansa no lo kita for di mi boca.Mi alma ta gloria den Señor, laga humildad bin tende y goza. Canta grandesa di Señor hunto cumi, ban alaba su nomber tur hunto.
Salmo 34

Cu dolor na nos curason , pero conforme cu Dios su boluntad nos ta participa fayecemento di nos ser stima:

Sr. Albert Edmundo Albus

Cariñosamente yama “Mundo”
⋆16-11-1946 - †18-12-2024

Na nomber di su:
Señora stima: Haide Albus -Reyes

Yiunan:
Yuneida y Elwin Rincones
Heidi y Bryan Sevinger
Jaython Odor y Nadine
Carla y Levon Sarkissians

Manera yui stima:
Edsel y Carleen Reyes

Nietonan stima:
Brandon, Brandley, Bryon- Jaylon, Graceson, Amelia y Aleia

Ruman:
Menga Albus

Sua y cuñanan:
Marcia Albus-Kock y famia
Maritza Reyes
Sandra y Rolando (Roly) Petrona
Luwshjen Alvarez

Primo y primanan
Sobrino y sobrinanan

Amigonan di cas:
Serapio y Vivian Wever
Judith y Sofia
Vico Sharma y famia

Famianan: Albus, Reyes, Rincones, Sevinger y demas famianan, conocirnan y amistadnan.
Acto di despedida lo tuma lugar dia 23 Dec 2024 na Aurora funeral home di 9.00 am-11.00 am.
Acto di cremacion lo tuma lugar den seno familiar.
Despues di despedida no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Disculpa nos si den nos tristesa nos por a lubida un of mas famia of cualkier persona.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Señor ta mi Wardador, mi no tin falta di nada.
Den cunucu di yerbe berde
E ta pone mi sosega.

E ta hiba mi na awa trankil,
pa bolbe haya forsa.

Hilario Malaguias Croes

Mihor conoci como “Frank”
⋆14 januari 1961 - †17 december 2024

Na nomber di su:
Esposa: Ariette Croes-Baptist
Yiunan: Steven Croes y Kathleen Jacobs
Brian Croes y Jeydis Zapata

Rumannan: †Mario y Isidora Croes
Violeta y †Jorge Goeloe
Diana y Ronnie Chirino
Julita Croes
†Edna Croes y Harold Richardson
†Jozef Croes
Adeline y Mario de Cuba
Jenny Croes y Edgar
Raul Croes

Cuñanan: Marian Baptist
Anne Louise (Loesje) van Brienen-Baptist y Gerard van Brienen
Ivonne Baptist
Fenna van Helden-Baptist y Robert van Helden
Subrino(a)nan: Edmiro Chirino, Lando Chirino, Juni Chirino, Arthur Goeloe, Eduardo Goeloe, Georgino Goeloe, Gino Croes, Rhino Croes, Lindo Croes, Michel Croes, Indomar Franken, Lodewijk, van Brienen, Philip van Brienen, Cornelis van der Berg- van Brienen, Yahaira Kuipéri, †Zaghra Kuipéri, Marisol van Helden, Dennis van Helden
Prima(o)nan, comer y comper-nan, amistadnan y demas famia.

Demas famia: Croes, Baptist, Tromp, Boekhoudt, Goeloe, Chirino, Franken, de Cuba, Richardson, Eckmeyer, Gomez, van Brienen, van Helden, Jacobs, Zapata, Roza, Romo, Sluis, Rojer, Boelijn, Koolman, Martina, Wouters-Rigaud.

Acto di entiero lo tuma lugar dialuna, 23 di december 2024 di 1:00 pm - 4:00 pm e defunto lo ta reposa den misa Birgen Fatima y despues saliendo pa Santana Catolica na Savaneta.

Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristeza, nos por a lubida un famia. Nos ta lamenta cu despues di entiero no por ricibi bishita di condolencia na cas

Ta bai tin 3 misa dia 24 di december 5:00 p.m, 25 di december 11:30 a.m y 26 di december 9:00 a.m na Birgen Fatima na Dakota. Dia 26 di december pa 7:00 p.m lo tin un rosario na Cas di Beato Dr. J.G.H na Dakota pa descanso di alma di Hilario Malaguias Croes cariñosamente yama Frank.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

There are some who bring a light So great to the world that even after They have gone, their light remains.

Cu dolor na nos curason, pero agradecido pa tur loke ela hasi y significa pa nos, nos ta anuncia fayecimento di:

Sra. Maria Elisabeth Tromp
Cariñosamente yama “Betty”
⋆09-04-1930 - †18-12-2024

Ta invita pa acto di despedida cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home Diabierna 27 di December 2024 di 9’or pa 11’or di mainta. Cremacion lo tuma lugar den seno familiar.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Lo E seka tur lágrima for di nan wowo, I morto lo no eksisti mas: lo no tin nada di rou, nada di yoramento, nada di dolo mas, pasobra tur kos di antes a pasa bai.
Rev. 21:4

Nos ta anuncia fayecimento di:

Marie U. Supreme

Cariñosamente conoci como:
”Mont Ersule”
⋆04-09-1933 †17-12-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Orbán di Hungria ta bisa cu lidernan Europeo mester cambia nan strategia riba Ucrania

(AP) — Prome minister Hungaro Viktor Orbán a bisa ayera cu lidernan Europeo mester reconoce e necesidad pa cambia nan strategia tocante Ucrania.

Den comentario pa e emisor estatal di Hungria ayera, Orbán a argumenta cu e strategia actual no ta funcional y Rusia ta avansa riba e liñanan frente. El a agrega cu e victoria di Donald Trump, presidente-electo di Merca, "a cambia e estado di e guera."
E lider nacionalista di Hungria ta un defensor vocal di Trump y a busca pa subestima e apoyo di e UE pa Ucrania. Rutinamente el a blokea, atrasa of suavisa esfuersonan di e bloc pa proporciona arma y fondonan y pa sanciona Moscu pa su invasion. Orbán no a specifica kico segun e Europa mester haci tocante Ucrania, pero el a ripiti su apelacion pa un tregua di Pasco den e guera na Ucrania. El a sugeri un intercambio di 1,000 prisonero di guera entre Moscu y Kyiv.
El a bisa cu tal tregua mester cuminsa riba Pasco Ortodox, dia 7 di januari. Esaki por ta percibi como otro insulto na e Ucranianonan, cual a separa di e calendario Ortodox aña pasa y ta celebra Pasco dia 25 di december.

Den pasado Orbán a mantene repetidamente cu presidente Ruso Vladimir Putin a acepta su propuesta pa un tregua. Pero ayera el a tuma un paso atras, bisando cu el a logra cu Putin pa "considera esaki." E no a duna mas detaye.

Tribunan den guera na Pakistan ordena pa entrega nan arma despues di un siman di enfrentamentonan mortal

(AP) — Tribunan den guera den e parti noordoost di Pakistan a haya orden pa entrega nan armanan despues di un siman di violencia mortal, autoridadnan a bisa ayera.

E enfrentamentonan den e districto di Kurram den e provincia di Khyber Pakhtunkhwa a resulta den al menos 130 morto den e ultimo siman cu a pasa, causando ciere di camindanan y otro medidanan cu a interumpi acceso na medicina, cuminda, gasolin, educacion y trabao.

E violencia a cuminsa dia 21 di november ora hombernan arma a redada un convoy di vehiculo y a mata 52 persona, mayoria di nan Musulman Shiita. Ningun hende a tuma responsabilidad pa e atake cu a causa accionnan di represalia y incendio den varios area pa gruponan rival.

Ayera, autoridadnan na Khyber Pakhtunkhwa a ordena e tribunan pa entrega nan armanan y firma un acuerdo via mediacion di gobierno pa sigura cumplimento na e alto-el-fuego. "Lo duna un framework di 15 dia pa colecta arma boluntariamente. Tur arma mester ser entrega na e administracion pa februari," vocero di gobierno provincial Mohammed Ali Saif a bisa.

Autoridadnan tambe a ordena e desmantelacion di bunkernan y reapertura temporal di camindanan di manera intermitente pa motibo humanitario. Personal di seguridad lo guardia convoynan pa sigura biahenan safe y lo tin helicopternan pa atende problema di transporte.
"Ambos banda lo mester abstene di cualkier accion violento pa mantene e rutanan habri. Si no, e administracion lo ta obliga pa cera e rutanan back," e vocero a agrega.

Pero un grupo di academiconan Shiita a bisa cu e confiscacion di arma por pone e comunidad den riesgo, y nan a expresa nan decepcion cu e orden."E decision aki lo resulta den mas daño," nan a bisa den un rueda di prensa den e ciudad di Parachinar. "Sin arma, residentenan lo ta na merced di teroristanan cu por facilmente captura y mata nan."

Musulman Shiitanan ta domina parti di Kurram, aunke nan ta un minoria den e resto di e pais. E area tin un historia di conflicto sectario, cu gruponan militante anteriormente dirigiendo atake riba e grupo minoritario.

Pero en general nan ta biba den paz cu Musulmannan Sunni, cual ta e grupo mayoria na Pakistan.

Grupo etnico arma na Myanmar ta afirma cu nan a captura un di e sedenan principal di ehercito regional

(AP) — Un grupo etnico arma poderoso den e parti west di Myanmar a afirma ayera cu nan a logra un victoria importante den e guera contra e ehercito gobernante, mientras cu paisnan bisiña den un reunion na Tailandia tabata discuti esfuersonan pa para e conflicto di un manera pacifico.

E captura di e sede strategico di e ehercito regional den estado Rakhine pa e Ehercito di Arakan ta pone nan mas cerca di logra control completo di e estado, un meta cu ningun otro grupo rebelde den otro partinan di Myanmar a logra.

Rakhine a bira un punto central pa e guera civil di Myanmar, unda guerrilleronan pro-democracia y forsanan arma di minoria etnico ta busca autonomia y ta combati contra e lidernan militar di e pais, cu a tuma poder den 2021 despues di kita e gobierno eligi di Aung San Suu Kyi.

E caida aparente di e sede di comando den west ta e mas recien den un serie di derota significante di e gobierno militar cu a cuminsa mas cu un aña pasa ora un aliansa rebelde, incluyendo e Ehercito di Arakan, a captura basenan militar, centronan di comando y ciudadnan strategico riba frontera cu China den e estado Shan noordoost di Myanmar.

Na augustus di e aña aki, e Ehercito Democratico Nacional di Myanmar, otro grupo den e aliansa rebelde, a bira e prome pa captura un sede di comando regional, den e ciudad di Lashio den noordoost. E ehercito di Myanmar tin 14 sede importante di comando regional rond di e pais.

AA Info Desk
29.11.2024 11:28

Khaing Thukha, un vocero di e Ehercito di Arakan, a conta The Associated Press via un mensahe di audio for di un sitio secreto cu su grupo a "completamente captura y tin control di e sede di comando militar basa den Ann Township" diabierna rond di merdia.

Mayoria di e municipio a ser captura dos siman pasa, lagando e sede rondona. E comandante adhunto di e sede, Brigadier General Thaung Tun, y su hefe di operacion, Brigadier General Kyaw Kyaw Than, tabata entre e prisoneronan, segun Khaing Thukha.

E sede tabata encarga pa e operacionnan na Rakhine y den e parti zuid di estado Chin, como tambe e awanan teritorial di Myanmar den e bahia di Bengal.

E gobierno militar no a duna noticia di e desaroyo aki, cual no por a ser confirma independientemente, pasobra acceso na internet y servicio di telefon celular den e area ta casi totalmente corta. E Ehercito di Arakan den su comunicadonan oficial den pasado generalmente tabata conservativo den su declaracionnan di victoria.

Alemania: Al menos dos morto, incluyendo un baby, den atake terorista na mercado di Pasco

(AP) — Un chauffeur a pasa su auto door di un mercado di Pasco den ciudad Aleman di Madgeburg ayera, matando al menos dos persona, incluyendo un baby, y heridando al menos 60 otro, den loke autoridadnan a bisa ta un atake intencional.

A aresta e chauffeur na e escena tiki despues cu el a comete e atake pa alrededor di 7pm, ora e tabata yen di hende haciendo compras y anticipando weekend. E chauffeur ta un migrante Saudi di 50 aña di edad.

Video verifica di testigo, distribui pa agencia noticiero dpa a mustra aresto di e sospechoso riba caminda. Un agente puntando un arma riba e homber a grita mientras e tabata riba suelo. Otro agentenan a yega lihe pa hiba e homber den custodia.

E dos persona confirma morto tabata un adulto y un baby, pero oficialnan a bisa cu no por descarta mortonan adicional pasobra 15 persona a keda herida seriamente.

E violencia a shock e ciudad, poniendo su alcalde casi yora y manchando un evento festivo cu t aparti di un tradicion Aleman di siglos.

E sospechoso ta un dokter kende a muda na Alemania na 2006, segun Tamara Zieschang, minister di Interior pa estado di Saxony-Anhalt, a bisa den un conferencia di prensa. E tabata eherciendo medicina na Bernburg, como 40km sur di Madgeburg.

Diplomaatnan Mericano ta haci nan prome bishita pa Siria desde caida di Assad

(AP) — E prome diplomaatnan di Merca riba bishita pa Siria despues cu Presidente Bashar Assad a ser kita na cuminsamento di luna aki a tene dialogonan cu oficialnan transitorio na Damascus ayera, pa insisti riba un gobierno inclusivo y busca informacion tocante e periodista Mericano desaparecido Austin Tice.

E diplomaat principal di Merca pa Medio Oriente, Barbara Leaf, ex-enviado special pa Siria Daniel Rubinstein y enviado principal di administracion Biden pa negociacion di rehen, Roger Carstens, a reuni cu lidernan interino y miembronan di sociedad civil, segun autoridadnan a bisa.

Detayenan di e reunionnan no tabata inmediatamente disponible, y un rueda di prensa cu e oficialnan tabatin planea a ser cancela pa motibo di seguridad cu no a ser specifica. Leaf y e otronan a sali for di e hotel Four Seasons na Damascus mas tempran ayera sin duna ningun comentario pa periodista cu tabata eynan wardando.

Departamento di Estado Mericano a bisa cu e delegacion su agenda lo tin como prioridad pa busca informacion tocante Tice, y tambe pusha principionan di derecho humano pa minorianan y un rechaso di terorismo. E administracion ta bisa cu esakinan lo ta crucial pa un apoyo di Merca pa un gobierno nobo na Siria.

Un poco prome cu e delegacion a yega Damascus, ehercito di Merca a informa cu nan a haci atakenan aereo den noordoost di Siria diahuebs, matando un lider di grupo Estado Islamico (IS) y un otro militantenan.

Den un declaracion, e Central Command di Merca a bisa cu e atake tabata den un area anteriormente controla pa e gobierno renuncia di Siria y tabata parti di un esfuerso continuo pa preveni insurgentenan di IS probecha di e rebeldia na Siria, incluyendo un plan di liberacion pa mas di 8,000 prisonero IS deteni pa e Kurdonan cu ta socionan di Merca.

E ekipo di Leaf tambe ta e prome grupo di diplomaatnan Mericano pa formalmente bishita Siria den mas di un decada, desde cu Merca a cera su embahada na Damascus den 2012, aunke un cantidad chikito di diplomaatnan Mericano a ser asigna na e rol di consehero politico cu unidadnan militar den Siria desde e tempo ey.

“Nan lo ta comprometi directamente cu e pueblo Sirio, incluyendo miembronan di sociedad civil, activistanan, miembronan di diferente comunidadnan, y otro bosnan Sirio tocante nan vision pa e futuro di nan pais y e manera cu Merca por yuda apoya nan,” Departamento di Estado a bisa.

Merca a aumenta esfuersonan pa haya Tice y busca pa trec’e back cas, segun oficialnan, ken a comunica cu e rebeldenan cu a kita e gobierno di Assad tocante e periodista Mericano. Carstens anteriormente a bishita Libanon pa busca informacion.

Tice, di ken su piesanan a wordo publica pa The Washington Post, McClatchy newspapers y otro medio di comunicacion, a disparce na un checkpoint den un area disputa banda di Damascus mientras cu e guera civil Sirio a intensifica.

Un video publica un siman despues cu Tice a disparce a mustr’e cu wowo tapa y deteni pa hombernan arma y el a bisa, “Oh, Jesus.” Desde e tempo ey no a tende nada mas di dje. E gobierno di Assad a nenga publicamente cu nan a deten’e.

E grupo rebelde cu a lidera e asalto riba Damascus cu a obliga Assad huy — Hayat Tahrir al-Sham, of HTS — ta designa como un organisacion terorista stranhero pa Merca y otro paisnan. Aunke esey ta bin cu un serie di sancion, no ta prohibi pa oficialnan Mericano papia cu su miembronan of lidernan.

Departamento di Estado a bisa cu Rubinstein, Leaf y Carstens lo reuni cu oficialnan di HTS pero no a bisa si e lider di e grupo, Ahmad al-Sharaa, ken tabata alinea anteriormente cu al-Qaida, lo ta entre nan.

Oficialnan Mericano ta bisa cu e declaracionnan publico di al-Sharaa tocante proteccion di minorianan y derecho di hendenan muhe ta bon bini, pero nan ta keda skeptico si e lo cumpli cu nan den largo plazo.

Aunke Merca no tin ningun presencia diplomatico formal na Siria desde 2012, tin trupanan Mericano den parti chikito di Siria cu ta bringando contra e grupo militante Estado Islamico.

E Pentagono a revela diahuebs cu Merca a dobel e cantidad di su forsa den Siria pa combati IS prome cu e caida di Assad. Merca tambe a aumenta significantemente atakenan aereo contra obhetivonan di IS pa preocupacion cu un vacio di poder lo permiti e grupo reorganisa.

E bishita di e diplomaatnan na Damascus no lo resulta den un reapertura inmediato di e embahada di Merca, cual ta bou proteccion di e gobierno Checo, segun oficialnan Mericano, ken a bisa cu decisionnan tocante reconocimento diplomatico lo ser tuma ora e autoridadnan nobo di Siria mustra nan intencionnan claramente.

BLACK FRIDAY

RELOADED

NOW AWG 649,-

TCL
LED 50"-4K UHD-SMART-BLACK
50P755A

NOW
AWG
999,-

TCL
QLED 65", 4K UHD
SMART, GOOGLE TV
BLACK
65C655A

NOW AWG 699,-

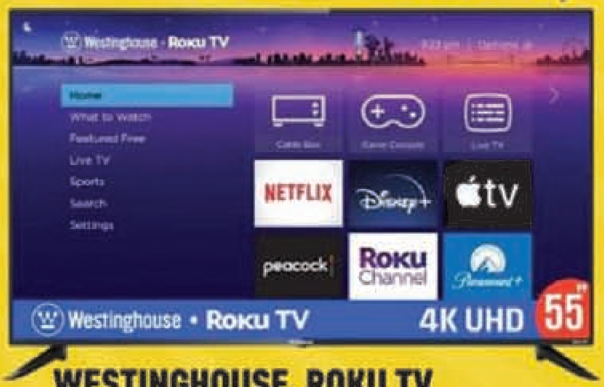

WESTINGHOUSE, ROKU TV
LED 55" FULL HD 60Hz, SMART, 4K
WIFI & MOBILE APP CONN.

W55NA

NOW
AWG 1199,-

SAMSUNG
REFRI TOPMOUNT
INVERTER, 11 CU. FT.
STAINLESS STEEL
RT31DG5224S9

NOW
AWG 1699,-

TCL
REFRIGERATOR SxS
23 CU FT - GLASS SHELF
LED LIGHT -S/S
P650SBN

NOW
AWG 1699,-

SAMSUNG
FRONT LOAD
AUTOMATIC WASHER
20KG - SELF CLEAN
WHITE
WF20T6000AWCXD

NOW
AWG
3899,-

AKT
MODEL 2022
150CC SCOOTER
IGNITION
RED(54107C)

AKTAK150ZT6ROJO

NOW
AWG
3899,-

AKT
MOTORCYCLE SCOOTER 150CC
BLACK(54107B)
AKTAK150ZT6NEGRO

BUY NOW,
PAY US LATER

569-2407 AMC EAGLE MEGASTORE
568-9070 AMC SAN NICOLAAS

HORARIO: 9AM - 6PM
DIALUNA PA DIASABRA

amc unicon

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 21 december 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Rechter veroordeelt vier lokale journalisten voor schending beroepsgeheim en omkoping

Pagina 3

Politie Vindt Voertuig Betrokken bij Fataal Ongeval in Pos Chiquito

Pagina 6

Wetsvoorstel voor legalizering van softdrugs veroorzaakt controverse

Pagina 2

Wetsvoorstel voor Legalizering van Softdrugs Veroorzaakt Controverse in de Gemeenschap

Een nieuwsbericht onthulde dat een voorstel voor de legalisering van softdrugs, gepresenteerd door parlementariër Miguel Mansur van de partij Accion21, controverse heeft veroorzaakt in de gemeenschap, waarbij voorstanders en tegenstanders van het wetsvoorstel van elkaar worden gescheiden. Wat staat er precies in de voorgestelde wet?

Voordelen: Publieke Gezondheid, Sociale Gelijkheid, Individuele Vrijheid en Criminaliteitsvermindering

In een persbericht over het initiatief verklaarde Mansur dat de legalisering van softdrugs een pad biedt naar betere publieke gezondheid, meer sociale gelijkheid, vermindering van criminaliteit en een grotere individuele vrijheid. Hij benadrukte dat legalisatie volwassenen de vrijheid geeft om geïnformeerde beslissingen te nemen over hun eigen lichaam. Volgens Mansur zijn de bewijzen uit landen die softdrugs al hebben gelegaliseerd veelbelovend, en de maatregel vertegenwoordigt niet alleen een verschuiving in benadering, maar biedt ook de kans om een rationelere, meer compassievolle en rechtvaardige samenleving te creëren.

Softdrugs omvatten stoffen zoals cannabis, bepaalde psychedelica en andere niet-fysiek verslavende drugs met lagere risico's. Een van de belangrijkste argumenten voor legalisering is het verbeteren van de publieke gezondheid en veiligheid. Legalisatie zou leiden tot meer geïnformeerd en verantwoordelijk gedrag op basis van bewijs, waardoor individuen medische hulp kunnen zoeken zonder angst voor juridische gevolgen.

Het legaliseren van softdrugs zou ook de druk op het strafrechtsysteem verminderen. Veel mensen worden gevangen gezet voor niet-gewelddadige misdrijven met betrekking tot softdrugs, en legalisatie zou middelen vrijmaken om de handel in harddrugs, georganiseerde misdaad en gewelddadige misdrijven te bestrijden. De gezondheidsrisico's van softdrugs, waaronder cannabis, zijn veel lager dan die van alcohol en tabak. Mansur benadrukte dat de legalisering van softdrugs niet betekent dat drugsmisbruik wordt aangemoedigd, maar juist dat het schade vermindert en verantwoordelijk gebruik mogelijk maakt. Net als alcohol en tabak zou legalisatie individuen in staat stellen om geïnformeerde beslissingen te nemen en tegelijkertijd de publieke gezondheid en veiligheid te waarborgen.

Daarnaast wees Mansur erop dat legalisatie aanzienlijke economische kansen biedt. De legale cannabismarkt heeft bewezen economisch voordelig te zijn in landen zoals Canada en sommige Amerikaanse staten. De legale cannabisindustrie heeft veel banen gecreëerd in teelt, distributie en onderzoek. Legalisatie zou ook beter toezicht mogelijk maken op reclame, verkoop en distributie, waardoor de kans dat minderjarigen toegang krijgen tot de stoffen, wordt verminderd.

Zorgen in verband met Legalizering

Met betrekking tot de zorgen over legalisering, merkte Mansur op dat alcohol en tabak een groter gezondheidsrisico en maatschappelijk schade veroorzaken dan softdrugs zoals cannabis. Zo wordt alcohol geassocieerd met tal van negatieve sociale uitkomsten, waaronder geweld, ongelukken en langdurige gezondheidsproblemen, maar het blijft toch legaal. Als gevolg hiervan is er weinig rechtvaardiging voor het verbieden van minder gevaarlijke stoffen zoals cannabis en psilocybine paddo's.

Zorgen: Geestelijke Gezondheid, Vernietiging van Normen en Waarden

Echter, sommige burgers hebben aanzienlijke zorgen geuit over dit voorgestelde wetsvoorstel. De meest voorkomende argumenten zijn bezorgdheden over de geestelijke gezondheid, de "glijbaan" die kan leiden tot het gebruik van harddrugs, en de mogelijke transformatie van het sociale weefsel.

Zorgen over Geestelijke Gezondheid

Met betrekking tot geestelijke gezondheid zijn er zorgen over het gebrek aan geestelijke gezondheidszorg op Aruba. Psychiatrische en psychologische diensten zijn al overbelast en kunnen de toenemende vraag naar hulp niet bijbenen. Er is een lange wachtlijst voordat mensen toegang kunnen krijgen tot deze diensten. Geestelijke gezondheidsproblemen zoals depressie, angst en psychose blijven dringende problemen op Aruba.

Hoewel de therapeutische voordelen van cannabis voor de gezondheid, zoals pijnverlichting, zijn aangetoond, zijn er ook risico's. De Centers for Disease Control and Prevention (CDC) in de VS hebben opgemerkt dat "mensen die cannabis gebruiken meer kans hebben om psychose te ontwikkelen (niet weten wat echt is, hallucinaties en paranoia) en langdurige psychische stoornissen, waaronder schizofrenie (een soort geestelijke ziekte waarbij mensen dingen horen of zien die niet echt zijn)." De link tussen cannabis en schizofrenie is sterker bij mensen die op jonge leeftijd beginnen met het gebruik van cannabis en het regelmatig gebruiken. Cannabisgebruik wordt ook geassocieerd met depressie, sociale angst, suïcidale gedachten, zelfmoordpogingen en zelfmoord." Gezien het feit dat geestelijke gezondheidsproblemen op Aruba nog steeds een taboe-onderwerp zijn en veel mensen terughoudend zijn om hulp te zoeken, bestaat de vrees dat het legaliseren van stoffen zoals cannabis het aantal gevallen van geestelijke gezondheidsproblemen zou kunnen verhogen.

Verslaving en de "Glijbaan" Zorgen

Sommige mensen uiten ook bezorgdheid over verslaving. De voorgestelde wetgeving richt zich echter op stoffen die niet bekend staan om fysieke verslaving te veroorzaken. Toch maken sommigen zich zorgen over de "glijbaan", waarbij cannabis als een "gateway drug" zou kunnen fungeren, wat zou kunnen leiden tot het gebruik van hardere stoffen. Een studie van de National Institutes of Health (NIH) in de VS onderzocht dit en concludeerde dat "cannabisgebruikers een grotere kans hadden om andere drugs te gebruiken in de afgelopen 12 maanden in vergelijking met degenen die geen cannabis gebruikten." Ze ontdekten dat de mate van cannabisgebruik en het potentieel voor afhankelijkheid, samen met psychosociale redenen voor gebruik, emotionele ontregeling en psychopathologie, positief geassocieerd waren met een verhoogde frequentie van het gebruik van andere stoffen. Ze merkten echter ook op dat er buiten de leeftijd geen significant verschil was in het gebruiksgedrag van stoffen, redenen voor het gebruik van cannabis of psychologische disfunctie tussen gebruikers van medische of illegale cannabis. Dit suggereert dat legalisering mogelijk niet leidt tot een meer prevalente gebruik van cannabis of andere drugs.

Sociale Normen en Waarden

Tenslotte hebben sommige mensen bezorgdheid geuit over de toelaatbaarheid van gedragingen die in strijd zijn met traditionele normen en waarden. De vrees is dat dit het sociale weefsel zou kunnen veranderen, wat zou kunnen leiden tot fragmentatie en verzwakking van de samenleving op een moment dat deze al onder grote druk staat.

Voorgestelde Wet: Betere Regulering

Het voorstel beoogt een wijziging van de Nationale Narcotica Verordening om softdrugs te legaliseren, specifiek de teelt van cannabis, die wordt gebruikt om marihuana en hasj te verkrijgen. Momenteel zijn de bezitting, invoer, transport en verkoop van softdrugs verboden op basis van de bestaande wetgeving. De voorgestelde wijziging zou wetshandhavingsinstanties in staat stellen zich meer te concentreren op harddrugs, in lijn met richtlijnen van de Openbare Ministerie van Aruba.

Om te beginnen, verbiedt het voorstel de teelt van de Papaver somniferum L. (opiumklaproos) en alle planten van de Erythroxylon-soort (cocaïne).

Wat onder de wet is toegestaan, omvat de verkoop, distributie, het transport en het commerciële of medicinale gebruik van hennep. Het voorstel stelt ook dat het ministerie vergunningen zou uitgeven voor de teelt, voorbereiding, verwerking en omgang met hennep, mits deze activiteiten worden uitgevoerd volgens de bovengenoemde methoden. Een nationaal decreet met algemene regels zou de medicinale doeleinden definiëren waarvoor deze bepalingen van toepassing zijn.

Medicinale cannabis, zoals beschreven in Artikel 8b van de Nationale Narcotica Verordening, zou alleen op recept beschikbaar zijn, specifiek voor pijnbestrijding, en kan alleen worden verstrekt door een apotheker met een doktersrecept.

Het initiatief merkt op dat legalisering zou zorgen voor betere regulering van de kwaliteit en zuiverheid van het product, wat het risico op besmetting en andere gevaren die verband houden met de illegale markt zou verminderen. Voor het rechtssysteem zou het de druk op de rechtbanken en wetshandhavingsinstanties verminderen, waardoor ze zich kunnen richten op de bestrijding van harddrugs en georganiseerde misdaad.

Bovendien zou, volgens het initiatief, de legalisering van cannabis fiscale inkomsten genereren, de lokale economie stimuleren en werkgelegenheid creëren in sectoren zoals productie, distributie en legale verkoop. Het bevordert ook de individuele vrijheid, waardoor volwassenen in staat worden gesteld weloverwogen beslissingen te nemen over hun eigen lichaam zonder juridische gevolgen.

Wat nu?

Na de verkiezingen op 6 december zal Accion21 niet verder gaan in het Parlement. Dit betekent dat ze geen vervolg zullen geven aan het voorgestelde wetsinitiatief. Echter, elke parlementariër van de partijen die wel vertegenwoordiging hebben behaald bij de laatste verkiezingen — namelijk AVP, MEP, Futuro en PPA — die geïnteresseerd is in het werken aan de legalisering van softdrugs, zal een duidelijk concept hebben om over te nemen en de inspanning voort te zetten.

De beslissing over de vraag of de weg naar legalisering wordt voortgezet, ligt nu bij het volgende Parlement.

Canadian Bank Note Company:

Opheldering Algemene Rekenkamer rapport "Op Afstand, Maar Toch Dichtbij"

Op 13 juni 2024 heeft de Algemene Rekenkamer Aruba een rapport gepubliceerd onder de titel "Op afstand, maar toch dichtbij". Dit rapport is het eindproduct van een diepgaand onderzoek naar de instellingen op afstand van Land Aruba.

De Algemene Rekenkamer heeft in haar rapport een analyse van Fundacion Lotto pa Deporte Foundation (hierna: "FLPD") opgenomen. Het rapport bevat verklaringen met betrekking tot Canadian Bank Note Company, Limited ("CBN"), Canadian Bank Note (Aruba) N.V. ("CBNA") en de op dat moment vigerende managementovereenkomst tussen CBN, CBNA en FLPD. De Algemene Rekenkamer heeft deze verklaringen niet geverifieerd bij CBN of CBNA.

Het rapport wekt de indruk dat de vergoedingen die FLPD aan CBN heeft betaald oneerlijk waren. Een lezer zou concluderen dat die vergoedingen netto waren, terwijl ze in feite de volledige operationele kosten van de loterij dekten, zoals de salarissen van de werknemers, huur, marketing en technologie. Het is betreurenswaardig dat een instelling als de Algemene Rekenkamer Aruba dergelijke verklaringen aflegt zonder de waarheidsgetrouwheid ervan te controleren.

Het rapport van de Rekenkamer geeft de lezers de indruk dat de vergoedingen aan CBN buitensporig waren en ervoor zorgden dat sport ondergefinancierd werd. Het tegendeel is waar. De loterij en de inkomsten die beschikbaar zijn voor sport zijn drastisch gegroeid onder het beheer van CBN en CBNA. Geen van beide bedrijven is verantwoordelijk voor de aanwending van die middelen voor de goede doelen waarvoor ze bedoeld zijn. Die verantwoordelijkheid ligt bij de FLPD en de sportorganisaties die zij financiert.

In het rapport wordt ook ten onrechte gesteld dat het verlies aan zichtbaarheid en controle over de besteding van middelen door de FLPD deels werd veroorzaakt door de uitbesteding van bedrijfsactiviteiten aan CBN en CBNA in 2012. In werkelijkheid schreef het contract totale transparantie en bedrijfsupdates ieder kwartaal voor, welke steeds werden verstrekt.

Ten aanzien van de hiervoor genoemde verklaringen schiet het rappport ernstig tekort voor wat betreft de zorgvuldigheid die men van een controleur mag verwachten. De Algemene Rekenkamer Aruba heeft niettemin het verzoek van CBN en CBNA afgewezen om op te helderen dat zij deze verklaringen heeft afgelegd zonder ooit te hebben gekeken naar de CBNA of CBN-jaarrekeningen, die jaarlijks worden gecontroleerd door een gerenommeerd accountantskantoor. Bovendien heeft niemand van de Algemene Rekenkamer met iemand van CBN of CBNA gesproken voordat het rapport is uitgebracht.

CBN, en haar Arubaanse medewerkers bij CBNA, zijn terecht trots op hun succes bij het inzamelen van tientallen miljoenen Florins voor de FLPD en haar mandaat om sport in Aruba te ondersteunen gedurende de looptijd waarnaar het rapport verwijst.

Vonnis in de New York-zaak:

De rechter heeft vier lokale journalisten schuldig bevonden aan schending van het beroepsgeheim en omkoping

Het vonnis heeft betrekking op de zaak waarbij politieagent R. Vos betrokken was, die werd aangeklaagd en veroordeeld voor zijn deelname aan de zaak.

De verdachten, geïdentificeerd aan de hand van hun initialen R.P.L., B.L.R.K., N.E.A.G., en N.M.Q.C.d.A., werden beschuldigd van het opzettelijk schenden van vertrouwelijke informatie waartoe zij toegang hadden door hun verbinding met de openbare functionaris, die verplicht was deze informatie vertrouwelijk te houden, tussen januari 2021 en 22 maart 2023. Ze werden beschuldigd van deelname aan een organisatie, bestaande uit een of meerdere personen, die misdaden pleegde zoals de corruptie van een openbaar functionaris, omkoping, machtsmisbruik en schending van officiële werkgeheimen.

De advocaat van drie van de verdachten, Doris Canwood, legde in haar persverklaring uit dat, wat betreft de beschuldigingen van omkoping, drie van de verdachten schuldig werden bevonden. Wat betreft de beschuldiging van deelname aan een criminele organisatie werden alle vier de verdachten echter vrijgesproken, aangezien de rechtbank onvoldoende bewijs vond om hen van deze daad te beschuldigen. Alle vier de verdachten werden echter schuldig bevonden aan het schenden van het officiële geheim van een politieagent.

De rechtbank stelde vast dat deze journalisten gedurende meer dan twee jaar toegang hadden tot de communicatie van de mobiele telefoons van de Politie van Aruba. Deze toegang werd mogelijk gemaakt met de hulp van de betreffende politieagent, die de verbinding tussen de telefoons van de journalisten en hun laptops faciliteerde. Hierdoor werd het beroepsgeheim geschonden, aangezien de journalisten toegang kregen tot vertrouwelijke politie-informatie.

De rechtbank stelde vast dat, gedurende dezelfde periode, drie van de journalisten de politieagent geschenken gaven en beloftes maakten, waarmee zij hem omkochten.

De politie-informatie die via mobiele telefoons wordt gedeeld, is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor geautoriseerde ontvangers. Als deze informatie in handen komt van onbevoegde personen, schendt dit de privacy van burgers en kan het leiden tot gevaarlijke of ongewenste situaties. Om deze reden is dergelijke informatie vertrouwelijk en alleen toegankelijk voor politieagenten.

Advocaat Canwood benadrukte dat de door de rechtbank opgelegde straffen veel minder zwaar waren dan wat de aanklager had gevraagd. Dit was het gevolg van het feit dat de rechter rekening hield met de persoonlijke omstandigheden en rollen van de verschillende verdachten.

Wat betreft de verdachten R.P.L. en N.E.A.G., beide werden veroordeeld tot 240 uur maatschappelijke dienstverlening en 12 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, met een proeftijd van 3 jaar. De verdediging legde uit dat als zij gedurende de 3-jarige proeftijd opnieuw strafbare feiten begaan, ze een aanvullende 12 maanden gevangenisstraf kunnen krijgen.

In het geval van verdachte B.L.R.K. werd hij veroordeeld tot 150 uur maatschappelijke dienstverlening, drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, met een proeftijd van 3 jaar. Aangezien B.L.R.K. nu in Nederland woont, legde zijn advocaat uit dat hij afspraken heeft met Reclassering (de Nederlandse reclasseringsdienst). Wanneer de straf onvoorwaardelijk wordt, kan hij contact opnemen met Reclassering in Nederland, die hem verder zal begeleiden.

Verdachte N.M.Q.C.d.A. ontving de zwaarste straf van allemaal. Vanwege zijn betrokkenheid bij een soortgelijke zaak eerder, werd hij veroordeeld tot 18 maanden gevangenisstraf, waarvan 12 maanden voorwaardelijk, wat betekent dat hij minstens zes maanden gevangenisstraf moet uitzitten. Dit is vooral relevant omdat het incident in kwestie slechts twee maanden na het einde van zijn proeftijd voor de vorige zaak plaatsvond.

Advocaat Canwood merkte ook op dat het verzoek van de aanklager om N.M.Q.C.d.A. in detentie te nemen, werd afgewezen. De rechter legde uit dat de reden hiervoor was dat N.M.Q.C.d.A. nog nooit eerder was gedetineerd en dat er geen belangrijke waarde was in het voor de tweede keer detineren van hem. Bovendien hield de rechter rekening met de tijd die was verstreken tussen het incident en de beslissing van de rechtbank.

Wat betreft de mogelijkheid van een beroep, gaf de advocaat aan dat ze eerst met hun cliënten moeten overleggen om te zien of ze in beroep willen gaan. Op dit moment is de beslissing over of de verdachten in beroep gaan nog niet genomen. Zowel het Openbaar Ministerie (OM) als de verdachten hebben een termijn van twee weken om een mogelijk beroep in te dienen.

Een van de argumenten die door de verdediging werd gepresenteerd, was dat journalisten de vrijheid hebben om nieuws te verzamelen, inclusief de informatie die de verdachten via de mobiele telefoon hadden verkregen. De rechter verklaarde in zijn uitspraak dat hij het eens is met dit argument en benadrukte dat het een belangrijk recht is dat moet worden beschermd en gerespecteerd.

De rechter benadrukte echter dat dit recht niet onbeperkt is. Hij legde uit dat het wordt begrensd door het strafrecht en de regelgeving die zorgvuldigheid voorschrijft. Dit betekent dat journalisten geen strafbare feiten mogen plegen om informatie te verkrijgen, wat precies het geval was in deze zaak—de verdachten pleegden strafbare feiten om toegang te krijgen tot vertrouwelijke informatie.

Ondertussen werd agent Vos op 8 december 2023 veroordeeld tot 16 maanden gevangenisstraf, waarvan 8 maanden voorwaardelijk, voor verduistering, schending van officiële geheimen, misbruik van zijn positie en omkoping in verband met journalisten. Daarnaast werd hij voor een periode van 3 jaar verboden om als politieagent te werken. Het Openbaar Ministerie heeft tegen deze straf beroep aangetekend.

De zaken die niet in de... *Onderhandelingen worden besproken...*

Aruba, einde 2024, onderweg naar 2025 en verder in de toekomst. Onderweg naar 1,5 miljoen op het eiland verblijvende toeristen; onderweg naar140.000 inwoners, naar 100.000 particuliere voertuigen op de weg, onderweg naar files op alle rotondes op welk tijdstip ook...?

Terwijl de betrokken politieke partijen onderhandelen om te zorgen voor een regering voor ons land voor de komende 4 jaar, zijn er nogal wat vragen die veel verder reiken dan wat, voor zover zichtbaar, men aan het onderhandelen is. Op zich niet zo vreemd want die plannen geven uitsluitend de hoofdpunten aan van wat men voorstelt. Maar we hoeven niet te wachten tot men uit zichzelf meer details loslaat om te kunnen vaststellen of men inderdaad zinvolle oplossingen voorstelt; dat kunnen we nu ook doen.

De hierboven genoemde zorgelijke punten maken maar een klein deel uit van de zaken die men in de komende tijd zou moeten aanpakken. Die bezorgdheid gaat niet alleen maar over recente thema's, het betreft bijvoorbeeld het feit dat het al 20 jaar geleden is dat het project 'Carrying Capacity' het levenslicht zag, dat jammer genoeg opzij werd geschoven door onverantwoordelijke regeerders, die al meer dan 20 jaar elke waarschuwing van experts negeren en zich bij wijze van spreken binnen hebben opgesloten met hun 'vertrouwensmensen' om een Aruba te scheppen waar wij niet om hebben gevraagd maar die zij wel wensten, omdat dit het politieke model was waarmee men toen en nu geld kan maken. En die politieke drang is nog steeds overduidelijk aanwezig en heeft ons ertoe gebracht de meest zichtbare feiten van ons bestaan te negeren. Bijvoorbeeld, dat we qua grootte in het Caribisch gebied behoren tot de kleine territoria, met 70 km kust en 180 km2, maar met een toerisme dat ons plaatst tussen de grootste landen, met miljoenen bezoekers per jaar... De Dominicaanse Republiek bijvoorbeeld, heeft meer dan 6 miljoen 'stayover' bezoekers, maar heeft meer dan 11 miljoen inwoners, meer dan 48.000 km2 aan oppervlakte en 1.600 km kustlijn... Men heeft daarentegen nauwelijks vier keer meer bezoekers dan wij.

Is het dan vreemd dat we bepaalde problemen tegenkomen die om een spoedige oplossing vragen, die we nauwelijks aantreffen in de politieke programma's? Zien we bijvoorbeeld niet dat er problemen opdoemen in het wegverkeer dat drastisch is toegenomen in de laatste jaren, met een groei tot dichtbij de 90.000 personenauto's? Wat zou het gezond verstand moeten zijn dat we van elke politicus zouden moeten kunnen verwachten die enige notie heeft van het begrip 'planning'? Dat er een oplossing moet komen, niet voor enige verbetering maar voor het 'heruitvinden' van het openbaar vervoer om een alternatief te kunnen zijn voor het individuele transport, dat in de huidige gewoon niet kan blijven groeien. Als je 100.000 privé voertuigen hebt, levert dat een file op van 500 km, als je de auto's tegen elkaar aanzet, zonder tussenruimte... Is dat wat we willen? Wellicht niet, maar als er geen ander plan komt, is dat de toekomst. Het alternatief: een crossmotor kopen en via de stoep de andere weggebruikers passeren, die in de file hopelijk beschikken over een goedwerkende airco? Dat zou kunnen maar dat is dan je individuele oplossing; waar is de collectieve oplossing waarvoor we straks weer een ministerssalaris gaan betalen?

Tot nu toe moeten we constateren dat het openbaar vervoer in een meelijkwekkende toestand verkeert, met een zieltogend openbaar bedrijf, in leven gehouden door de overheid met subsidies, dat ook nog eens het grootste deel van de dag rondrijdt met lege bussen van het grootste formaat, maar daarentegen in de spitsuren capaciteit tekortkomt. De problemen afschuiven op 'gebrekkig management' is wel een heel goedkope smoes om zich van de verantwoordelijkheid te ontdoen; dat is geen oplossing en zeker niet met het oog op de toekomst.

We moeten het openbaar vervoer ook niet uitsluitend bekijken vanuit het oogpunt van de vervanging van het individuele vervoer. In de komende jaren zullen we duizenden werknemers importeren die in grote meerderheid de meest bescheiden lonen zullen krijgen, dus mensen met weinig tot geen mogelijkheden om een auto te bekostigen. Blijven we de mentaliteit handhaven van 'wie dan leeft die dan zorgt'? Of beginnen we na te denken over goed openbaar vervoer en betaalbaar voor de grote meerderheid die in de huidige situatie nauwelijks rondkomt? In een eerder redactioneel artikel hebben we voorgesteld om gratis of bijna gratis openbaar vervoer te overwegen, in plaats van steeds weer het minimumloon op te schroeven, dat altijd uitmondt in nog meer inflatie, wat dan weer nadelig uitwerkt voor diezelfde kleine inkomens, die altijd meer van hun looninkomen kwijt zijn aan voeding en andere basisbehoeften.

Een ironisch aspect is dat uitgerekend wanneer het een thema als dit betreft, waar men op moet komen tegen de gangbare Nederlandse adviezen dat "openbaar vervoer zichzelf moet kunnen bedruipen" wat best wel een goed advies kan zijn in hun land, hun realiteit, onze regeerders 'niet thuis' geven. Wij leven in een andere realiteit, met een bevolking van iets meer dan 100.000 inwoners verspreid over 100 km2, wat in Nederland een middelgrote stad zou zijn met een oppervlakte van 25 km2. Men kan geen goede infrastructuur opzetten en al helemaal geen openbaar vervoer, op de wijze waarop dit in Nederland gebeurt. Waarom is het zo dat wanneer het over andere zaken gaat, de lieve katjes van de regering zich ware leeuwen tonen tegen het boze Nederland, maar wanneer met recht en reden enige ware Arubaanse trots zou moeten tonen, men opeens zowel de kennis als de moed blijkt te ontberen om 'outside the box' te denken over wat we werkelijk nodig hebben om de toekomst, die Aruba verdient, te definiëren. En dit is maar één van de problemen die kennelijk niet worden besproken...

Na de vergadering met de bemiddelaar

AVP benadrukt dat het niet bereid is om een regering te vormen met MEP

Deze week had de leider van de AVP-partij een vergadering met bemiddelaar Tisa LaSorte over de regeringsformatie. In dit artikel legt *Bon Dia Aruba* de volgende stappen in het formatieproces uit.

In Aruba volgt het regeringsformatieproces na verkiezingen een juridisch en politiek kader, sterk beïnvloed door het parlementaire systeem binnen het Koninkrijk der Nederlanden.

Verkiezingen, zoals die op 6 december gehouden, zijn bedoeld om de 21 leden van het Parlement van Aruba te kiezen, het wetgevende orgaan. Nadat de stemmen zijn geteld en de resultaten zijn bekendgemaakt, evalueren de politieke partijen hoeveel zetels ze in het parlement hebben. Aangezien Aruba een systeem van evenredige vertegenwoordiging gebruikt, resulteert dit vaak in coalitieregeringen wanneer geen enkele partij een meerderheid van 11 zetels wint. Om een regering te vormen, moet de coalitie minstens 11 (of meer) zetels bijeenbrengen.

De Gouverneur van Aruba, die optreedt als vertegenwoordiger van de Koning van Nederland, speelt een cruciale rol in het regeringsformatieproces. De Gouverneur overlegt met partijleiders en andere belangrijke politieke figuren om een duidelijk beeld te krijgen van de verkiezingsresultaten en mogelijke coalities. Daarna benoemt de Gouverneur een bemiddelaar.

Dit jaar benoemde Gouverneur Alfonso Boekhoudt mevrouw Tisa LaSorte als bemiddelaar. De taak van de bemiddelaar is om het politieke landschap te verkennen en vast te stellen welke partijen bereid en in staat zijn een coalitie te vormen. De bemiddelaar zal gesprekken voeren met partijleiders om te beoordelen welke coalities voldoende parlementaire steun hebben en welke politieke afspraken en verplichtingen waarschijnlijk zullen ontstaan.

Deze week hebben de partijen AVP en MEP een ontmoeting gehad met de bemiddelaar. Daarna spraken ze met de lokale media en gaven aan dat AVP de voorkeur geeft aan samenwerking met de Futuro-partij boven MEP. Volgens leider Mike Eman ziet AVP geen obstakels om samen te werken met Futuro. Eman verklaarde dat hij geen problemen voorziet in de samenwerking met Futuro, aangezien hun programma's veel gemeen hebben.

Eman zei tegen NoticiaCla dat, volgens het programma van Futuro, er veel gemeen is met AVP, aangezien beide partijen een gedeelde visie hebben. AVP merkte ook op dat de kwestie van het verhogen van de pensioenen bespreekbaar is en niet per se de Afl. 700 moet worden die tijdens de campagne werd benadrukt. AVP benadrukte echter dat het niet mogelijk is om een coalitie te vormen met MEP, aangezien de richting die AVP voor Aruba voor ogen heeft "volledig anders" is dan die van MEP. Eman vertelde de bemiddelaar ook dat AVP niet bereid is om in een toekomstige regering met MEP samen te werken.

Aan de andere kant werd MEP-leider Evelyn Wever-Croes gevraagd of haar partij bereid was om een regering te vormen, waarop ze antwoordde: "Ja." Ze voegde eraan toe dat MEP geen enkele partij die zetels heeft gewonnen uitsluit, wat impliceert dat MEP het idee van een coalitie met AVP niet uitsluit. Wever-Croes vermeldde ook aan NoticiaCla dat er veel compatibiliteit is tussen het plan van haar partij en dat van Futuro.

Na vergaderingen met Futuro en PPA

Informateur LaSorte heeft de eerste ronde van gesprekken afgerond met alle partijen die zetels hebben behaald in de verkiezingen

Deze week hadden de leider van de Futuro-partij, Gerlien Croes, en de leider van de PPA-partij, Otmar Oduber, een vergadering met bemiddelaar Tisa LaSorte om de mogelijkheden voor de vorming van een coalitieregering te verkennen. Hiermee werd de eerste ronde van vergaderingen met de bemiddelaar afgerond.

Volgens het nieuwsportaal NoticiaCla gaf Croes na de vergadering aan dat ze gesprekken zal beginnen met alle partijen die zetels hebben behaald bij de laatste verkiezingen, te beginnen met de partij die de meeste stemmen heeft gekregen, AVP.

Croes gaf aan dat ze zal beginnen met het verkennen van de inhoudelijke gebieden, door gesprekken met de partijen aan te gaan "en te kijken hoever we kunnen komen." Ze benadrukte dat, met respect voor de verkiezingsuitslagen, ze bereid is om met alle partijen aan tafel te zitten.

Volgens Croes is het, zoals ze tegen NoticiaCla zei, niet mogelijk dat een van de partijen onverenigbaar is met Futuro—ze gaf aan dat zowel MEP als AVP compatibel zijn. Ten slotte merkte Croes op dat ze openstaat voor het idee om een vacante ministerspost in het volgende kabinet aan te wijzen.

Aan de andere kant zei PPA-leider Otmar Oduber tegen NoticiaCla dat “het een zeer interessante vergadering was.” Hij bevestigde dat de focus van de gesprekken lag op de programma’s van de partijen. Hij stelde echter dat het om de stabiliteit van de regering te waarborgen, ideaal zou zijn om zijn partij, PPA, in de coalitie op te nemen, samen met de andere twee partijen. Volgens Oduber is het plan van zijn partij ook in lijn met de anderen.

Gezien het feit dat Oduber een verdachte is in de Flamingo-zaak, betekent dit dat hij geen ministeriële rol kan aannemen in de volgende regering. De uitspraak in de Flamingo-zaak wordt verwacht op 22 januari 2025. Oduber zei tegen NoticiaCla dat als PPA zich bij de regeringscoalitie aansluit, hij "natuurlijk" iemand zou aanwijzen die een vacante ministerspost bekleedt of iemand van hun lijst om de verantwoordelijkheid te dragen gedurende de periode vóór de uitspraak in de Flamingo-zaak. Na de uitspraak zal het duidelijker zijn of Oduber een ministeriële functie of een rol als parlementariër zal aannemen.

De volgende stap in het proces van coalitievorming zal verdere vergaderingen en gesprekken tussen de partijen en de bemiddelaar omvatten. Aan het einde hiervan zal bemiddelaar LaSorte een rapport opstellen om aan de Gouverneur haar bevindingen voor te leggen.

Gaat het om persvrijheid of... *Misdrijven van de pers...?*

Het is niet onze gewoonte te reageren op publicaties van andere media, maar als we op negatieve en incorrecte wijze erin worden betrokken, is het noodzakelijk om duidelijk te maken dat we deze bejegening niet accepteren, die niet stoelt op enige waarheid. In alle media, ook in Bon Dia Aruba, verscheen het bericht dat vier personen die werkzaam zijn in de pers veroordeeld zijn wegens het verschaffen van steekpenningen aan een politieagent, om door het korps vertrouwelijk beschouwde informatie naar hen door te sluizen. De wijze waarop dit plaatsvond geeft ook aan dat het om een opzettelijke daad ging, want de digitale verbinding was niet iets wat zomaar door iedereen kan worden opgezet. De handelingen die plaatsvonden gedurende een zekere langdurige periode zijn overduidelijk aan te merken als misdrijf, zowel van de kant van de agent als de persmedewerkers.

Het verweer dat op incorrecte en ondoordachte wijze is gepubliceerd door het medium 24ora.com stelt dat het niet alleen de veroordeelde persmensen zijn die bij de misdrijven betrokken waren, maar ook de pers die producten hebben overgenomen van de direct bij de misdrijven betrokkenen. Daarbij is naast verschillende andere media ook Bon Dia Aruba genoemd als een van degenen die beeldmateriaal en tekst hebben gekocht van de bij de misdrijven betrokken media. Het betreffende artikel zegt onder meer letterlijk: “ Dus, voordat men deze drie media ergens van beticht, moet men accepteren dat de gehele pers in Aruba betrokken is.”

Onze reactie is: Wie waarvan betichten? Betrokken bij wat? Bij het kopen van persmateriaal? Om te beginnen heeft niemand enig persoon of medium beticht van wat dan ook. Wat wel is gebeurd is dat de justitiële autoriteiten van dit land hun werk hebben gedaan en het noodzakelijk hebben geacht met de wet in de hand op te treden tegen de politieagent en ook tegen degenen aan de andere kant van de geconstateerde misdrijven. Wij als medium hebben niets anders gedaan dan objectief bericht geven over deze zaak, zonder enige bijbedoeling van het willen schaden of belachelijk maken van de betrokkenen, de gebruikelijke werkwijze in alle rechtszaken die we verslaan.

Betrokken bij de misdrijven? Dat zou het geval zijn als we van tevoren kennis zouden hebben gedragen van de misdrijven die kennelijk nodig waren om aan de gewraakte informatie te komen. En als dat zo zou zijn, dan zouden we de plicht als fatsoenlijk medium hebben gehad om deze misdrijven aan te geven, zodra we hiervan op de hoogte zouden zijn gekomen.

Dit was duidelijk niet het geval en net als de rest van de gemeenschap hebben we van de misdrijven vernomen nadat de justitiële autoriteiten hun werk hadden verricht en de strafzaken tegen de betrokken verdachten hun gang naar de rechtszaal waren begonnen. Dus het simpel aankopen van persmateriaal kan op geen enkele wijze ons in dit verband verdacht maken.

Om zaken nog duidelijker te stellen: dit medium is nooit deelgenoot geweest in de race om zo snel mogelijk informatie te verkrijgen over vooral gevallen gemeld door de politie, wat wel het terrein is van de nu betrokken media; waarmee we hen overigens veel succes toewensen, als ze maar aan de goede kant van de wet blijven lopen. W hebben dus nimmer iets negatiefs verklaard over hun inspanningen om de eerste te zijn met nieuws op het gebied van vooral lokale gebeurtenissen. Ons werkterrein beslaat meer het gedegen onderzoek doen op diverse gebieden vóór publicatie, wat zeker niet het terrein bestrijkt van door de politie gemelde voorvallen.

De grote vraag hier moet zijn: waarom wordt niet simpelweg toegegeven dat het aanbieden van steekpenningen aan een politieagent niet de juiste weg is om aan informatie te komen? Geconstateerd kan worden dat de rechter sommige aspecten van het ten laste gelegde wat aan de zware kant vond en daarnaar vonniste, maar er bestond daarentegen geen enkele twijfel dat het om misdrijven ging, punt uit. Als medium is het niet onze taak om misdadige methoden te bevorderen om aan informatie te komen en we hebben daarvoor dan ook strikte regels, ook regels om te voorkomen dat informatie en beeldmateriaal onnodig kwetsend kunnen zijn voor anderen. Wij hebben als regel dat er geen beeldmateriaal wordt gepubliceerd, bijvoorbeeld van verkeersongevallen, dat op gevoelige of kwetsende wijze personen toont, omdat ons werk niet is gebaseerd op sensatie.

Uiteraard zijn we op de hoogte van het feit dat de zoektocht naar ‘breaking news’ soms tot onaanvaardbare handelingen leidt. Een geval dat wij van dichtbij hebben meegemaakt via de betrokken familie was het feit dat bij het plotselinge overlijden van een persoon dichtbij zijn woning een journalist al kwam opdagen nog voordat de gewaarschuwde autoriteiten waren gearriveerd. De journalist eiste toegang tot de overledene hetgeen bijna eindigde in een vechtpartij met leden van de familie. Ook hebben we directe getuigenissen aangehoord van ziekenhuispersoneel dat soms persmensen met de camera op de schouder proberen door te dringen in het strikt verboden gebied waar op de spoedeisende hulp de patiënten worden behandeld. Bovendien gedroegen de persmensen zich in de genoemde gevallen onbeschoft en agressief tegen mensen die hun opinie niet delen dat men ‘rechten kan doen gelden’ omdat het zou gaan om persvrijheid.

Geen enkele gedragscode van geen enkele internationale persorganisatie kent een rechtvaardiging van het gebruik van onwettige middelen om informatie te vergaren. Wanneer justitie optreedt tegen misdrijven onder de pers is dat gerechtvaardigd, als het maar op correcte wijze plaatsvindt. De dag dat justitie de fout zou begaan om de echte rechten van de pers te belagen met onterechte vervolging, dan zullen wij vooraan staan in de verdediging van die rechten. In het onderhavige geval is het onze opinie dat op correcte wijze beide actoren, degene die steekpenningen aanbood en degene die deze aannam voor de rechter zijn gebracht, meer niet...

ARUBAVANDAAG

Twee opties voor een coalitie... *En geen van beide voldoen ...?*

Met twee serieuze mogelijkheden om tot een coalitieregering te komen is het niet vreemd dat we allerlei versies horen die aangeven dat de onderhandelingen elke kant kunnen opgaan. Zo heeft bijvoorbeeld de recente vakantiereis van de huidige – demissionaire – premier de interpretatie opgeleverd dat zij inderdaad rustig weg kon gaan omdat de zaak al beklonken was met de kleine potentiële partner, die letterlijk de sleutelpositie inneemt in de onderhandelingen met de twee nagenoeg even grote partijen. De gesprekken met de andere grote partij zou dan niet meer zijn dan een formaliteit waaraan men moet voldoen. Zelfs als het zo zou zijn dan nog zou het raadzaam zijn dit niet te laten merken; de gehaaste vertoning bij het akkoord met de Raiz-partij bij de vorige formatie hebben velen nog vers in het geheugen.

Maar er zijn meer overwegingen. Als we wat verder in de toekomst kijken, zou het dan verstandig zijn als de Futuro-partij niet aan de toekomst zou denken en zich zou binden aan dezelfde partij die al bijna acht jaar in de regering zit en die wellicht in de komende regeerperiode slechts 'meer van hetzelfde' in huis zou hebben? Behalve enkele wijzigingen zouden we dezelfde gezichten terugzien in dit nieuwe kabinet. Zouden we dan toch een verrassing krijgen omdat ze plotseling met heel andere ideeën en plannen op de proppen komen? En dat nadat men in twee regeerperioden wat heeft laten zien?

De andere kant van de zaak moeten we zeker ook bekijken. Als een coalitie met de christendemocratische partij een optie wordt, kunnen er ook serieuze obstakels opdoemen. De leider van de kleine partij in een mogelijke regering is niet zolang geleden uit die grote partij getreden, te midden van grote herrie over integriteit, of beter gezegd het ontbreken ervan, corruptie onder prominente leden en hoe de partij daarmee omging. Na het vertrek van twee parlementsleden, onder wie de genoemde Futuro-partijleider, is er hoegenaamd niets veranderd en op geen enkel moment heeft de partij getoond dat er in de toekomst een andere wind zou gaan waaien, met weinig en liefst zelfs helemaal geen tolerantie ten aanzien van corruptie. Hoe moeten we het aantreden zien van de dochter van de inmiddels veroordeelde ex-minister van infrastructuur, als voortzetting van de opvoeding en sfeer die zij thuis heeft gekend, in de Staten of zelfs als minister? Deze situatie kan serieuze vragen oproepen voor de nieuwe partij in het eerste optreden als regeerder, bij dit ontbreken van enig noodzakelijk signaal van een gedragsverandering.

Anderzijds zou onmiddellijk en niet zonder reden gewezen kunnen worden op het feit dat de grote concurrent, die net mogelijk de regering verlaat, ook soortgelijke problemen heeft gekend als het over integriteit gaat, gezien hun aandeel in het mogelijke wereldrecord van strafrechtelijke vervolging van ministers dat momenteel stevig in handen van Aruba lijkt te zijn. De uitspraak van de regering dat "degenen die de wet overtreden maar op hun blaren moeten gaan zitten" klinkt heel stoer maar kan niet de werkelijkheid verbloemen dat er tot op heden praktisch niets gebeurt om in de administratieve processen te voorkomen dat dit soort corruptie telkens weer de kop opsteekt; en dat nog wel op het niveau van ministers en directeuren. Het laatste gebeuren op dit gebied, waarbij de directeur van infrastructuur en planning is betrokken, die de premier zelf onlangs heeft benoemd aan het hoofd van dit departement, het onderwerp van strafrechtelijk onderzoek is geworden vanwege corruptie, lijkt ons een aanwijzing dat in de hoogste kringen van de overheid men kennelijk een totaal verkeerde interpretatie geeft aan het begrip 'continuïteit in het overheidsbeleid'. Het behoeft geen uitleg dat dit een funeste uitwerking heeft op het vertrouwen dat de burger zou moeten hebben in de overheid. Vandaar dat velen nu denken dat, als het gaat om wie in de volgende regering zit, het niet uitmaakt of men door de hond of door de kat wordt gebeten.

Dit maakt natuurlijk dat een zinvolle keuze van de kleine coalitiepartner gebaseerd zal moeten zijn op andere overeenkomsten of juist verschillen van standpunt in de diverse regeerplannen van de partijen. Een interessante kwestie, maar waarin we niet zoveel positief perspectief zien, is de verandering in de richting van vernieuwbare energie. Realistisch gezien kunnen we vrijwel elke mogelijkheid voor verandering afschrijven op het gebied van de levering van aardgas en waterstof, dus ook wat betreft een industriële ontwikkeling op basis hiervan. Wat overblijft zijn de - beperkte - mogelijkheden tot uitbreiding van vernieuwbare energie, zoals zonne- en windenergie. Zoals vaker door ons becommentarieerd, zijn we hierbij in de afgelopen jaren alleen maar achteruitgegaan, zonder enig recent lichtpuntje. Tot op heden lijkt het erop dat onze opeenvolgende regeringen niet willen begrijpen dat zonder een fors aantreden van de overheid vrijwel niets zal gebeuren want als de overheid er niet voor kiest om te leiden, met incentives en financiële ondersteuning, men alleen maar in de weg blijft lopen in plaats van die vrij te maken voor het privé initiatief, waardoor de mogelijkheden van productie bij woningen en bedrijven niet van de grond komen. Als het roer niet drastisch omgaat gaan we verder richting 2030, als belangrijk ijkpunt voor de befaamde duurzame ontwikkeling, zonder enig lichtpuntje aan de horizon.

Er zijn nog andere thema's waar we in de komende tijd aandacht zouden moeten besteden, maar in het kort daarvan de grote lijnen. Het gaat om het sociale aspect van onze sociaaleconomische ontwikkeling. We kunnen stellen dat puur en alleen economische ontwikkeling op zich weinig zin heeft als de sociale voordelen daarvan niet terecht komen bij degenen die daar dringend behoefte aan hebben. Wat we nu voor ons zien is een groei die ons meeneemt naar een gemeenschap en economie op een grotere schaal, van 100.000 naar 140.000 inwoners, maar met dezelfde 70% van de bevolking die geen eigen woning kunnen realiseren. En opeenvolgende regeringen ontlopen al jarenlang hun verantwoordelijkheid voor het zorgen voor volkshuisvesting en stellen wat dit betreft echt niet de burger centraal, zoals de leus luidt. Als we blijven vasthouden aan het aanbidden van economische ontwikkeling op basis van massatoerisme, zijn we in feite bezig de basis te leggen voor de instorting van morgen; en het ochtendgloren daarvan is er al...

Politie vindt voertuig betrokken bij fataal ongeval in Pos Chiquito

Deze week gaf de Politie van Aruba een update over de zaak van het ongeval met doorrijden in Pos Chiquito, waarbij op 2 december een persoon om het leven kwam.

Volgens de politie werd de centrale meldkamer op dinsdagochtend, na 8:00 uur, op de hoogte gebracht van een voertuig dat was achtergelaten op een onverharde weg in San Fuego. Een patrouille werd naar de locatie gestuurd.

Bij aankomst vond de patrouille een witte Hyundai i10. De patrouille begon een onderzoek en voerde een veldcontrole uit.

Na evaluatie van de situatie werd vastgesteld dat dit het voertuig was waarnaar werd gezocht in verband met het dodelijke ongeval met doorrijden in Pos Chiquito op 2 december 2024. Het voertuig werd in beslag genomen en de afdeling Verkeershandhaving nam het onderzoek over.

Ter herinnering: op 2 december, rond 19:30 uur, ontving de centrale meldkamer een melding van een ongeval op de hoofdweg van Pos Chiquito, nabij de rotonde.

Volgens informatie over de zaak, reed een auto, afkomstig van het strand en richting San Nicolas, tegen een man aan, waarbij hij naar de andere kant van de weg werd geworpen, waarna de auto doorreed en de man achterliet. Vervolgens werden twee andere auto's over het slachtoffer gereden. Een ambulance en de politie werden dringend gewaarschuwd en arriveerden ter plaatse. De eerste ambulance die arriveerde, probeerde de man te helpen, maar helaas konden ze niets meer doen omdat hij al was overleden.

Op 8 december, net voor de middag, arresteerde de politie de bestuurder die betrokken was bij het dodelijke ongeval in Pos Chiquito. De bestuurder, geïdentificeerd als S.R.J.T., is een 24-jarige man uit Aruba.

Volgens de vertrekkende minister-president schendt de aanvullende begroting voor 2024 noch de oude LAft noch de nieuwe

Tijdens de bespreking van de aanvullende begroting voor 2024 in het Parlement van Aruba benadrukten zowel de vertrekkende minister-president Evelyn Wever-Croes als de vertrekkende minister van Financiën, Xiomara Maduro, dat de begroting van 2024 voldoet aan de LAft-normen en op schema ligt om de eerder vastgestelde financiële doelen te behalen.

De vertrekkende minister van Algemeen Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, Evelyn Wever-Croes, legde tijdens de bespreking van de aanvullende begroting in het Parlement uit dat de begroting van 2024 in november is behandeld en op tijd is goedgekeurd.

In mei werden de eerste wijzigingen aan de begroting gepresenteerd, en gedurende het jaar waren er aanvullende veranderingen. Om deze reden behandelt het parlement de wijzigingen aan de begroting aan het einde van het jaar.

Een belangrijk punt dat door de vertrekkende minister-president werd benadrukt, is dat de begroting een extra 10 miljoen florin bevat die kan worden toegewezen aan verschillende projecten van andere ministeries via de inhaalacties die bij de DIP zijn uitgevoerd.

Als reactie op een vraag van parlementslid Mansur over de vraag of de aanvullende begroting de LAft schendt, legde de vertrekkende minister-president uit dat dit niet het geval is, zowel niet volgens de oude LAft als de nieuwe LAft. Ze verduidelijkte verder dat de LAft drie normen bevat. Een van deze normen vereist dat de begroting een surplus van 1% heeft, wat de begroting behaalt. Een andere norm stipuleert dat de staatsschuld in 2031 70% en in 2040 50% moet bedragen. Ze gaf aan dat dit doel waarschijnlijk vijf jaar eerder zal worden bereikt dan voorgeschreven. Wat betreft de derde norm in de LAft, die betrekking heeft op personeelsuitgaven, wordt bepaald dat deze in 2027 10% van het BBP moet bereiken, en momenteel, merkte ze op, ligt het al onder de 10%.

Wat betreft de kosten van het Ministerie van Algemeen Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, geeft de aanvullende begroting aan dat een deel van de uitgaven voor de voorbereiding van vervroegde verkiezingen is herverdeeld naar de relevante posten. Omdat dit niet voldoende was, zijn er 300.000 florin toegevoegd onder de post "overige uitgaven" van het uitgavencentrum "overige AZIOIRO." De dekking hiervoor komt uit de uitputting van de subsidie voor pensioenduur.

Wat betreft overdrachten stelt de begroting dat de berekening voor het gedeelte van de pensioenbesparende toelage te hoog was en met 300.000 florin naar beneden zal worden aangepast. Dit verschil zal worden gebruikt om de kosten van de verkiezingsvoorbereidingen te dekken.

In verband met de zware regenval die enige tijd geleden plaatsvond en aanzienlijke gevolgen had voor de wegeninfrastructuur, heeft DOW gebruikgemaakt van noodfondsen die nodig waren om maatregelen te treffen ter preventie en beperking van schade als direct en onmiddellijk gevolg van de hevige regenval, nog voordat de behandeling van de twee aanvullende begrotingen voor 2024 plaatsvond.

Als gevolg hiervan is de berekening voor het meerjarenonderhoudsplan van de wegen vertraagd. De begroting geeft aan dat de berekening voor het meerjarenonderhoudsplan van de wegen met 2,53 miljoen florin naar beneden moet worden aangepast, en de levering van elektriciteit aan DOW zal periodiek worden doorberekend. Hierdoor zal het budget van DOW met hetzelfde bedrag worden verhoogd om de reeds gemaakte nooduitgaven voor de wegeninfrastructuur te dekken.

De begroting merkt ook op dat, op basis van voorlopige cijfers voor 2024, de berekening voor de leaseovereenkomsten van DIP moet worden aangepast met een verhoging van 4,5 miljoen florin.

De vertrekkende minister van Financiën en Cultuur, Xiomara Maduro, legde in het Parlement van Aruba uit dat deze wijzigingen en de bijbehorende documentatie het parlement een overzicht geven van de veranderingen in het beheer en hoe deze invloed hebben op de nationale begroting van Aruba. Ze gaf aan dat dit ook inzicht biedt in de financiële resultaten voor het huidige jaar en benadrukte dat deze wijzigingen geen invloed hebben op het saldo, en dat de begroting in surplus blijft.

Minister Maduro vervolgde haar uitleg door te zeggen dat in de tweede begrotingswijziging alles wat wordt toegewezen boven de 1% van het surplus ligt, wat een van de normen voor financiële controle is die moet worden gehaald. In deze wijziging worden de extra fondsen van 92,5 miljoen florin toegewezen. Dit biedt een ruimte van 46,5 miljoen florin, die gebruikt kan worden om de staatsschuld van Aruba te verlagen.

De minister-president gaf aan dat de regering van Aruba dit jaar 120 miljoen florin heeft betaald voor de nationale schuld, wat bijdraagt aan een vermindering van 600 miljoen florin die nog moet worden betaald.

Een deel van het surplus zal ook gaan naar aanvullende investeringen, wat in totaal 69 miljoen florin bedraagt, die gebruikt kunnen worden voor noodzakelijke investeringen voor het land Aruba.

Wat betreft de kosten van het Ministerie van Financiën en Cultuur, legt de begroting uit dat voor goederen en diensten de berekening van de bankkosten te hoog was en met 450.000 florin naar beneden moet worden aangepast. Het verschil, zo legde ze verder uit, zal worden gebruikt voor de renovatie van het Cas di Cultura-theatergebouw (subsidie).

Het subsidiebedrag voor het project Culturele Zaken onder de Directie Cultuur zal met 450.000 florin worden verhoogd voor de renovatie van het Cas di Cultura-gebouw. De dekking zal komen uit de uitputting van de bankkosten.

Wat betreft de inkomsten, geeft de begroting aan dat wat betreft directe belastingen, op basis van de huidige waargenomen trend in de realisatie, de berekening voor deze inkomsten met 20,7 miljoen florin zal toenemen.

Wat betreft indirecte belastingen, legt de begroting verder uit dat op basis van de huidige waargenomen trend in de realisatie, de berekening voor deze inkomsten met 20,2 miljoen florin zal toenemen.

Voor rechten, vergoedingen en andere inkomsten merkt de begroting op dat op basis van de huidige waargenomen trend in de realisatie, de berekening voor deze inkomsten met 2,0 miljoen florin zal toenemen.

Osepa dient klacht in tegen Silvania wegens laster

(CuraçaoChronicle) - Lid van het parlement Sheldry Osepa heeft een klacht ingediend bij de Landsrecherche tegen minister Javier Silvania. De klacht volgt op een Facebook-post van Silvania, waarin hij Osepa beschuldigde van het lekken van vertrouwelijke informatie over sociale zekerheidsontvangers naar het parlement.

Osepa ontkent de beschuldiging ten stelligste en stelt dat Silvania zich schuldig maakt aan laster. Hij benadrukte dat het hier gaat om de privacy van meer dan vijfduizend burgers en dat hij opkomt voor hun rechten. Daarnaast beschuldigt Osepa de minister ervan geen verantwoordelijkheid te nemen voor het lek, maar in plaats daarvan de kwestie te willen verhullen door hem de schuld te geven.

In zijn klacht stelt Osepa dat Silvania zelf opdracht heeft gegeven om de gegevens naar het parlement te sturen, waardoor de minister verantwoordelijk zou zijn voor het lekken van gevoelige persoonlijke informatie. Hij roept op tot een grondig onderzoek naar hoe deze situatie heeft kunnen ontstaan.

Nederlands parlement verwerpt kabinetsplan om €165 miljoen te bezuinigen op zorgopleidingen

(CuraçaoChronicle) - Coalitiepartijen en de oppositie hebben het kabinet opgedragen hun plan om te bezuinigen op aanvullende scholing en training voor zorgpersoneel te laten vallen. Deze bezuiniging van 165 miljoen euro werd vorige week voorgesteld als een manier om elders in de onderwijssector minder te hoeven korten.

Minister van Volksgezondheid Fleur Agema moet op zoek naar een andere oplossing. Tijdens een parlementair debat op donderdag, de laatste dag voor het kerstreces in de Tweede Kamer, werd duidelijk dat de PVV-politicus daar de ruimte voor moet krijgen.

De vierpartijencoalitie, bestaande uit de PVV, VVD, BBB en NSC, heeft een meerderheid in de Tweede Kamer, maar niet in de Eerste Kamer. Zij waren gedwongen andere manieren te vinden om te bezuinigen, nadat brede bezuinigingen in de onderwijssector onvoldoende steun kregen.

De partijen die betrokken waren bij de compromisdeal waren verbaasd, omdat het niet duidelijk was dat de maatregel de opleiding van verpleegkundigen zou treffen. NSC-Kamerlid Daniëlle Jansen zei dat de bezuinigingen alleen bedoeld waren voor de opleiding van medische specialisten, de grootverdieners in de Nederlandse zorgsector, die binnenkort meer uit eigen zak zouden moeten bijdragen aan hun ontwikkeling. Maar volgens Jansen was het "niet de bedoeling" dat verpleegkundigen hierdoor getroffen zouden worden.

Ook het CDA - dat net als de ChristenUnie, SGP en JA21 de deal met de coalitie sloot - was zich er niet van bewust dat de bezuinigingen impact zouden hebben op verpleegkundigen. CDA-lid Harmen Krul gaf aan dat dit niet duidelijk was uit de schema's en tabellen, en dat de uitleg plots een bredere definitie van medisch-specialistische zorg omvatte.

Agema zelf gaf aan "verrast, geschokt en zeer bezorgd" te zijn over dit deel van de bezuinigingen, de dag na het sluiten van de deal. Woensdag, tijdens een protest van verpleegkundigen op het Binnenhof, kondigde Agema al aan te proberen deze bezuiniging te voorkomen.

GroenLinks-PvdA, D66 en SP, die niet betrokken waren bij de deal, zijn woedend over de gang van zaken. Zelfs toen duidelijk werd dat de deal gevolgen had voor verpleegkundigen, stemden de betrokken partijen in met de wijziging, zei Wieke Paulusma (D66) tegen hen.

De SGP heeft nu een motie ingediend waarin staat dat er geen bezuinigingen mogen komen op verpleegkundigen. "Dat wilden wij nooit, en dat gaan we dus ook niet doen. Veel van hen zitten al op hun tandvlees," zei SGP-leider Chris Stoffer. Hij diende de motie in samen met het CDA, CU, JA21 en D66. Donderdag wordt er gestemd over deze motie.

De partijen verschillen van mening over hoe Agema de opgelegde bezuinigingen elders in haar budget kan vinden. D66 en CDA willen dat de halvering van het eigen risico wordt teruggedraaid. Maar een lager eigen risico stuit op verzet van de grootste regeringspartij, de PVV.

CMC-management en specialisten botsen over aanhoudende ziekenhuisproblemen

(CuraçaoChronicle) - Een geschil is ontstaan tussen het management van het Curaçao Medical Center (CMC) en de specialisten van de Nationale Vereniging van Medische Professionals (LVMP) over langdurige structurele problemen binnen het ziekenhuis.

De specialisten stellen dat zij al vijf jaar onder grote druk werken door een aanhoudend tekort aan collega's, een probleem dat zij herhaaldelijk hebben aangekaart. Zij beweren dat het CMC-management gemaakte afspraken niet nakomt, wat leidt tot onzekerheid en burn-out onder het medisch personeel.

Als reactie op de voortdurende zorgen hebben de specialisten gedreigd om vanaf 27 december hun werktijden te beperken, electieve zorg stop te zetten en alleen nog spoedeisende hulp te verlenen als er niet aan hun eisen wordt voldaan.

Het CMC-management heeft twee van de voorgestelde acties als onrechtmatig bestempeld en aangekondigd maatregelen te nemen om de continuïteit van zorg te waarborgen. Het management heeft de specialisten opgeroepen om geen actie te ondernemen en in plaats daarvan in gesprek te gaan om het probleem op te lossen.

De ziekenhuisleiding heeft de specialisten een ultimatum gesteld om uiterlijk woensdag om 17.00 uur te bevestigen dat zij afzien van de geplande acties. Indien dit niet gebeurt, overweegt het CMC verdere stappen.

Beide partijen benadrukken het belang van veilige patiëntenzorg, maar een oplossing voor het conflict blijft vooralsnog uit.